

Rikets styrelse

1

Förslag till statens budget för 2012

Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.....	12
3	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
4	Statschefen.....	17
4.1	Budgetförslag	17
4.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten.....	17
5	Riksdagen samt JO m.m.	21
5.1	Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet.....	21
5.2	Resultatredovisning	21
5.2.1	Analys och slutsatser	22
5.3	Revisionens iakttagelser.....	23
5.4	Budgetförslag	23
5.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	23
5.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	24
5.4.3	2:3 Riksdagens fastighetsanslag.....	27
5.4.4	2:4 Riksdagens ombudsmän (JO).....	31
6	Sametinget.....	33
6.1	Budgetförslag	33
6.1.1	3:1 Sametinget	33
7	Regeringskansliet m.m.	35
7.1	Budgetförslag	35
7.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.....	35
8	Länsstyrelserna	39
8.1	Omfattning.....	39
8.2	Utgiftsutveckling.....	40

8.3	Mål.....	40
8.4	Resultatredovisning.....	40
8.4.1	Indikatorer.....	40
8.4.2	Resultat.....	40
8.4.3	Analys och slutsatser.....	47
8.5	Politikens inriktning.....	48
8.6	Budgetförslag.....	50
8.6.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.....	50
9	Demokratipolitik.....	53
9.1	Omfattning.....	53
9.2	Utgiftsutveckling.....	53
9.3	Mål.....	54
9.4	Resultatredovisning för val, insyn och inflytande.....	54
9.4.1	Resultat.....	54
9.4.2	Analys och slutsatser.....	58
9.5	Resultatredovisning för arbetet med att motverka och förebygga hot mot demokratin.....	59
9.5.1	Resultat.....	59
9.5.2	Analys och slutsatser.....	60
9.6	Resultatredovisning för mänskliga rättigheter.....	60
9.6.1	Resultat.....	60
9.6.2	Analys och slutsatser.....	62
9.7	Resultatredovisning för Justitiekanslern och Datainspektionen.....	63
9.7.1	Mål för Justitiekanslern och Datainspektionen.....	63
9.7.2	Resultat.....	63
9.7.3	Analys och slutsatser.....	64
9.8	Politikens inriktning.....	65
9.9	Budgetförslag.....	66
9.9.1	6:1 Allmänna val och demokrati.....	66
9.9.2	6:2 Justitiekanslern.....	68
9.9.3	6:3 Datainspektionen.....	69
9.9.4	6:4 Svensk författningssamling.....	69
9.9.5	6:5 Valmyndigheten.....	70
9.9.6	6:6 Stöd till politiska partier.....	70
10	Nationella minoriteter.....	73
10.1	Omfattning.....	73
10.2	Utgiftsutveckling.....	73
10.3	Mål.....	74
10.4	Resultatredovisning.....	74
10.4.1	Resultat.....	74
10.4.2	Analys och slutsatser.....	78
10.5	Politikens inriktning.....	79
10.6	Budgetförslag.....	80
10.6.1	7:1 Åtgärder för nationella minoriteter.....	80
10.6.2	7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer.....	81
11	Medier.....	83
11.1	Omfattning.....	83
11.2	Budgetförslag.....	83
11.2.1	8:1 Presstödsnämnden.....	83

11.2.2	8:2 Presstödet	84
11.2.3	8:3 Myndigheten för radio och tv	84
11.3	Kommersiell radio och tv	85
12	Sieps samt EU-information	89
12.1	Omfattning.....	89
12.2	Politikens inriktning	89
12.3	Budgetförslag	90
12.3.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information.....	90
Bilaga 1	Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna.	

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	14
3.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	15
4.1 Anslagsutveckling.....	17
4.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten.....	19
5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar	23
5.2 Anslagsutveckling.....	23
5.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	24
5.4 Anslagsutveckling.....	24
5.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	26
5.6 Investeringsplan.....	26
5.7 Anslagsutveckling.....	27
5.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	28
5.9 Investeringsplan.....	29
5.10 Anslagsutveckling.....	31
5.11 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO).....	32
6.1 Anslagsutveckling.....	33
6.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 3:1 Sametinget	33
7.1 Anslagsutveckling.....	35
7.2 Offentligrättslig verksamhet	35
7.3 Uppdragsverksamhet	35
7.4 Viss resultatinformation för Regeringskansliet	36
7.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 4:1 Regeringskansliet m.m.	38
8.1 Utgiftsutveckling inom område Länsstyrelserna	40
8.2 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse.....	45
8.3 Antal årsarbetskrafter per verksamhet.....	45
8.4 Anslagsutveckling.....	50
8.5 Offentligrättslig verksamhet	50
8.6 Inkomstitlar 2010.....	51
8.7 Uppdragsverksamhet	51
8.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.	51
9.1 Utgiftsutveckling inom område Demokratipolitik.....	53
9.2 Anslagsutveckling.....	66
9.3 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	67
9.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:1 Allmänna val och demokrati	68
9.5 Anslagsutveckling.....	68
9.6 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:2 Justitiekanslern	69
9.7 Anslagsutveckling.....	69

9.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:3 Datainspektionen	69
9.9 Anslagsutveckling.....	69
9.10 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:4 Svensk författningssamling.....	70
9.11 Anslagsutveckling.....	70
9.12 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:5 Valmyndigheten.....	70
9.13 Anslagsutveckling.....	70
9.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	71
9.15 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:6 Stöd till politiska partier	72
10.1 Utgiftsutveckling inom område Nationella minoriteter.....	73
10.2 Anslagsutveckling.....	80
10.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	81
10.4 Anslagsutveckling.....	81
10.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	81
11.1 Anslagsutveckling.....	83
11.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:1 Presstödsnämnden	83
11.3 Anslagsutveckling.....	84
11.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:2 Presstöd	84
11.5 Anslagsutveckling.....	84
11.6 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:3 Myndigheten för radio och tv.....	84
11.7 Offentlighetsverksamhet – Lokalradioavgift	85
11.8 Offentlighetsverksamhet – Särskild avgift och viten.....	85
11.9 Offentlighetsverksamhet – Avgifter för tillstånd att sända tv samt digital kommersiell radio	85
11.10 Uppdragsverksamhet.....	85
12.1 Anslagsutveckling.....	90
12.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	90

Diagramförteckning

8.1 Länsstyrelsernas finansiering 2000–2010	47
8.2 Anslagssparandets utveckling 2005–2010	47

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) (avsnitt 2.1 och 11.3),
2. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 9.9.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kronor 2013 (avsnitt 9.9.6),
4. för budgetåret 2012 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, vad gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

5. antar förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (avsnitt 2.2 och 5.4.1),
6. godkänner förslaget till investeringsplan för ramanslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2012–2015 (avsnitt 5.4.2),
7. godkänner förslaget till investeringsplan för ramanslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2012–2015 (avsnitt 5.4.3),
8. bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten intill ett belopp av 100 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2),
9. bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 420 000 000 kronor (avsnitt 5.4.3),
10. beslutar att det för ramanslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2012 ska finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.3),
11. för budgetåret 2012 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, vad gäller anslag för Riksdagsförvaltningen, enligt följande uppställning:

Riksdagens ombudsmän föreslår att riksdagen

12. beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), för 2012 får finansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet med anslag (avsnitt 5.4.4),
13. för budgetåret 2012 anvisar ett anslag under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse* för Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO), enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	Ramanslag	123 501
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	Ramanslag	815 269
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	Ramanslag	678 582
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	Ramanslag	90 000
2:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	Ramanslag	79 815
3:1 Sametinget	Ramanslag	34 693
4:1 Regeringskansliet m.m.	Ramanslag	6 612 238
5:1 Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag	2 357 432
6:1 Allmänna val och demokrati	Ramanslag	35 340
6:2 Justitiekanslern	Ramanslag	34 488
6:3 Datainspektionen	Ramanslag	37 393
6:4 Svensk författningssamling	Ramanslag	1 200
6:5 Valmyndigheten	Ramanslag	18 246
6:6 Stöd till politiska partier	Ramanslag	171 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	Ramanslag	89 917
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	Ramanslag	11 500
8:1 Presstödsnämnden	Ramanslag	6 543
8:2 Presstöd	Ramanslag	567 119
8:3 Myndigheten för radio och tv	Ramanslag	25 432
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	Ramanslag	19 042
Summa		11 808 950

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att punkt 7 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

7. Den som sänder kommersiell radio och omfattas av *sjätte* punkten ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

b) enligt 4 b § lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område, om tillståndet ursprungligen meddelades efter den 1 juli 2001.

Föreslagen lydelse

7. Den som sänder kommersiell radio och omfattas av punkten 6 ska betala avgift

a) enligt 15–17 §§ *i* den upphävda lokalradiolagen (1993:120), om tillståndet ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, eller

När Myndigheten för radio och tv tillämpar 17 § andra stycket i den upphävda lokalradiolagen i fråga om den avgift som avses i första stycket a, ska myndigheten för varje tillståndshavare göra en proportionell minskning av avgiften så att det totala avgiftsuttaget per år för samtliga tillstånd minskas med sammanlagt 12 miljoner kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

2. Myndigheten för radio och tv ska senast den 31 januari 2012 fastställa de belopp som ska betalas under 2012.

Riksdagsstyrelsen har följande förslag till lagtext.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 52 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek ska beloppet 53 900 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

¹ Senaste lydelse 2010:1931

3 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

3.1 Omfattning

I utgiftsområde 1 Rikets styrelse ingår avsnitten Statschefen, Riksdagen samt JO m.m., Sametinget, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt EU-information.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse
Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Statschefen</i>							
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	141	122	119	124	126	128	131
Summa Statschefen	141	122	119	124	126	128	131
<i>Riksdagen samt JO m.m.</i>							
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	800	832	854	815	834	850	872
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	657	683	676	679	695	710	728
2:3 Riksdagens fastighetsanslag		0	0	90	90	90	90
2:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	68	75	75	80	83	85	87
Summa Riksdagen samt JO m.m.	1 525	1 589	1 604	1 664	1 702	1 735	1 777
<i>Sametinget</i>							
3:1 Sametinget	33	34	39	35	35	36	37
Summa Sametinget	33	34	39	35	35	36	37
<i>Regeringskansliet m.m.</i>							
4:1 Regeringskansliet m.m.	6 305	6 251	6 075	6 612	6 706	6 845	7 017
Summa Regeringskansliet m.m.	6 305	6 251	6 075	6 612	6 706	6 845	7 017
<i>Länsstyrelserna</i>							
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 321	2 349	2 327	2 357	2 412	2 454	2 519
Summa Länsstyrelserna	2 321	2 349	2 327	2 357	2 412	2 454	2 519
<i>Demokratipolitik</i>							
6:1 Allmänna val och demokrati	272	75	28	35	36	36	21
6:2 Justitiekanslern	29	30	29	34	37	40	41
6:3 Datainspektionen	34	37	36	37	38	39	40
6:4 Svensk författningssamling	1	1	1	1	1	1	1
6:5 Valmyndigheten	14	15	15	18	19	19	19
6:6 Stöd till politiska partier	167	171	171	171	171	171	171
Summa Demokratipolitik	516	330	281	298	303	307	294
<i>Nationella minoriteter</i>							
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	70	85	86	90	86	86	86
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer		0		12	12	12	12
Summa Nationella minoriteter	70	85	86	101	97	97	97
<i>Mediefrågor</i>							
8:1 Presstödsnämnden	7	6	6	7	7	7	7
8:2 Presstöd	570	567	555	567	567	567	567
8:3 Myndigheten för radio och tv		25	24	25	26	26	27
Summa Mediefrågor	576	598	586	599	600	600	601
<i>Sieps samt EU-information</i>							
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	19	19	19	19	19	20	20
Summa Sieps samt EU-information	19	19	19	19	19	20	20
<i>Äldreanslag</i>							
2010 8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	125	0		0	0	0	0

2010 8:4 Radio- och TV-verket	14	0	0	0	0	0	0
2010 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV	12	0	0	0	0	0	0
Summa Åldreanslag	151	0	0	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	11 657	11 378	11 136	11 809	12 001	12 223	12 495

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

**Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2012–2015.
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse**

Miljoner kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	11 333	11 333	11 333	11 333
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	79	296	520	806
Beslut	437	411	415	404
Överföring till/från andra utgifts- områden	-3	-4	-5	-6
Övrigt	-37	-35	-41	-42
Ny ramnivå	11 809	12 001	12 223	12 495

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

4 Statschefen

4.1 Budgetförslag

4.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	141 396	Anslags- sparande	-403
2011	Anslag	122 183 ¹	Utgifts- prognos	119 235
2012	Förslag	123 501		
2013	Beräknat	125 980 ²		
2014	Beräknat	128 311 ³		
2015	Beräknat	131 437 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 123 501 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 123 328 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 123 328 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen. Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll, som finansieras av Statens fastighetsverk.

Stockholms slott är kungens officiella residens och används för representation. Delar av slottet visas för allmänheten. En del av Drottningholms slott används av kungen och hans familj som bostad och en annan del visas för allmänheten. Haga slott har renoverats inför kronprinsessparets inflyttning som skedde under hösten 2010. I Ulriksdals slott har lokaler upplåtits till Världsnaturfonden. Slottet är även öppet för allmänheten och används bl.a. för utställningar. I anslutning till slottet finns en utställningslokal och det s.k. Orangeriet. Gripsholms slott utnyttjas som museum och för utställning av en del av svenska statens porträttsamling.

Strömsholms slott, Tullgarns slott och Rosersbergs slott visas för allmänheten.

Anslaget används också för Husgerådskammarens underhåll samt vård av de konstsamlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten, men disponeras av kungen. Husgerådskammaren förvaltar även de Bernadotteska familjestiftelsernas bestånd av möbler, konst och konsthantverk samt administrerar Bernadottebiblioteket.

Resultatinformation

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt en överenskommelse som träffades med regeringen 1996 lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Vid en ny överenskommelse mellan regeringen och Riksmarskalksämberet 2005, beslöts bl.a. att den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2010 sammanlagt 230 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 216 heltidsanställningar. Därutöver anlätades ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bl.a. i samband med representations- och galamiddagar, i visningsverksamheten och för parkarbeten. Dessa insatser motsvarar ca 70 heltidsanställningar på årsbasis och engagerade ca 700 personer under 2010. En översyn av personalförsörjningen som gjorts visar att nära 30 procent av de anställda uppnår pensionsålder under åren 2009–2013

samtidigt som kronprinsessparets hushåll vid Haga slott byggs upp. Rekryteringsfrågorna står därför i fokus och hovet konstaterar i verksamhetsberättelsen för 2010 att en långsiktig och noggrann planering krävs för att klara den framtida kompetensförsörjningen.

Hovstaten

Anslaget, till den del det avser Hovstaten (51 procent), finansierar kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. För 2010 avsattes ca 64 miljoner kronor till Hovstaten. De största kostnaderna (34 procent) faller inom Riksmarskalksämbetets ansvarsområde, främst övergripande ledning, och inom Hovmarskalksämbetets ansvarsområde (23 procent), främst officiell representation och resor. Huvuddelen av Hovstatens kostnader (74 procent) utgörs av löner inklusive sociala avgifter.

Verksamheten under 2010 präglades i första hand av kronprinsessparets bröllop och Bernadottejubileet. Den kungliga familjens program har som tidigare varit omfattande. Med anledning av det kungliga bröllopet och årets riksdagsval mottogs inga statsbesök. Statsbesök har genomförts till Brasilien.

Slottsstaten

Slottsstaten omfattar Husgerådskammaren, inklusive Bernadottebiblioteket, och Ståthållarämbetet. Anslaget, till den del det avser Slottsstaten (49 procent), uppgick till drygt 61 miljoner kronor 2010. Cirka 52 procent av verksamhetens kostnader utgjordes av löner.

Verksamhetsberättelsen visar att aktiviteten även inom Slottsstaten har varit hög.

Husgerådskammaren svarar för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. Det kungliga bröllopet innebar stora arbeten. Omfattande arbetsinsatser har vidare gjorts vid Haga slott. Ett aktivt arbete bedrivs också för att öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Intresset av att ta del av kulturarvet är stort från såväl forskare som institutioner och allmänhet. Visningsverksamheten är betydande och konserter och utställningar på olika teman har anordnats under året.

Ståthållarämbetet förvaltar de kungliga slotten med tillhörande byggnader och parkanläggningar. Ämbetet ansvarar också för bl.a.

säkerhetsfrågor vid de kungliga slotten i nära samarbete med garnisonsavdelningar och polismyndigheter. Inför kronprinsessparets inflyttning har omfattande arbeten utförts i och omkring Haga slott i samarbete med Statens fastighetsverk och investeringar har gjorts i säkerhetshöjande åtgärder.

Revisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. (jfr vad som anförts ovan under Resultatinformation).

Riksrevisionen har granskat Kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2010. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Slutsatser

Redovisningen i verksamhetsberättelsen bygger på den överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämbetet och som kompletterats 2005. Verksamhetsberättelsen för 2010 ger en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen.

Regeringens överväganden

Tabell 4.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	122 183	122 183	122 183	122 183
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 318	3 797	6 308	9 438
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-180	-184
Förslag/ beräknat anslag	123 501	125 980	128 311	131 437

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att anslaget för 2012 uppgår till 123 501 000 kronor. För 2013 beräknas anslaget till 125 980 000 kronor, 2014 till 128 311 000 kronor och för 2015 till 131 437 000 kronor.

Av det totala anslaget kommer Hovstaten att tilldelas 51 procent medan Slottsstaten tilldelas 49 procent. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Enligt den tidigare nämnda överenskommelsen mellan regeringen och Riksmarskalksämberet ska kostnadsfördelningsnyckeln gälla långsiktigt och inte rubbas av smärre förändringar i organisationen eller det verkliga kostnadsutfallet.

5 Riksdagen samt JO m.m.

5.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen (RO) och i lagen (2000:419) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren; *Stöd till den parlamentariska processen*.

Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU,

handlägga ärenden rörande riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Med utgångspunkt i riksdagsordningen samt i instruktionen har riksdagsstyrelsen formulerat Riksdagsförvaltningens fem huvuduppdrag enligt följande:

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att:

- svara för väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.,
- svara för väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier,
- främja kunskapen om riksdagen och dess arbete,
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar samt
- vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

5.2 Resultatredovisning

Riksdagsstyrelsen kan konstatera att Riksdagsförvaltningen i allt väsentligt har utfört de uppdrag som ålagts förvaltningen och ser resultatet som tillfredsställande. Av Riksdags-

förvaltningens disponibla anslag förbrukades 92 procent under 2010.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagens årsbok för riksmötesåret 2009/10 och Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2010 (2009/10:RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.

Riksdagsförvaltningen har under 2010 säkerställt att riksdagen kunnat fullgöra sina uppgifter enligt RF och RO.

Dokument har producerats, publicerats och distribuerats i tid till kammare och utskott. Utskottens och kammarens planering har liksom tidigare år i viss utsträckning fått revideras, främst på grund av att propositioner inte lämnats vid de tidpunkter som aviserats.

Kammarens arbetsplaner har således med vissa revideringar kunnat hållas och inkomna dokument har behandlats korrekt. Riksdagens protokoll har kommit ut i rätt tid.

Förutom huvuduppgiften att bereda riksdagsärenden har utskotten fortsatt att utvecklat sitt arbete med att granska EU-förslag, följa upp och utvärdera tidigare beslut samt uppmärksamma forsknings- och framtidsfrågor inom sina respektive ansvarsområden.

Ikraftträdandet av Lissabonfördraget den 1 december 2009 gav de nationella parlamenten nya uppgifter i EU-samarbetet. Det innebär bl.a. att de nationella parlamenten ska pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. En bestämmelse med denna innebörd har också införts i riksdagsordningen (10 kap. 6 §). Under 2010 ökade därför antalet inkomna EU-dokument som remitterades till utskott.

Stöd och service till ledamöter och partikanslier

Riksdagsförvaltningen bedömer att verksamheten har bidragit positivt till att ge ledamöterna goda förutsättningar för att utföra det uppdrag väljarna gett dem. Detta gäller såväl mer direkt service och stöd i form av administrativa instrument som stöd i form av omvärlds- och nyhetsbevakning.

Kunskapen om riksdagen och dess arbete

Riksdagsförvaltningen har säkerställt att allmänhet, vidareinformatörer och speciella målgrupper erbjudits förutsättningar att skaffa sig kunskaper om riksdagens arbete och beslut.

Intresset för att besöka riksdagens visningar och för skolbesök har varit stort, och antalet besökare till Riksdagsbiblioteket har ökat.

Antalet besök på webbplatsen riksdagen.se har ökat och passerade 5 miljoner 2010. Undersökningar visar att såväl ledamöter som allmänhet är mycket nöjda med den information som finns att tillgå.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

Förvaltningen har under året vidtagit åtgärder för att säkerställa att inredning och konst samt dokumentsamlingarna vårdas och bevaras för framtiden. En inventering har gjorts av den konst riksdagen förvaltar för statens räkning. Inventeringen har påvisat ett betydande behov av insatser när det gäller förvaring och vård.

En arbetsplan har lagts fast för renovering av riksdagens fastigheter. Arbetet kommer att bedrivas under en längre period med så få störningar som möjligt i verksamheten.

Myndighet och arbetsgivare

Årets genomgång av de riksdagsbeslut från riksmötet 2009/10 som berör statsförvaltningen visar att samtliga har beaktats av Riksdagsförvaltningen.

Riksdagsförvaltningen har under 2010 fortsatt arbetet med att utveckla den interna styrningen. Bestämmelser om intern kontroll har inarbetats i REA-lagen och i instruktionen genom beslut i riksdagen i december 2010.

Förvaltningens miljöledningsarbete har varit effektivt och vid den certifieringsrevision som genomförts var revisionens omdömen utslutande positiva. De åtgärder som vidtagits under 2010 gör att Riksdagsförvaltningens miljöarbete i stort, med undantag av energiförbrukning, fortskrider i enlighet med beslutade handlingsplaner.

I övrigt lever Riksdagsförvaltningen väl upp till de krav som styrdokumentet ställer.

5.2.1 Analys och slutsatser

I tabellen nedan framgår Riksdagsförvaltningens kostnader, intäkter och transfereringar för stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2010	2009	2008
Intäkter ¹	39	38	44
Kostnader	1 677	1 301	1 526
Nettokostnader	1 638	1 263	1 482
Transfereringar	449	433	431
Totalt	2 087	1 696	1 913

¹ Utom intäkter av anslag.

Utöver de nedlagda kostnaderna, 1 677 miljoner kronor, har 449 miljoner kronor utbetalats i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (265 miljoner kronor, varav ca 224 miljoner kronor avseende politiska sekreterare) samt som stöd till politiska partier (167 miljoner kronor).

Intäkterna kan främst hänföras till utyrning av lokaler i Riksdagsförvaltningens fastigheter, försäljning av riksdagstryck samt prenumerationsintäkter från tidningen Riksdag & Departement.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2011 att behandla Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2010. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2009 (2010/2011:KU1) hade utskottet inget att erinra.

5.3 Revisionens iakttagelser

Enligt Riksrevisionens uppfattning ger årsredovisningen inklusive komplettering en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksdagsförvaltningens finansiella ställning per den 31 december 2010.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2010	Utfall	799 608		86 647
2011	Anslag	831 969 ¹	Utgifts-prognos	853 745
2012	Förslag	815 269		
2013	Beräknat	833 631 ²		
2014	Beräknat	850 469 ³		
2015	Beräknat	871 698 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 815 269 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 815 269 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 815 269 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för kostnader som till största delen är lagbundna, bl.a. arvoden och reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Anslaget används även för stöd till partigrupperna i riksdagen, bidrag till interparlamentariskt samarbete samt för klimatkompensation för ledamöternas resor. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett schablonbelopp per mandat i enlighet med lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. En uppräknning av schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare föreslås med ca 2 procent från nuvarande 52 800 kronor till 53 900 kronor fr.o.m. den 1 januari 2012.

Överföring av anslagsmedel

För närvarande pågår en översyn av Riksdagsförvaltningens ekonomiska styrning.

Som ett led i detta föreslås att vissa kostnader som finansieras av anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* nu i stället ska finansieras av anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*.

Riksdagsförvaltningen föreslår att all finansiering av teknisk utrustning, data-kommunikation samt telefon- och mobil-abonnemang för riksdagens ledamöter, flyttas till anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*. Tillhandahållandet av dessa tjänster är ett förvaltningsuppdrag och stora delar av dessa kostnader är gemensamma för såväl teknisk utrustning som klientplattform m.m. En enhetlig finansiering av dessa kostnader är därför att föredra då en sådan även ger en ökad tydlighet över förvaltningens totala kostnader inom dessa områden samt förenklar administrationen.

Det finns också anledning att ändra finansieringen av resekostnader för de tjänstemän som medföljer vid internationella resor. En jämförelse kan här göras med att förvaltningen redan i dag skiljer på kostnader för tjänstemän och ledamöter när det gäller utskottens utrikes tjänsteresor och att resekostnader relaterade till tjänstemän i det fallet finansieras via förvaltningsanslaget. En liknande modell avseende samtliga internationella resor är därför att föredra.

Ytterligare ett område där förvaltningen föreslår en förändring av finansieringen är för riksdagens nämnder och riksdagsstyrelsen. Nämndernas kostnader utgörs i huvudsak av ersättningar för arvoden och resor till andra än ledamöter.

För ovanstående ändamål föreslås att 21 500 000 kronor permanent överförs från anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* till anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* från och med budgetåret 2012. Härigenom renodlas anslaget till att främst finansiera direkt ekonomiskt stöd till ledamöter och partikanslier.

Riksdagsstyrelsens förslag

Med reservation för ovan beskrivna anslagsförändringar har Riksdagsförvaltningen gjort bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2012 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten.

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 815 269 000 kronor anvisas för 2012. För 2013, 2014 och 2015 bör anslaget beräknas till 833 631 000 kronor, 850 469 000 kronor respektive 871 698 000 kronor.

För 2012 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* finnas en anslagskredit på högst 3 procent av anvisat anslag.

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	831 969	831 969	831 969	831 969
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	4 800	23 646	40 928	62 717
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-21 500	-21 984	-22 428	-22 988
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	815 269	833 631	850 469	871 698

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

5.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 5.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Beräknat	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	Utfall	657 136	41 495	
2011	Anslag	682 787 ¹		675 800
2012	Förslag	678 582		
2013	Beräknat	695 457 ²		
2014	Beräknat	709 814 ³		
2015	Beräknat	728 051 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 681 260 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 681 260 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 681 260 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Riksdagsförvaltningens förvaltningskostnader, bidrag till föreningar i riksdagen samt för arvoden och ersättningar för nämnder och styrelse.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Under 2012 planeras för verksamhet inom de uppdragsområden som anges i den strategiska planen för Riksdagsförvaltningen 2012–2015 (dnr 250-1889-2010/11), som fastställts av riksdagsstyrelsen. Den verksamhet som planeras ska vara ändamålsenlig och tillförlitlig samt präglas av hög kvalitet och kostnadseffektivitet. I alla sammanhang ska Riksdagsförvaltningen särskilt prioritera den verksamhet som avses inom uppdragsområdet Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m. Därefter ska verksamheten inom uppdragsområdet Stöd och service till ledamöter och partigruppskanslier prioriteras. Nedan redogörs för några större satsningar inom respektive uppdragsområde.

Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.

Under verksamhetsåret ska it-stödet till beslutsprocessen, dvs. arbetet i kammare och utskott, ses över och utvecklas. I översynen ska ingå bl.a. ordningen för registrering och hantering av beslutsprocessens dokument, produktionen av betänkananden och annat riksdagstryck.

En försöksverksamhet kommer att bedrivas i syfte att finna former för att modernisera den del av ledamöternas tekniska utrustning som är stöd i arbetet i kammare och utskott.

Även förutsättningarna och formerna för en fortsatt övergång till en elektronisk dokumenthantering kommer att omfattas av utvecklingsarbetet.

Stöd och service till ledamöter och partigruppskanslier

Intranätet ska utvecklas till ett användarvänligt och effektivt styrnings- och arbetsverktyg, med goda möjligheter till anpassning till olika användargrupperns behov.

Det arbete som påbörjats avseende riksdagens sammanträdeslokaler kommer att fortsätta under 2012, bl.a. kommer arbetet med ett lokalprogram för sammanträdeslokaler inom och utanför skalskyddet ges hög prioritet.

Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete

Riksdagsförvaltningen ska fortsätta arbetet med att vidareutveckla riksdagen som en arena för demokrati, kunskap, utbildning och dialog. En öppen och tillgänglig riksdag som ger möjlighet till insyn och kommunikation ska bidra till ett ökat förtroende för och kunskaper om

riksdagens arbete och beslut samt den demokratiska processen.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

För 2012 föreslår Riksdagsförvaltningen att ett nytt anslag förs upp på statens budget för kostnader relaterade till särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter.

Den fastighetsverksamhet som ligger kvar på anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* utgörs till största delen av kostnader som Riksdagsförvaltningen har i samband med förhyrning av lokaler samt kostnader för media, inredning, konst och fastighetsadministration.

Myndighet och arbetsgivare

Riksdagsdirektören har efter förankring i riksdagsstyrelsen den 16 februari 2011 lagt fast inriktningen för en utveckling av Riksdagsförvaltningen. Färdplan 2014 är samlingsnamnet på arbetet som ska pågå under mandatperioden.

Ny teknik ska användas för att säkerställa daglig produktion och skapa effektiva arbetssätt som styrs av moderna och säkra tekniska lösningar. Arbetsformer och arbetsredskap ska vidareutvecklas. Riksdagen ska kännetecknas av kreativa tekniklösningar under driftssäkra och stabila former.

De nya reglerna för intern styrning och kontroll ska implementeras i verksamheten. Riksdagsstyrelsen ska ges goda instrument för att följa upp verksamheten och se till att den bedrivs i enlighet med de av riksdagen, riksdagsstyrelsen eller riksdagsdirektören fastställda styrdokument.

Riksdagsförvaltningens miljöcertifiering ska behållas. Förvaltningen ska ha en hög ambition när det gäller miljöhänsyn i den löpande verksamheten.

Överföring av anslagsmedel

Mot bakgrund av de förändringar som redogörs för under anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* föreslås att 21 500 000 kronor permanent överförs till anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* från anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Som en konsekvens av förslaget om ett nytt fastighetsanslag föreslås att 35 000 000 kronor permanent överförs från anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* till anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag*.

Riksdagsstyrelsens förslag

Med reservation för ovan beskrivna anslagsförändringar har Riksdagsförvaltningen gjort bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2012 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten, med undantag av den försöksverksamhet som avser modernisering av ledamöternas tekniska utrustning. För detta ändamål föreslås att nivån på anslaget ökas med 6 000 000 kronor jämfört med 2011 års nivå.

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 678 582 000 kronor anvisas för 2012. För 2013, 2014 och 2015 bör anslaget beräknas till 695 457 000 kronor, 709 814 000 kronor respektive 728 051 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i verksamheten inom en ram av högst 100 000 000 kronor.

För 2012 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* finnas en anslagskredit på högst 3 procent av anvisat anslag.

För 2012 bör det enligt riksdagsstyrelsen beviljas en räntekontokredit på högst 10 procent av myndighetens totala anslagsutrymme.

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	682 787	682 787	682 787	682 787
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	7 338	21 720	36 263	54 738
Beslut	1 957	4 732	4 829	4 954
Överföring till/från andra anslag	-13 500	-13 781	-14 066	-14 427
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	678 582	695 457	709 814	728 051

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

Investeringsplan

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2012–2015 beräknas ligga på samma nivå som tidigare år.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 5.6.

Tabell 5.6 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Anläggningstillgångar	29,1	41,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Summa investeringar	29,1	41,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Lån i Riksgäldskontoret	29,1	41,1	50,0	50,0	50,0	50,0
Anslag						
Summa finansiering	29,1	41,1	50,0	50,0	50,0	50,0

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2011 en låneram för anläggningstillgångar (100 000 000 kronor). Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp på 100 000 000 kronor.

5.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tabell 5.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall		Anslags- sparande	0
2011	Anslag	0 ¹	Utgifts- prognos	0
2012	Förslag	90 000		
2013	Beräknat	90 000		
2014	Beräknat	90 000		
2015	Beräknat	90 000		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, fast inredning och konst. Anslaget ska även täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsförvaltningen är fastighetsägare vilket innebär extraordinära kostnader för fastighetsdrift, underhåll och större investeringsprojekt.

Sedan Riksdagsförvaltningen tog över ägandet av riksdagens byggnader från Byggnadsstyrelsen på 1980-talet har samtliga underhålls- och ombyggnadsåtgärder till största delen anslagsfinansierats. Under senare år har dock en del större investeringsåtgärder finansierats via lån i Riksgäldskontoret.

Den analys som pågår av fastigheterna visar att skicket generellt sett är sämre än vad som tidigare kunnat konstateras. Exempelvis kan nämnas att stammarna i fastigheten Cephalus inte byttes vid återflytten 1983. Därutöver

behöver omfattande arbeten göras när det gäller tillgänglighet, ventilation, el och ytskikt.

Även i kvarteret Mars & Vulcanus (ledamotshuset) finns stora problem. Fastighetens koppartak har under flera år uppvisat skador. Dessa skador har kunnat repareras men efter den senaste vintern har skadorna nu blivit omfattande i form av bl.a. vattenläckage i sex övernattningsbostäder.

Riksdagsförvaltningen arbetar med ett långsiktigt underhållsprogram för fastigheterna på Helgeandsholmen och i Gamla Stan. Kostnaderna förknippade med detta kommer att bli betydande åren framöver.

Riksdagsförvaltningen föreslår därför att kostnader relaterade till underhållsprogrammet flyttas till ett särskilt anslag.

Variationen i kostnaderna gör att anslagsförbrukningen är svår att beräkna år från år. Det finns därför anledning att föreslå att det nya anslaget inte ska omfattas av pris- och löneomräkning utan att anslaget nivå fastställs inför varje år.

Vård och bevarande av byggnader och samlingar

Under 2012 kommer renoveringsarbeten i fastigheten Mercurius (B-delen) att påbörjas. Utgiften för dessa renoveringsåtgärder kommer under 2012 att uppgå till ca 163 miljoner kronor vilket ger en total kostnad för Mercurius (B-delen) på ca 215 miljoner kronor.

De åtgärder som planeras genomföras i fastigheterna är att betrakta som värdehöjande, bland annat genom en betydande förbättring av inomhusmiljö, tillgänglighet och kvalitetsnivå, vilket innebär att renoveringsutgifterna kommer att aktiveras, redovisas som anläggningstillgång, och därmed finansieras genom lån i Riksgäldskontoret.

En ökad lånevolym innebär ökade kostnader för avskrivningar och räntor vilka kommer att belasta anslaget framöver.

Som en följd av renoveringen och behovet av evakueringsmöjligheter, kommer också kostnaderna för tillfälliga evakueringslokaler att öka. Från och med 2012 planerar Riksdagsförvaltningen att hyra Oxenstiernska och Beijerska palatsen i Gamla Stan för detta ändamål.

Förutom de renoveringsåtgärder som redogörs för ovan har också stora skador på ledamotshusets fasad uppkommit under 2010. Riksdagsförvaltningen anförde detta i 2011 års

budgetproposition och erhöj där en ökning av förvaltningsanslaget på tre år på sammanlagt 16 750 000 kronor.

Skadorna på ledamotshusets fasad visade sig bero på den skada på fastighetens tak som omnämns ovan. Den värst drabbade fasaden uppvisar skador på ca 60 procent av ytan. Taket är så skadat att det måste bytas ut helt. Då stadens och Riksantikvarieämbetets ambitioner för stadsholmen är stora när det gäller bevarande av den ursprungliga miljön måste taket sannolikt ersättas med ett nytt koppertak.

Undersökningen av ledamotshuset har visat på stora problem i fastigheten och det kan finnas behov av att justera tidsplanen för underhållsprogrammet så att ledamotshuset renoveras före kvarteret Cephalus.

En förstudie har genomförts under våren 2011 avseende vattenskadorna i golvet i Riksdagshuset Västra plan 1. Under 2012 kommer projektering att påbörjas, men det kan redan nu antas att kostnaderna för att komma till rätta med problemen kommer att bli betydande.

Överföring av anslagsmedel

Som en konsekvens av förslaget om ett nytt fastighetsanslag föreslås att 35 000 000 kronor permanent överförs till anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* från anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*. Även de medel som i 2011 års budgetproposition tilldelades på anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för fasadåtgärder omfattas av det nya anslaget för 2012–2013.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen har gjort bedömningen att det nya anslaget för fastighetsverksamheten, utöver överföringen av anslagsmedel, måste tillskjutas ytterligare 55 000 000 kronor för 2012. Tillsammans med den föreslagna överföringen ger detta en nivå på anslaget för 2012 på 90 000 000 kronor. Även för 2013, 2014 och 2015 bör anslaget beräknas till 90 000 000 kronor. Riksdagsförvaltningen avser att årligen återkomma med eventuella justeringar av denna nivå.

Riksdagsstyrelsen föreslår att Riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 420 000 000 kronor.

För 2012 anser riksdagsstyrelsen att det för ramanslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* ska finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag.

Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	55 000	55 000	55 000	55 000
Överföring till/från andra anslag	35 000	35 000	35 000	35 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	90 000	90 000	90 000	90 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

Investeringsplan

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2012–2015 kommer med anledning av planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter att öka betydligt. För perioden 2012–2015 kommer nuvarande låneramen att behöva utökas med sammanlagt ca 220 000 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 5.9.

Tabell 5.9 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Anläggningstillgångar, fastigheter	3,5	6,9	10,0	10,0	10,0	10,0
Underhåll och renoveringsplan, fastigheter	3,6	52,9	210,0	190,0	190,0	140,0
Summa investeringar	7,1	59,8	220,0	200,0	200,0	150,0
Lån i Riksgäldskontoret	7,1	59,8	219,1	200,0	200,0	150,0
Anslag			0,9			
Summa finansiering	7,1	59,8	220,0	200,0	200,0	150,0

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2011 låneramar avseende investeringar i fastigheter (200 000 000 kronor). Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp på 420 000 000 kronor. På grund av omfattningen av planerade underhålls- och ombyggnadsåtgärder samt eventuella tidsmässiga förskjutningar, kommer nyttjandegraden periodvis att vara lägre än 90 procent.

Mål för Riksdagens ombudsmän 2012

Uppgifter och övergripande mål

JO:s uppgift är att, enligt 13 kap. 6 § regeringsformen samt lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO-instruktionen), utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. JO:s övergripande mål för verksamheten är i enlighet därmed följande.

- Att genom tillsyn över efterlevnaden av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade.
- Att främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom

oberoende ombudsmannainstitutioner samt att medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

- Att fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (National Preventive Mechanism, NPM) enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (OPCAT).

Mål för verksamhetsgrenar

Mål har satts upp för klagomålsprövningen, rättslig tillsyn på eget initiativ, besvarande av lagstiftningsremisser, verksamheten som NPM samt övrig internationell verksamhet.

- *Rättslig tillsyn baserad på klagomål:* Att med bibehållen kvalitet i ärendehanteringens fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid ska särskild vikt läggas på att minska ärendebalansens totala omfattning och andelen ärenden i balans som är äldre än ett år.
- *Rättslig tillsyn på eget initiativ:* Att bedriva inspektionsverksamhet som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt. Målet är att uppnå sammanlagt 60 inspektionsdagar.
- *Besvarande av lagstiftningsremisser:* Att genom yttranden över förslag till lagstiftning framföra synpunkter i rättssäkerhetsfrågor och andra rättsliga frågor som det ankommer på JO att uppmärksamma.

- *Verksamheten som National Preventive Mechanism (NPM):* Att genomföra regelbundna inspektioner och besök vid institutioner där människor hålls frihetsberövade samt att rapportera till internationella kontroll- och samarbetsorgan. Målet är att göra 30 inspektioner.
- *Övrig internationell verksamhet:* Att i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

I jämförelse med målen för innevarande år (2011) har målet rörande rättslig tillsyn på eget initiativ reviderats genom att en ambition rörande antalet inspektionsdagar inom tillsynsverksamheten slagits fast och målet rörande NPM-verksamheten har kompletterats med ambitionen rörande antalet inspektioner.

Resultatredovisning

Resultat

De mål som sattes upp för 2010 överensstämmer i huvudsak med de mål som föreslås för 2012 (se föregående avsnitt). Inspektionsverksamheten skulle dock bedrivas i samma omfattning som under 2009 och målet för NPM-enheten tillkom under 2011.

Antalet inkomna ärenden ökade med drygt 2 procent jämfört med 2009. Totalt registrerades 7 436 nya ärenden under 2010, jämfört med 7 267 under 2009.

Balansen var vid årets slut 932 ärenden vilket är 187 färre än vid årsskiftet 2009/2010. JO avgjorde totalt 159 fler ärenden 2010 än under 2009 vilket innebär en ökning med 2 procent.

Antalet ärenden i balans äldre än ett år minskade från 56 till 34 jämfört med läget vid årsskiftet 2009/2010. Andelen ärenden av den utgående balansen som var äldre än ett år utgjorde 4 procent mot 5 procent vid årsskiftet 2009/2010.

Inspektionsverksamheten, där målsättningen var att bedriva sådan verksamhet i samma omfattning som under föregående år, ökade under 2010 från 35 till 50 dagar.

Under 2010 besvarade JO 77 remisser, flertalet från Regeringskansliet, i lagstiftningsärenden, en minskning med 64 i jämförelse med föregående år.

JO har under 2010 tagit emot ett mycket stort antal utländska besök för information och diskussion samt varit representerad vid ett flertal internationella konferenser och seminarier.

JO:s utgifter för 2010 uppgick till 68 292 000 kronor.

Under de första fyra månaderna 2011 har inströmningen av ärenden minskat med 10 procent i förhållande till motsvarande period 2010. Sammanlagt har 2 312 nya ärenden registrerats att jämföra med 2 566 nya ärenden 2010. Under hela året 2010 nyregistrerades 7 436 ärenden. Mot bakgrund av utvecklingen under de första fyra månaderna görs en försiktig bedömning att antalet nyregistrerade ärenden kan komma att minska något 2011 jämfört med 2010.

Analys och slutsatser

Riksdagens konstitutionsutskott har betonat att klagomålsprövningen är JO:s viktigaste uppgift och den som är bäst ägnad att uppfylla syftet med JO:s verksamhet i stort. Denna verksamhet har också prioriterats.

Flera samverkande faktorer bidrar till att ärendebalansen har kunnat minskas utan att den höga kvalitetsnivån i JO:s ärendehandläggning eftersatts. De nya föredragande som rekryterats har liksom tidigare en hög kompetens. Utbildningsinsatser genomförs därutöver löpande. Vidare har vissa rationaliseringsåtgärder vidareutvecklats. Som exempel kan nämnas att individuellt utformade beslutsmotiveringar inte längre upprättas i varje enskilt avskrivningsärende. I stället får anmälaren i dessa fall tillsammans med beslutet standardiserade upplysningar om vilket slags granskning som skett och vilka bedömningsnormer som JO följer. Granskningsarbetet är således oförändrat men när JO:s beslut väl fattats har beslutet en enklare form. Det bör i sammanhanget nämnas att varje anmälan mot någon som står under JO:s tillsyn granskas av minst två kvalificerade jurister.

Minskningen av antalet besvarade remisser får ses om en följd av den ”lagstiftningscykel” som riksdagsvalen ger upphov till.

Enligt JO:s bedömning har samtliga verksamhetsmål för 2010 uppnåtts.

För ytterligare resultatinformation hänvisas till JO:s ämbetsberättelse för verksamhetsåret

2009-07-01–2010-06-30 samt till årsredovisningen för år 2010.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2010 bedömt årsredovisningen som i allt väsentligt rättvisande.

5.4.4 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2010	Utfall	68 292		Anslags-sparande	9 950
2011	Anslag	74 740 ¹		Utgifts-prognos	74 740
2012	Förslag	79 815			
2013	Beräknat	82 620 ²			
2014	Beräknat	84 978 ³			
2015	Beräknat	87 213 ⁴			

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 81 084 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 81 689 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 81 688 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Riksdagens ombudsmäns förvaltningskostnader och anskaffningar av anläggningstillgångar. Under 2012 beräknas ett investeringsbehov om 1 200 000 kronor, vilket föreslås finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk.

JO:s överväganden avseende förslag till anslag för 2012–2015

Åtgärder för att säkra måluppfyllelsen

Antalet nyinkomna ärenden har de senaste åren kontinuerligt ökat. Även om man nu kan skymta en minskning i ärendetillströmningen fordrar den stora ärendemängden löpande rationaliseringsåtgärder. Det är viktigt att resurser frigörs för mer krävande ärenden och för ombudsmännens andra uppgifter, som t.ex. inspektioner hos myndigheter och undersökningar på eget initiativ. Arbetet med standardiserade skrivelser i en stor del av avskrivningsärendena, som berörts under avsnittet Analys och slutsatser, är en del av arbetet med en effektivare handläggning.

Efter en ändring i instruktionen för Riksdagens ombudsmän har justitieombuds-

männen fått möjlighet att genom särskilt beslut bemyndiga en tjänsteman vid ombudsmannaexpeditionen att, med vissa i bestämmelsen angivna begränsningar, fatta beslut i klagomålsärenden. Ändringen började gälla den 1 mars 2011. Ombudsmännen har bemyndigat sina respektive byråchefer att fatta sådana beslut. Denna förändring bör medföra att målen för verksamhetsgrenarna kan nås, att kvaliteten i verksamheten är fortsatt hög och att förtroendet för JO:s verksamhet bibehålls.

Enligt löne- och förmånsavtalet för sakkunniga hos Riksdagens ombudsmän ges de föredragande tidsbegränsade förordnanden, vilket leder till en förhållandevis stor personalomsättning. Rekryteringsläget medför risk för löneglidning. Ingångslönerna och löneutvecklingen måste anpassas till vad som i övrigt gäller inom rättsväsendet, eftersom JO huvudsakligen anlitar domarkompetenta föredragande.

JO:s äskande för åren 2012–2015 rymmer kostnaderna för en oförändrad tillsynsorganisation. Härtill kommer medel för NPM-enheten räknat på helår.

JO som nationellt besöksorgan enligt FN:s antitortyrkonvention (NPM)

Från och med den 1 juli 2011 ska ombudsmännen fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (NPM) enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. NPM-enheten kommer att bemannas med en chef och en biträdande chef samt två handläggare/föredragande. Enheten ska planera och genomföra regelbundna inspektioner, sammanställa rapporter eller protokoll efter genomförd inspektion och delta i det internationella samarbetet på området, inbegripet sammanställning av rapporter till i första hand The UN Subcommittee on Prevention of Torture, SPT. 2011 års budgetram är utökad med en halvårseffekt av kostnaden för NPM-verksamheten.

It

JO har sedan många år ett avtal (SLA-avtal) med Riksdagsförvaltningens it-enhet. Avtalet omfattar driften av JO:s it och telefoni och har bl.a. inneburit att JO inte fullt ut burit sina kostnader på området. Under 2011 har JO driftsatt ett nytt ärendehanteringssystem. Detta ställer krav på

vissa anpassningar av den tekniska plattformen. En översyn har påbörjats som syftar till att JO i fortsättningen ska bära sina egna kostnader för it. En försiktig uppskattning inför 2012 är att JO:s kostnader för it kommer att fördubblas och uppgå till drygt 3 000 000 kronor. På grund av osäkerheten i denna uppskattning föreslår JO inte nu någon utökning av budgetramen. Kostnadsökningen kan hanteras under en övergångstid genom att ta i anspråk anslags-sparandet.

Sammanfattning av anslagshöjande förändringar

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 avsnitt 5.4.3) aviserades ett behov av ökning av anslaget föranlett av NPM-verksamheten och åtgärder för att säkra måluppfyllelsen. Sammantaget bedöms anslaget 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO) behöva öka med 4 338 000 kronor för 2012, 5 713 000 kronor för 2013, 6 462 000 kronor för 2014 och 6 632 000 kronor för 2015, i jämförelse med 2011 års anslagsnivå.

Investeringar

JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt.

Under 2012 är investeringsbehovet 1 200 000 kronor och utgörs till större delen av it-investeringar i form av en ny webbplats. Investeringsbehovet beräknas därefter minska till 500 000 kronor per år 2013–2015.

JO föreslår att anläggningstillgångarna även under 2012 får finansieras med anslagsmedel men att detta belopp, sammanlagt 1 200 000 kronor tas från anslagssparandet.

Riksdagens ombudsmäns förslag

Riksdagens ombudsmän föreslår att ett anslag på 79 815 000 kronor anvisas för 2012. För 2013, 2014 och 2015 bör anslaget beräknas till 82 620 000 kronor, 84 978 000 kronor respektive 87 213 000 kronor. Riksdagens ombudsmän föreslår att anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet får anslagsfinansieras.

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	74 740	74 740	74 740	74 740
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	737	2 167	3 776	5 841
Beslut	4 338	5 713	6 462	6 632
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	79 815	82 620	84 978	87 213

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

6 Sametinget

6.1 Budgetförslag

6.1.1 3:1 Sametinget

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010		32 538	6 092	
2011	Anslag	33 829 ¹		38 909
2012	Förslag	34 693		
2013	Beräknat	35 429 ²		
2014	Beräknat	36 111 ³		
2015	Beräknat	37 039 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 693 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 34 645 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 34 645 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Sametingets förvaltningskostnader. Sametinget är en förvaltningsmyndighet inom rennäringsområdet samtidigt som tingen är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 34 693 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 35 429 000 kronor, för 2014 till 36 111 000 kronor och för 2015 till 37 039 000 kronor.

Tabell 6.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	34 329	34 329	34 329	34 329
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	364	1 100	1 832	2 761
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-50	-51
Förslag/beräknat anslag	34 693	35 429	36 111	37 039

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

7 Regeringskansliet m.m.

7.1 Budgetförslag

7.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 7.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2010	Utfall	6 304 570		834 724
2011	Anslag	6 250 980 ¹	Utgifts- prognos	6 075 156
2012	Förslag	6 612 238		
2013	Beräknat	6 706 492 ²		
2014	Beräknat	6 844 907 ³		
2015	Beräknat	7 017 230 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 570 695 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 569 746 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 564 699 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, Förvaltningsavdelningen, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sitt politiska program.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 7.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	186 349	0	0	0
Prognos 2011	180 000	0	0	0
Budget 2012	180 000	0	0	0

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas 2012 till 180 000 000 kronor. Verksamheten utförs vid utlandsmyndigheterna.

Tabell 7.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	629	629	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Prognos 2011	600	600	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Budget 2012	600	600	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2010 i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Regeringskansliets verksamhet

Efter riksdagsvalet 2010 beslutade regeringen om en departementsombildning fr.o.m. den 1 januari 2011. Departementsombildningen innebar att Integrations- och jämställdhetsdepartementet lades ned och Jordbruksdepartementet bytte namn till Landsbygdsdepartementet. Antalet departement minskade därmed från 12 till 11 stycken. Vidare flyttades ett antal sakfrågor mellan olika departement.

Med anledning av riksdagens beslut om neddragning av anslaget med 300 miljoner kronor har Regeringskansliet minskat antalet anställda. Vidare genomförs löpande översyns- och utvecklingsarbete för att effektivisera Regeringskansliet.

I nedanstående tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 7.4 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antal tjänstgörande (inkl. politikeravtal)	4 548	4 621	4 541	4 514	4 639	4 771	4 856	4 471
<i>andel kvinnor/män</i>	57/43	58/42	58/42	58/42	58/42	58/42	59/41	59/41
Anställda på politikeravtalet	184	182	203	156	195	193	196	191
<i>andel kvinnor/män</i>	52/48	53/47	54/46	46/54	43/57	43/57	45/55	49/51
Andel kvinnor/män av anställda på chefsavtalet	33/67	34/66	36/64	38/62	39/61	40/60	40/60	43/57
Sjukfrånvaro andel av arbetstid	3,0	2,8	2,8	2,9	2,5	2,4	2,1	1,9
<i>bland kvinnor/män</i>	4,0/1,6	3,7/1,6	3,7/1,5	3,8/1,5	3,2/1,5	2,9/1,5	2,7/1,2	2,3/1,2
Antal diariéförda ärenden	75 099	76 939	83 421	85 335	94 031	99 433	115 666	105 158
Regeringsärenden	7 934	7 615	7 529	7 899	6 952	6 972	6 395	7 033
Propositioner	171	188	183	187	142	212	224	218
Författningsärenden	1 217	1 387	1 249	1 581	1 463	1 433	1 600	2 070
Kommitté- och tilläggsdirektiv	171	183	150	141	185	158	130	136
Regleringsbrev och ändringsbeslut	702	739	836	658	652	671	890	729
SOU-serien	130	135	120	118	113	131	100	107
Ds-serien	66	57	58	24	53	87	69	48
Interpellationssvar	486	542	531	442	778	702	531	436
Frågesvar till riksdagen	1 442	1 749	2 212	1 906	1 774	1 603	1 163	869
Brevsvar till enskilda	27 422	27 343	29 889	34 007	36 698	30 143	32 302	30 361
Resdagar i Sverige (med övernattning)	10 013	8 887	9 083	8 434	13 088	13 371	17 429	12 297
Resdagar utomlands (med övernattning)	35 378	41 106	38 734	34 722	45 632	43 722	51 012	36 154
Arbetsdagar i EU:s rådsarbetsgrupper	2 787	2 443	2 372	2 232	2 395	2 912	5 285	2 494
Arbetsdagar i kommissionens kommittéer och expertgrupper	i.u.	i.u.	1 434	1 537	1 478	1 488	1 918	1 687
Arbetsdagar i internationella organisationer utanför EU	i.u.	i.u.	4 458	4 825	5 046	4 927	5 455	3 875
Faktapromemorior till EU-nämnden	124	112	75	114	137	150	150	138
Reg. internationella handlingar	110 759	104 838	103 831	91 083	74 437	65 035	14 750	14 447
Utlandsstationerade	596	629	634	678	661	656	674	584
<i>andel kvinnor/män</i>	50/50	54/46	54/46	55/45	54/46	52/48	52/48	53/47

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna, hade vid utgången av 2010 tillsammans 4 471 tjänstgörande (exklusive lokalanställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var cirka 4 procent anställda på politikeravtalet.

Antalet tjänstgörande minskade under 2010, bl.a. till följd av avvecklingen av tillfälliga förstärkningar inför och under Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Andelen kvinnor som är anställda på chefsavtalet samt politikeravtalet fortsätter att öka. Sjukfrånvaron bland medarbetarna minskar och är låg i förhållande till staten totalt. Det gäller både bland kvinnor och bland män.

Antalet författningsärenden har fortsatt att öka.

Vidare var under valåret 2010 antalet interpellations- och frågesvar betydligt lägre än tidigare år.

Det internationella arbetet, uttryckt i resdagrar utomlands och deltagandet i EU:s kommittéer, minskade i förhållande till 2009, vilket till största del förklaras av att det svenska ordförandeskapet i EU genomfördes under 2009. Vidare var antalet utlandsstationerade under 2010 lägre än tidigare år.

Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete återfinns i Regeringskansliets årsbok 2010 och på www.regeringen.se.

Utrikesrepresentationen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2010 av 100 utlandsmyndigheter, varav 87 ambassader, 6 konsulat samt 7 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I 86 av de 192 länder som är medlemmar i FN finns i slutet av 2011 en svensk ambassad. Sverige har också ungefär 400 honorärkonsulat.

Under åren 1990 till och med 2011 har 32 ambassader och 8 karriärkonsulat öppnats. Beaktat att avvecklingen av ambassaderna i Buenos Aires, Hanoi, Kuala Lumpur och Luanda avbryts har för samma period 30 ambassader och 25 karriärkonsulat stängts.

Förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Expert-

gruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) har lämnat en rapport om hur utrikesförvaltningen kan utvecklas. Vidare har en offentlig utredning utrett utrikesförvaltningen och lämnat ett slutbetänkande i mars 2011 - Utrikesförvaltning i världsklass (SOU 2011:21). Betänkandet har remissbehandlats.

Administration

Under 2010 och 2011 har arbetet med omstrukturering i Förvaltningsavdelningen fortsatt i syfte att säkerställa hög kvalitet i förvaltningsstödet samt för att fortsatt utvecklingsarbete ska kunna ske inom tillgängliga ekonomiska ramar.

Anslagsförändringar

Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* föreslås fr.o.m. 2012 öka till den nivå som föreslogs i budgetpropositionen för 2011. Detta innebär en anslagsökning om 300 000 000 kronor, exklusive pris- och löneomräkning.

I enlighet med 2011 års ekonomiska vårproposition (2010/11:100) förs verksamheter från Sida som avser uppgifter vid vissa utlandsmyndigheter över till Regeringskansliet. För detta ändamål föreslås att 19 100 000 kronor förs från det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Mot bakgrund av att nya EU-förordningar på migrationsområdet trätt i kraft föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 40 000 000 kronor.

Särskilt belastade utlandsmyndigheter vad gäller antalet ansökningar om viseringar och uppehållstillstånd bör tillfälligt förstärkas för att verksamheten ska upprätthållas på en tillfredsställande nivå. Regeringen föreslår därför att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2012 tillförs 25 000 000 kronor.

Kontoret för Sveriges seniore civile representant i Afghanistan förs 2012 in som ett ordinarie sektionskansli under ambassaden i Kabul. Med anledning av detta föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* tillförs 9 600 000 kronor. Finansieringen sker dels genom att det under utgiftsområde 7

Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 7 200 000 kronor dels genom att det under utgiftsområde 5 Internationell samverkan uppförda anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* minskas med 2 400 000 kronor.

För Sidas arbete med bidragshantering föreslår regeringen att 1 000 000 kronor förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*.

Regeringen föreslår även att 4 000 000 kronor förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 4:3 *Kostnader för Svenska Unescorådet*.

Vidare föreslår regeringen att 2 100 000 kronor för 2012 och ytterligare 1 900 000 kronor fr.o.m. 2013 förs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till de under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning uppförda anslagen 1:6 *Finanspolitiska rådet* och 1:7 *Konjunkturinstitutet*.

Mot bakgrund av att Rådet för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande inte fått något förlängt uppdrag föreslår regeringen att 1 900 000 kronor återförs från anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:18 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* för perioden 2012–2014.

Därutöver beräknas anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minska med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2013 för att finansiera ökade kostnader inom det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

För 2012 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 6 612 238 000 kronor. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 6 706 492 000 kronor, 6 844 907 000 kronor respektive 7 017 230 000 kronor.

Tabell 7.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 4:1 Regeringskansliet m.m.

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	6 250 980	6 250 980	6 250 980	6 250 980
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	42 589	172 658	306 183	476 430
Beslut	361 606	325 362	332 125	335 354
Överföring till/från andra anslag	-3 312	-3 380	-3 451	-3 540
Övrigt ³	-39 625	-39 128	-40 930	-41 993
Förslag/beräknat anslag	6 612 238	6 706 492	6 844 907	7 017 230

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen. Vidare redovisas här omräkning till följd av förändringar av valutakurser.

8 Länsstyrelserna

8.1 Omfattning

Området Länsstyrelserna avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna. Området omfattar anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Anslaget används även för ersättningar för regionalt tillväxtarbete till 13 kommunala samverkansorgan, landstingen i Skåne, Västra Götalands och Hallands län samt Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Vad beträffar länsstyrelserna finansierar anslaget cirka hälften av deras verksamhetskostnader (se vidare avsnitt 8.4.2 och 8.4.3).

De 21 länsstyrelserna verkar utifrån uppgiften att vara statens regionala företrädare. Länsstyrelserna ska vidare verka för att nationella mål får genomslag i länen samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelserna ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndigheternas ansvarsområden samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelserna har bl.a. uppgifter i fråga om livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, regional tillväxt, infrastrukturplanering, hållbar samhällsplanering och boende, energi och klimat, kulturmiljö, skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, naturvård samt miljö- och hälsoskydd, lantbruk och landsbygd, fiske, regionaliserad rovdjursförvaltning, folkhälsa, jämställdhet och integration. Utöver dessa uppgifter anges i förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion att vissa länsstyrelser har särskilda uppgifter, bl.a. förvaltning av vattendistrikt,

fjällfrågor, vissa rennärringsfrågor, tillsyn rörande penningtvätt och frågor om tillstånd att anordna kampsportmatcher. För många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna även uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering.

Ansvarsfördelning för regionalt tillväxtarbete

Ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun regleras genom lagar och förordningar inom flera olika sektorer. För länsstyrelserna, landstingen, samverkansorganen respektive Gotlands kommun är det lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen som reglerar ansvarsfördelningen för det regionala tillväxtarbetet och transportinfrastrukturplaneringen. I Stockholms, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län har länsstyrelserna det regionala utvecklingsansvaret. I 13 län (Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Värmlands, Örebro, Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands och Västerbottens) har samverkansorganet motsvarande ansvar. I Skåne, Västra Götalands och Hallands län är det landstinget som har detta ansvar och i Gotlands län är det Gotlands kommun som är ansvarig.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom område Länsstyrelserna

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Anslag inom område Länsstyrelserna</i>							
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 321	2 349	2 327	2 357	2 412	2 454	2 519
Summa område Länsstyrelserna	2 321	2 349	2 327	2 357	2 412	2 454	2 519

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

8.3 Mål

Målet för området Länsstyrelserna är att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Målet omfattar samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun.

- utgiftsområde 21 Energi,
- utgiftsområde 22 Kommunikationer,
- utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, samt
- utgiftsområde 24 Näringsliv.

Resultatredovisningen avser länsstyrelsernas verksamhet inom de ovan redogjorda områdena. Den utgår i huvudsak från uppgifter som ålagts länsstyrelserna i regleringsbrevet för 2010. Utöver den resultatredovisning som görs i detta avsnitt hänvisas till respektive utgiftsområde i denna proposition.

8.4 Resultatredovisning

Länsstyrelserna har uppgifter inom ett stort antal utgiftsområden. Detta innebär att beslut och insatser inom olika utgiftsområden ofta får konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet. De utgiftsområden, utöver utgiftsområde 1 Rikets styrelse, inom vilka länsstyrelserna bedriver verksamhet är:

- utgiftsområde 5 Internationell samverkan,
- utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap,
- utgiftsområde 8 Migration,
- utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg,
- utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet,
- utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv,
- utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid,
- utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik,
- utgiftsområde 19 Regional tillväxt,
- utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård,

8.4.1 Indikatorer

Resultatredovisningen för länsstyrelserna baseras på Regeringskansliets underlag till den gemensamma myndighetsdialogen som hålls årligen. Grunderna för bedömningarna hämtas från årsredovisningarna och framtagandet av dem har involverat flertalet departement.

För närvarande pågår ett arbete att identifiera och fastställa resultatindikatorer med syftet att ytterligare tydliggöra resultaten av länsstyrelsernas verksamhet. Avsikten är att indikatorerna ska användas för att mäta resultat av länsstyrelsernas verksamhet från och med 2011.

8.4.2 Resultat

I resultatredovisningen redogörs för sex av länsstyrelsernas verksamhetsområden som utgår från länsstyrelseinstruktionen. Områdena har valts utifrån deras storleksmässiga betydelse för länsstyrelsernas totala verksamhet, men också utifrån politiska prioriteringar.

Samordnings- och sektorsövergripande arbete

Av länsstyrelsernas årsredovisningar framgår att flera länsstyrelser haft ett visst efterarbete efter de organisatoriska förändringar som skedde under 2009 då bl.a. ansvaret för djurskyddskontrollen tillkom samtidigt som den sociala tillsynen och körkorts- och trafikfrågorna fördes över till Socialstyrelsen respektive Transportstyrelsen fr.o.m. januari 2010. Under 2010 har inga större organisationsförändringar skett.

De flesta länsstyrelser redovisar att deras län har återhämtat sig relativt väl efter finanskrisen. Varselsamordningsuppdragen upphörde under 2010, men flera länsstyrelser har tillsammans med andra aktörer fortsatt arbetet med att stärka arbetsmarknaden och näringslivet i sina respektive län.

Från och med 2010 har en ny regionaliserad rovdjursförvaltning införts i Sverige och som ett led i denna reform har alla länsstyrelser fått i uppdrag att bilda en viltförvaltningsdelegation. I vissa län har allmänhetens intresse för rovdjursfrågor varit mycket stort under året bl.a. med anledning av beslut om utplacering av vargar.

Länsstyrelsernas arbete med integration har under året präglats av den pågående reformen kring nyanländas etablering på arbetsmarknaden, där huvudansvaret för etableringen har flyttats från kommunerna till staten. Flera länsstyrelser redovisar också att de har prioriterat insatser för att skapa beredskap i och kapacitet hos kommunerna för att ta emot flyktingar inklusive ensamkommande barn.

Graden av administrativ samverkan mellan länsstyrelserna fortsätter att öka. Samarbetet kring de gemensamma stödfunktionerna inom IT, löneadministration och delar av det ekonomiadministrativa området har fortsatt under 2010. Arbetet har fokuserat på konsolidering och effektivisering av verksamheterna. Under 2010 slutfördes arbetet med en gemensam webblösning för alla länsstyrelser. Även en gemensam kommunikationsstrategi och kommunikationspolicy har tagits fram under året.

Naturvård och miljöskydd

Miljömålssystemet

Många länsstyrelser arbetar aktivt med att följa upp och utvärdera befintliga åtgärdsprogram

inom miljömålssystemet samt analysera behovet av ytterligare åtgärder. Flera länsstyrelser verkar också för att integrera miljö kvalitetsmålen i andra processer och projekt och ser dessa mål som grund i tillsyn och tillsynsvägledning. Nätverk byggs upp för samverkan inom länen, men också för länsöverskridande samverkan. Länsstyrelserna har fått ett tydligare ansvar för det strategiskt framåtsyftande arbetet och det tidigare samarbetet om uppföljning har utvidgats till att även omfatta samverkan kring åtgärder genom nätverket RUS (regional utveckling i samverkan). Ett annat exempel på samverkan är den samverkan mellan de sydliga länen (länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Skåne, Gotlands och Hallands län) som funnits sedan 2002 i syfte att utbyta erfarenheter om arbetet med miljö kvalitetsmål och samarbete i utvecklingsprojekt.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Flertalet länsstyrelser har på ett godtagbart sätt genomfört insatser både vad gäller egen tillsyn och tillsynsvägledning. Länsstyrelserna bedriver i regel någon form av uppföljning av kommunernas tillsyn och det finns en tydlig koppling mellan miljö kvalitetsmålen och tillsynen.

Utrymmet för egeninitierad tillsyn är fortfarande litet och prövning går före tillsyn när prioritering är nödvändig. Flera länsstyrelser arbetar därför med att genomföra effektiviseringar av både organisation och administration för att kunna genomföra mer egeninitierad tillsyn. Länsstyrelserna har också gemensamma projekt kring effektivisering av tillsyn, prövning, administration och underlag för prioriteringar.

Skydd och skötsel

Regeringen bedömer att länsstyrelserna genomför uppdraget om skydd och skötsel av värdefulla naturområden med hög kvalitet. I många fall genomförs åtgärder och aktiviteter tillsammans med andra län. Inom uppdraget finns dock eftersatta verksamheter. Till exempel redovisar de flesta länsstyrelser att åtgärdsprogrammet för hotade arter fått stå tillbaka som en följd av nödvändiga prioriteringar.

Vattenmiljön

När det gäller länsstyrelsernas arbete kring vattenmiljön bedöms samordningen mellan länsstyrelserna kunna utvecklas ytterligare. Emellertid arbetar många länsstyrelser med att

integrera vattenförvaltningen i sitt miljöarbete, vilket kan skapa utvecklingsmöjligheter för såväl vattenförvaltningen som länsstyrelsernas övriga miljöarbete.

Samverkansgrupper

Under 2010 har länsstyrelserna inrättat samverkansgrupper för naturvård inom varje län i syfte att öka samverkan mellan olika aktörer och för att förbättra det regionala naturvårdsarbetet.

Lantbruk och landsbygd, livsmedelskontroll samt djurskydd

Lantbruk och landsbygd

Arbetet med utbetalningarna av gårdsstöd, miljöersättningar och kompensationsbidrag bedöms ha fungerat mycket väl under 2010. Det kan till stor del förklaras med det projekt som följde av det uppdrag som gavs till länsstyrelserna och Statens jordbruksverk i respektive regleringsbrev för 2010. Syftet med uppdraget var att stöden i så hög grad som möjligt skulle betalas under året. Syftet var även att förbättra Jordbruksverkets styrning av stödverksamheten och att länsstyrelserna skulle följa Jordbruksverkets styrning. Inom ramen för projektet har bland annat en för myndigheterna gemensam tidplan tagits fram. Resultatet blev att 96 procent av brukarna fick gårdsstödet redan den 1 december 2010, vilket är första möjliga dag för utbetalning. Till årsskiftet hade sammantaget 98 procent fått sitt gårdsstöd utbetalt.

En brukarundersökning har genomförts under hösten 2010 för att mäta hur brukarna bedömer den service länsstyrelserna ger kring stöden till lantbruket och landsbygden (se också under rubrik Ärendehandläggning och service). Länsstyrelserna uppnår genomgående goda resultat i undersökningen, men utvecklingspotential finns exempelvis när det gäller tillgänglighet och dialog med brukare.

Beträffande landsbygdsprogrammet gör regeringen bedömningen att länsstyrelserna arbetar ambitiöst med att korta sina handläggningstider. Variationen mellan länsstyrelserna är fortfarande hög men bedömningen är att länsstyrelserna generellt sett arbetar mycket aktivt med programmets genomförande.

Djurskydd

De övergångs- och omställningsproblem som uppstod när länsstyrelserna 2009 tog över

ansvaret för djurskyddskontrollen från kommunerna har länsstyrelserna hanterat väl. Länsstyrelserna har i stort sett kommit tillrätta med de omfattande ärendebalanserna från kommunernas tid. Det rapporteras dock om fortsatta problem med de tekniska och administrativa stödsystemen för djurskyddskontrollen och under 2010 har resurser lagts ner på att bygga upp och förbättra dessa system.

Anmälningärenden tar en stor del av de samlade resurserna i anspråk. Antalet planerade kontroller har dock generellt ökat jämfört med 2009. Av de kontroller som totalt utförts under 2010 har andelen planerade kontroller mer än fördubblats jämfört med 2009. Situationen ser emellertid olika ut mellan länsstyrelserna.

Hållbar samhällsplanering och boende

Hållbar samhällsplanering

Länsstyrelsernas tillsyn och uppföljning av plan- och byggnadsväsendet är sammantaget mycket varierande i kvantitet och kvalitet. Utvecklingen är dock positiv. Flertalet länsstyrelser arbetar aktivt gentemot kommunerna, till exempel genom återkommande tematräffar och dialogmöten. Tidiga dialoger med kommunerna prioriteras vilket har lett till ökad kvalitet av översikts- och detaljplaner. Ett antal länsstyrelser har också prioriterat arbetet med att utveckla samordningen mellan regionalt tillväxtarbete och den kommunala översiktsplaneringen.

I den nya plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338) har nya tillsynsbestämmelser införts. Detta mot bakgrund av att regeringen tidigare slagit fast att tillsynen behöver stärkas och uppgifts- och ansvarsfördelningen förtydligas. Enligt den nya plan- och bygglagen har länsstyrelserna i uppdrag att minst en gång under varje mandatperiod till kommunen redovisa sina synpunkter avseende statliga och mellan-kommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Vidare har länsstyrelserna fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till gemensamma arbetsformer och riktlinjer för arbetet med planeringsunderlag som berör kommunerna i deras samhällsplaneringsverksamhet. I uppdraget ingår även att ta fram former för hur

planeringsunderlaget bör kommuniceras av länsstyrelserna till kommunerna.

Kommunal bostadsförsörjning

Länsstyrelsernas regionala analyser ger en god bild av utvecklingen på de regionala bostadsmarknaderna i landets olika delar.

Sedan tre år tillbaka arbetar länsstyrelserna utifrån en analysmodell där de samverkar med Boverket. Det finns stora skillnader i förutsättningar mellan länen vad gäller den framtida bostadsförsörjningen. Skillnader finns också inom länen. Många utmaningar är gemensamma såväl inom som mellan olika län.

Analyserna riktar sig framförallt till kommunerna, eftersom de ska fungera som ett stöd i kommunernas arbete med boendepaneringen, men även till andra aktörer så som byggherrar, bostadsbolag m.m. Arbetet med analyserna har för flera kommuner och länsstyrelser bidragit till att det har skapats ett forum för att arbeta med bostadsförsörjningsfrågor.

Integration

De erfarenheter och den kunskap som vunnits inom länsstyrelsernas integrationsarbete under tidigare år tillvaratas och leder till utveckling av länsstyrelsernas metoder och arbetsätt. Den gemensamma brukarundersökning, som tidigare omnämnts, omfattade också integrationsfrågor. Undersökningen har riktats till företrädare för kommuner, myndigheter och andra organisationer som länsstyrelserna samverkar med inom integrationsområdet. Av de svarande var 81 procent som helhet nöjda med länsstyrelsernas arbete, vilket också var ett av de högsta värdena inom de områden som undersökningen omfattade.

Länsstyrelsernas insatser inriktar sig främst mot att förhandla med kommunerna om mottagande av nyanlända flyktingar, främja samverkan och samordning mellan ansvariga aktörer, öka kunskap och kompetens samt att utveckla formerna för mottagande och introduktion av nyanlända. Flera länsstyrelser redovisar att de införlivar integrationsverksamheten i arbetet för att främja länets utveckling i vidare mening.

Verksamhetsåret 2010 har i hög grad präglats av införandet av etableringsreformen. Med anledning av reformen inleddes ett gemensamt

arbete i fokusgrupper med syftet att stärka samsynen mellan länen, ta fram vägledande råd och samla goda exempel. Länsstyrelserna är också representerade i samverkansdelegationen för integrationsfrågor som, förutom länsstyrelserna, också består av Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Försäkringskassan samt Sveriges kommuner och landsting (SKL) som adjungerade.

Jämställdhet

Utifrån länsstyrelsernas redovisningar gör regeringen den samlade bedömningen att resultatet av arbetet med jämställdhetsintegrering generellt har förbättrats under 2010 jämfört med 2009. Allt fler länsstyrelser redovisar att man bedriver ett systematiskt uppbyggt stöd för jämställdhetsintegrering i länet. Ofta används någon form av plattform eller strategi för arbetet som är framtagna i bred samverkan mellan centrala aktörer i länet. En ytterligare framgångsfaktor är att utvecklingsarbetet sker i nära samverkan mellan de verksamhetsområden som myndigheten själv hanterar och de externa aktörer som berörs. De jämställdhetspolitiska målen är då ofta en utgångspunkt för arbetet. Regeringens bedömning är att länsstyrelsernas insatser utgör ett viktigt stöd till länets aktörer i deras arbete med jämställdhetsintegrering. Arbetet har i många fall genererat konkreta verksamhetsförbättringar såsom utvecklade rutiner och metoder för att kartlägga och analysera kvinnors och mäns villkor och behov inom olika områden. Exempel på områden med goda resultat som länsstyrelserna lyfter fram är samhällsplanering och landsbygdsutveckling.

Ärendehandläggning och service

Under 2010 inkom ca 510 000 ärenden till länsstyrelserna. Detta är en halvering jämfört med föregående år och kan till stor del förklaras av att körkorts- och yrkestrafiksfrågorna, som 2009 stod för flest antal ärenden (556 000), har förts över till Transportstyrelsen. Den största ärendegruppen för 2010 var i stället lantbruksärenden (293 000). Den totala andelen ärenden som under året överklagats i relation till under året beslutade ärenden uppgick till ca 1,7

procent. Det är en ökning jämfört med 2009 års nivå med ca 1,2 procent. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsernas beslut ändrats i 16 procent av fallen. År 2009 var motsvarande siffra 11 procent och 2007 och 2008 var denna andel ca 13 procent.

Antalet öppna ärenden vid årets slut uppgick till ca 105 000, varav ca 7 600 var äldre än två år. Antalet öppna ärenden har minskat kraftigt under 2010 med ca 55 procent, vilket också är en följd av överföringen av uppgifter till Transportstyrelsen. Antalet öppna ärenden som är äldre än två år har sjunkit från 8 600 till 7 600. Som en följd av sjunkande totalvolym har dock andelen ärenden äldre än två år ökat från 4 procent till 7,3 procent. Ökningar av antalet öppna ärenden syns inom främst livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor.

Vid länsstyrelserna pågår ett fortlöpande arbete med att utveckla service och ärendehandläggning. Utveckling av handläggningsrutiner, ökat fokus på uppföljning av handläggningstider och processkartläggning av ärendeflöden är några exempel på åtgärder.

För 2010 skulle länsstyrelserna i sina verksamhetsplaner ange mål för handläggningstider för ett urval av ärendegrupper. Ärendestatistiken för detta urval visar att de ärendegrupper vars medianvärde har legat längst ifrån det målsatta medianvärdet är Företagsstöd och Regional projektverksamhet. De ärendegrupper vars medianvärde varit lägre än det målsatta medianvärdet är Fornminnen och Stöd till landsbygdsutveckling.

Ett bra exempel på länsstyrelsernas arbete med att utveckla sin service utgör den gemensamma brukarundersökning som 19 länsstyrelser genomfört och som refererats till i andra delar av resultatredovisningen. De tre verksamheter som undersöktes av samtliga deltagande länsstyrelser var Stöd till jordbruket, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd samt Integrationsfrågor (ej länsstyrelserna i Gotlands och Stockholms län). Undersökningen ger en god möjlighet att såväl analysera den enskilda länsstyrelsens prestationer som att jämföra prestationer mellan länsstyrelserna. Delar av resultatet av undersökningen berörs under rubrikerna Lantbruk och landsbygd samt under Integration.

Organisation och finansiering

Årsarbetskrafter

År 2010 uppgick antalet årsarbetskrafter vid länsstyrelserna till 4 535, vilket är en minskning med drygt 500 årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Detta kan till stor del förklaras med att länsstyrelserna från och med 2010 överlämnat uppgifterna inom social tillsyn till Socialstyrelsen och trafikområdet till Transportstyrelsen. Samtliga länsstyrelser har minskat sin personalstyrka jämfört med 2009.

När det gäller årsarbetskrafter för länsstyrelsernas gemensamma administrativa stödfunktioner redovisas dessa under respektive s.k. värmlänsstyrelse. När det gäller den gemensamma IT-enheten redovisas ca 130 årsarbetskrafter under Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Cirka 10 årsarbetskrafter för gemensam löneadministration redovisas under Länsstyrelsen i Kronobergs län och viss gemensam ekonomiadministration, ca sju årsarbetskrafter, redovisas under Länsstyrelsen i Örebro län.

Tabell 8.2 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse

Länsstyrelsen i	2010	2009	Förändring
Stockholms län	366	432	-66
Uppsala län	154	165	-11
Södermanlands län	152	163	-11
Östergötlands län	204	238	-34
Jönköpings län	220	230	-10
Kronobergs län	137	139	-2
Kalmar län	169	179	-10
Gotlands län	116	119	-3
Blekinge län	107	135	-28
Skåne län	414	459	-45
Hallands län	150	158	-8
Västra Götalands län	662	760	-98
Värmlands län	173	191	-18
Örebro län	152	192	-40
Västmanlands län	146	164	-18
Dalarnas län	197	212	-7
Gävleborgs län	183	209	-26
Västernorrlands län	204	213	-9
Jämtlands län	200	213	-13
Västerbottens län	211	230	-19
Norrbottnens län	218	249	-31
Summa	4 535	5 050	-515

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2009 och 2010.

Stora skillnader råder mellan fördelningen av antalet årsarbetskrafter per verksamhet. Av tabellen nedan framgår att Naturvård och miljöskydd är den klart största verksamheten följt av Lantbruk. Cirka 31 procent av länsstyrelsernas totala årsarbetskraft arbetade 2010 inom Naturvård och Miljöskydd. År 2009 var motsvarande siffra cirka 28 procent. Miljöområdet, liksom flera andra verksamheter, har ökat sin andel av den totala verksamheten trots att verksamheten i absoluta tal inte uppvisar någon ökning. Detta beror på att volymen totalt sett sjunkit och att minskningen skett med anledning av överlämnandet av verksamheter inom trafikområdet och social tillsyn. Ökningen inom Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor har bland annat kunnat göras genom att regeringen under 2010 beslutade om ett tillfälligt tillskott av medel avseende länsstyrelsernas djurskyddskontroller. Administration och Resurssamverkan har tillsammans oförändrad volym jämfört med 2009. Trenden de senaste åren har varit att antalet årsarbetskrafter inom Administration och

Resurssamverkan årligen sjunkit. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser om 2010 utgör ett trendbrott när det gäller länsstyrelsernas effektiviseringsarbete inom administrativa stödfunktioner.

Tabell 8.3 Antal årsarbetskrafter per verksamhet

	2010	2009	Förändring
Naturvård och miljöskydd	1 390	1 429	-39
Lantbruk	737	728	9
Administration	654	661	-7
Hållbar samhällsplanering	258	259	-1
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	253	230	23
Övrig förvaltning	227	206	21
Regional tillväxt	195	202	-7
Resurssamverkan	160	154	6
Kulturmiljö	157	165	-8
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	137	124	13
Social omvårdnad/Folkhälsa	80	283	-203
Integration	57	50	7
Fiske	56	56	0
Jämställdhet	44	43	1
Energi och klimat	37	21	16
Infrastrukturplanering	33	36	-3
Körkort, yrkestrafik och trafikföreskrifter	25	365	-340
Rennäring	18	18	0
Övrigt	17	20	-3
Summa	4 535	5 050	-515

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2009 och 2010.

Andel anställda kvinnor och män

Andelen anställda kvinnor vid länsstyrelserna var 60 procent 2010. Detta var en högre andel än staten totalt, där andelen kvinnor var 51 procent. Jämfört med 2009 har andelen kvinnor anställda vid länsstyrelserna minskat med en procentenhet.

År 2010 var 46 procent av de anställda i ledande befattning kvinnor och 54 procent män. Detta var en högre andel än staten totalt, där andelen kvinnor var 36 procent. Andelen kvinnor i ledningskompetens har sjunkit marginellt, med en procentenhet, jämfört med förra året. För fem år sedan var andelen kvinnor i ledande befattning vid länsstyrelserna 40 procent.

Ålderssammansättning

År 2010 var medelåldern för anställda vid länsstyrelserna 46 år, vilket kan jämföras med 45 år för staten totalt. Kvinnor anställda vid länsstyrelserna hade en medelålder på 44 år jämfört med männens 48 år. Bland länsstyrelsernas anställda tillhör flest åldersgrupperna 35–44 år och 55–65 år (28 procent vardera). Jämfört med 2009 har andelen anställda i ålderskategorin 55–65 år sjunkit med två procentenheter samtidigt som andelen anställda i ålderskategorin 35–44 år har ökat med två procentenheter. Ett ökat antal pensionsavgångar samt de stora uppgiftsförändringar som genomförts är några förklaringar till att andelen äldre har minskat.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron minskade 2010 vid 14 av 21 länsstyrelser och ökade vid tre jämfört med 2009. Fyra länsstyrelser redovisar samma andel sjukfrånvaro för båda åren.

Under 2010 varierade den totala sjukfrånvaron vid länsstyrelserna mellan 3,4 procent (Länsstyrelsen i Stockholms län) och 1,4 procent (Länsstyrelsen i Jönköpings län) av tillgänglig arbetstid. Under 2009 varierade den totala sjukfrånvaron mellan länsstyrelserna mellan 4,6 procent (Länsstyrelsen i Blekinge län) och 1,8 procent (Länsstyrelsen i Skåne län) av tillgänglig arbetstid.

Kvinnors sjukfrånvaro varierade under 2010 mellan 3,8 procent (Länsstyrelserna i Blekinges och Dalarnas län) och 1,2 procent (Länsstyrelsen i Jönköpings län). Männens sjukfrånvaro varierade mellan 3,7 procent (Länsstyrelsen i Västmanlands län) och 0,4 procent (Länsstyrelsen i Östergötlands län).

Ekonomiadministrativa värderingar

Ekonomistyrningsverket (ESV) genomför årligen en ekonomiadministrativ värdering av hur myndigheterna följer regler, främst inom områdena redovisning, finansiering och betalningsflöden.

Länsstyrelserna har ett likvärdigt koncern- och myndighetsvärde för 2010 jämfört med 2009. Dessa är de högsta uppnådda mätvärdena för länsstyrelserna som helhet under mätperioden 2005–2010. I ESV:s rapport konstateras att länsstyrelserna följer de ekonomiadministrativa bestämmelserna i samma eller något högre utsträckning jämfört med genomsnittet av myndigheter. För 2010 fick 14

länsstyrelser högsta möjliga EA-värde. För 2009 fick 15 länsstyrelser högsta möjliga värde.

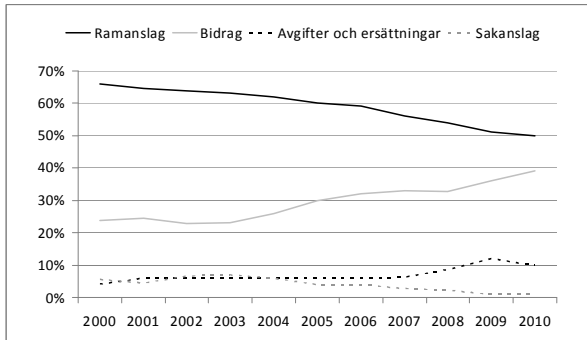
Kostnadsutvecklingen

Kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 440 miljoner kronor 2010. Detta är en minskning med 349 miljoner kronor eller 7,3 procent jämfört med 2009. Minskningen beror främst på att länsstyrelserna fr.o.m. 2010 inte längre har verksamhet och kostnader inom områdena körkort- och yrkestrafik och social tillsyn. Trots minskningen jämfört med 2009 är de totala kostnaderna för 2010 fortfarande drygt 180 miljoner kronor högre än de var 2008. Detta beror på tillkommande arbetsuppgifter inom djurskyddskontroll och kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen fr.o.m. 2009 och på att de verksamheter som finansieras med bidrag från andra myndigheter har ökat sedan 2008.

Personalkostnaderna uppgick till 2 696 miljoner kronor, eller 60,7 procent av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 301 miljoner kronor (6,8 procent), medan övriga driftskostnader inklusive finansiella kostnader och avskrivningar uppgick till 1 444 miljoner kronor (32,6 procent). De olika kostnadsslagens andel av de totala kostnaderna är i stort sett oförändrade jämfört med 2009. Därmed har de kostnadsneddragningar som gjorts mellan 2009 och 2010 proportionellt följt länsstyrelsernas totala kostnadsstruktur.

Mindre än hälften av verksamheten finansieras av förvaltningsanslaget

Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* finansierade länsstyrelsernas verksamhet 2010 med 2 200 miljoner kronor (2 417 miljoner kronor för 2009). Detta motsvarar 49,5 procent av den totala finansieringen. Länsstyrelseanslagets andel av den totala finansieringen har successivt minskat under åren 2000–2010 (Se diagram 8.1). År 2010 är första året som anslaget står för mindre än 50 procent av finansieringen. Anslaget andel av den totala finansieringen varierar dock kraftigt mellan länsstyrelserna, från drygt 37 procent till drygt 60 procent. Medianvärdet för andel finansiering med förvaltningsanslaget är 50,6 procent.

Diagram 8.1 Länsstyrelsernas finansiering 2000–2010

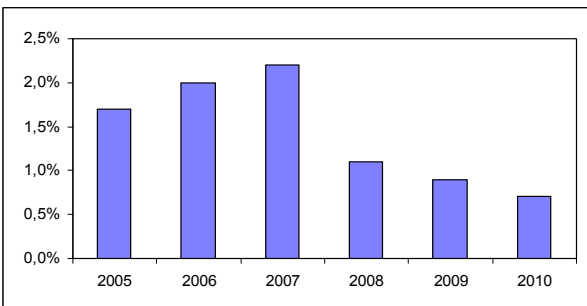
Källa: Egna beräkningar baserat på uppgifter i respektive länsstyrelses årsredovisning.

Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 722 miljoner kronor, utgjorde 2010 den näst största finansieringskällan med 39 procent av den totala finansieringen. I absoluta tal är bidragsintäkterna i det närmaste exakt samma som 2009. Beloppet motsvarade då 36 procent av finansieringen. Att bidragsfinansieringens andel har ökat beror på att den totala finansieringen i form av förvaltningsanslag, men också avgiftsintäkter, har sjunkit. Trenden att intäktskällorna polariseras till förvaltningsanslag och bidragsintäkter fortsätter därmed.

De största bidragsgivarna 2010 var, liksom 2009, Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk. Avgifter och övriga ersättningar har finansierat länsstyrelsernas verksamhet med sammanlagt 455 miljoner kronor. Detta är en minskning med 97 miljoner kronor. Minskningen beror främst på att delar av den till Transportstyrelsen överlämnade verksamheten inom körkortshanteringen var avgiftsfinansierad.

Anslagssparandet

Det ackumulerade anslagssparandet för anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* har legat stabilt under en följd av år från och med 2008 årligen minskat.

Diagram 8.2 Anslagssparandets utveckling 2005–2010

Det kan konstateras att länsstyrelserna generellt från och med 2008 årligen haft kostnader som överstigit den årliga tilldelningen. Vid utgången av 2010 uppgick det ackumulerade sparandet till 16,6 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,7 procent av det tilldelade anslaget. Sparandet varierade emellertid mellan länsstyrelserna. Vid utgången av 2010 utnyttjade åtta länsstyrelser sin anslagskredit. År 2009 utnyttjades anslagskrediten av sju länsstyrelser.

8.4.3 Analys och slutsatser

Länsstyrelsernas resultat i positiv utveckling

Den genomförda resultatbedömningen av länsstyrelsernas verksamhet 2010 visar sammantaget att utvecklingen inom området Länsstyrelserna är positiv. Jämfört med 2009 uppvisar i stort sett samtliga verksamheter, där jämförelser med 2009 varit möjliga, en förbättring av resultatet. Det kan noteras att den negativa utveckling som förra året redovisades vad gäller jämställdhetsarbetet under 2010 förändrats i positiv riktning.

Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna. Detta framgår bl.a. av länsstyrelsernas årsredovisningar för 2010 (dnr S2011/1843), miljööredovisningarna (dnr S2011/1700), risk- och sårbarhetsanalyserna (dnr S2010/5031), budgetunderlagen för 2011 (dnr S2011/1855) och länsstyrelsernas delårsrapporter (dnr S2011/7136).

Samverkan bidrar till goda resultat

Genomlysningen av länsstyrelsernas verksamhet visar att fungerande samarbete och samverkan med andra offentliga aktörer och med näringslivet, inom och mellan län, har stor betydelse och är viktigt för att uppnå ett lyckosamt resultat. Vanligast förekommande är samverkan inom olika sektorer. I flera av länsstyrelsernas årsredovisningar påtalas att det sektorsövergripande samverkansarbetet är svårare att få till stånd.

Genom samverkan med andra kan mervärde skapas i förhållande till det resultat som kan uppnås av en enskild aktör. Länsstyrelserna är viktiga aktörer inom miljöområdet och areella näringar och kan därigenom, samtidigt som de också har andra tillväxtfrämjande uppgifter, kombinerat med sin samordningsroll ge ett viktigt bidrag till en hållbar tillväxt. Det är därför

angeläget att länsstyrelsernas roll som samordnare av samhällsintressen säkerställs och att deras möjligheter att åstadkomma sektorsövergripande samverkan ytterligare stärks. I vissa fall finns det också motiv för att förstärka samarbetet mellan olika länsstyrelser, särskilt i avgränsade frågor så som mark- och resursförvaltning, som rör flera närliggande län.

Den finansiella styrningen

Den tidigare redovisade utvecklingen av länsstyrelsernas finansiering visar på en fortlöpande polarisering av inkomstkällorna till förvaltningsanslaget och inomstatliga bidragsintäkter. Sedan början av 2000-talet har bidragsintäkter årligen ökat sin andel av den totala finansieringen, medan förvaltningsanslaget har minskat sin andel.

Utvecklingen går därmed mot en mer sektorstyrd verksamhet. En följd av detta är att sektorsverksamheter ges en mer fristående roll inom länsstyrelserna i förhållande till uppgiften att samordna staten. En ytterligare effekt är att länsstyrelsernas möjligheter att göra prioriteringar mellan verksamheter utifrån länens olika regionala förhållanden begränsas.

Finansieringen genom bidrag täcker inte fullt ut de myndighetsövergripande kostnaderna. Dessa kostnader finansieras då inom ram för förvaltningsanslaget. En effekt kan bli att myndighetsövergripande kostnader utgör en allt större andel av förvaltningskostnaderna som finansieras genom förvaltningsanslaget och därmed minskar utrymmet för annan verksamhet att finansieras genom anslaget. På sikt ger detta en förskjutning av finansiering av verksamhet inom myndigheternas ansvarsområden till annan finansiering än förvaltningsanslaget eller att de utförs i mer begränsad omfattning.

8.5 Politikens inriktning

Länsstyrelsernas verksamhet påverkas i stor utsträckning, utöver vad som redovisas i detta avsnitt, också av de politiska inriktningarna inom andra utgiftsområden. Regeringens politiska inriktning inom andra områden redovisas inom ramen för respektive utgiftsområde i denna proposition.

Förbättrad statlig samordning och samverkan på regional nivå

Länsstyrelserna har en viktig uppgift att samordna de statliga intressena i de frågor som statsmakten har lagt på länsstyrelsen och att vara statens företrädare på regional nivå.

Länsstyrelsernas organisation har utretts vid flera tillfällen de senaste tio åren i syfte att effektivisera och minska sårbarheten i organisationen samt anpassa länsstyrelserna till en ändrad regional ansvarsfördelning. Utredningen om den statliga regionala förvaltningen (Fi 2009:07) har i uppdrag att senast december 2012 lämna förslag på hur länsstyrelsens uppgift att, inom myndighetens ansvarsområde, samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser i länet kan vidareutvecklas och stärkas. Utredaren ska även se över på vilket sätt länsstyrelsens roll som regional samordnare av statlig tillsyn kan vidareutvecklas.

Fortsatt utveckling av styrning och uppföljning

Länsstyrelserna är verksamma inom flera sektorer och det råder en stor variation mellan de olika verksamheterna sett till såväl innehåll som deras andel av verksamhetskostnaderna. Eftersom regeringens styrning ska vara verksamhetsanpassad innebär det att länsstyrelserna är mottagare av olika styrsignaler från såväl regeringen som sektorsmyndigheterna. Utmaningen med styrningen av länsstyrelserna ligger i att kombinera en verksamhetsanpassad styrning för respektive sektor med ett övergripande myndighetsperspektiv. Regeringens avsikt är att styrningen av länsstyrelserna ska bli än mer resultatfokuserad och strategisk.

Ett viktigt led i styrningen av länsstyrelserna är den gemensamma myndighetsdialogen som genomförs en gång per år med samtliga länsstyrelser. Syftet med dialogen, som omfattar merparten av länsstyrelsernas verksamhet, är dels att presentera en samlad återkoppling till länsstyrelserna som kollektivt avseende resultaten för det gångna verksamhetsåret, dels att möjliggöra jämförelser mellan länsstyrelserna och över tid. Flertalet departement är involverad i förberedelserna inför dialogen vilket bidrar till att en helhetsbild av länsstyrelsernas verksamhet kan återges. Den gemensamma myndighetsdialogen kompletterar den enskilda myndighetsdialogen.

För samtliga myndigheter ställs höga krav på en utvecklad resultatredovisning av myndig-

heternas verksamhet. Ett led i att utveckla en mer strategisk och resultatnriktad styrning av länsstyrelserna samt att skapa förutsättningar för en bättre resultatredovisning är arbetet med att ta fram resultatindikatorer för länsstyrelsernas verksamhet. I regleringsbrevet för 2011 års verksamhet fick länsstyrelserna i uppdrag att utarbeta enhetliga indikatorer som beskriver hur nationella mål får genomslag i länen. Uppdraget avsåg främst att ta fram resultatindikatorer för länsstyrelsernas mål att nationella mål ska få genomslag i länen samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelserna har redovisat sitt uppdrag till regeringen (dnr S2011/5927) och regeringen avser att arbeta vidare med resultatindikatorer utifrån länsstyrelsernas redovisning.

Flexibel verksamhetsfördelning

Förändringar av länsstyrelseorganisationen genomförs kontinuerligt genom att verksamheter flyttas till och från länsstyrelserna. Ett exempel på sådan verksamhetsflytt är djurskyddskontrollerna som samtliga länsstyrelser tog över ansvaret för 2009. Sedan 2009 har tre länsstyrelser tagit över ansvaret för penningtvätt. Den flexibla verksamhetsfördelningen mellan länsstyrelserna tar sin utgångspunkt i att säkerställa en väl fungerande rättssäkerhet och att åstadkomma en högre effektivitet samt en mer rationell användning av resurser, såväl ekonomiska som personella. I vissa fall har skäl funnits för att endast en länsstyrelse får en viss verksamhet, så som att Länsstyrelsen i Örebro län har ansvaret för tillsyn av kampsporter. Detta är ett exempel på en fråga med låg volym och komplexa ärenden. Ett ytterligare exempel är att länsstyrelserna i fem län är Vattenmyndigheter. Regeringen avser att även använda sig av en flexibel verksamhetsfördelning avseende miljöprövningsdelegationerna som bedöms kunna fördelas på ca 11–12 länsstyrelser.

Under hösten 2011 avser regeringen till riksdagen överlämna en proposition om ytterligare omfördelning av verksamhet. Enligt regeringens bedömning bör således viss länsstyrelseverksamhet flyttas till sju länsstyrelser med anledning av att de bedöms vara mycket ringa till sin omfattning, har hög komplexitet och saknar regional anknytning. Regeringens avsikt är att den nya verksamhetsfördelningen ska träda i kraft den 1 juli 2012.

Samordningen av länsstyrelsernas verksamhet utvecklas

Länsstyrelserna genomför olika samordningsinsatser inom såväl kärnverksamheter som administrativa stödfunktioner. Samordning sker oftast på övergripande ledningsnivå men det finns också mer operativa former av samordning som till exempel genomförande av gemensamma upphandlingar och inköp eller utnyttjande av gemensam personal. Syftet med samordningen är att uppnå effektiva och likartade arbetssätt och rutiner med hög rättsäkerhet.

Under de senaste åren har länsstyrelserna haft i uppdrag att effektivisera och samordna sina administrativa verksamheter. Sedan 2009 samordnas it-verksamhet, löneadministration och viss ekonomiadministration i gemensamma organisatoriska lösningar. I november 2010 redovisades det hittillsvarande arbetet i en gemensam rapport (dnr S2011/194).

Länsstyrelserna har i regleringsbrevet för 2011 fått i uppdrag att senast den 10 november 2011 i en samlad rapport redovisa de viktigaste insatserna som genomförts för att bl.a. uppnå likartade och effektiva arbetssätt. Därtill ska länsstyrelserna redovisa hur arbetet med de gemensamma stödfunktionerna bedrivits samt en plan för det fortsatta arbetet.

Regeringen kommer att följa länsstyrelsernas fortsatta arbete och med utgångspunkt i den gemensamma redovisningen överväga behovet av att ytterligare förtydliga länsstyrelsernas uppgift att samordna och utveckla sina verksamheter.

Länsstyrelsernas kärnberedskap

Regeringen har gett länsstyrelserna i Halland, Kalmar, Uppsala och Skåne län i uppdrag att se över möjligheterna till fördjupad samverkan mellan länsstyrelserna inom kärnberedskapen (dnr S2011/7566). Syftet är att länsstyrelserna inom lämpliga områden ska ytterligare förbättra sin beredskap inför och under en eventuell kärnkraftsolycka. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) den 27 april 2012.

I regleringsbrevet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bemyndigas MSB att fördela medel till berörda länsstyrelser avseende kärnberedskapsändamål. Länsstyrelserna har under 2011 identifierat ett ökat behov för kärnberedskapsåtgärder. Anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* ökas därför med sex miljoner kronor

för att täcka länsstyrelsernas behov. Se även under utgiftsområde 6.

Tillämpningen av strandskyddsreglerna

Landsbygdens möjligheter till utveckling och tillväxt ska förbättras. Det ska även i mindre tätorter finnas förutsättningar att utveckla attraktiva boendemiljöer och verksamheter. Det är ett viktigt mål för regeringen att åstadkomma ett mer ändamålsenligt strandskydd, som beaktar behovet av utveckling i hela Sverige, särskilt i många landsbygder, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur- och friluftsvärden inte äventyras. Trycket på ytterligare byggnation är stort i områden som redan har exploaterats i hög grad. Samtidigt är bebyggelsestrycket lågt och tillgången till orörda stränder ofta god i kommuner som har problem med avfolkning.

De nya strandskyddsbestämmelserna som har trätt i kraft under 2009 och 2010 syftade bl.a. till att stödja utveckling av landsbygden genom att strandnära bebyggelse blir möjlig i särskilt utpekade områden i översiktsplanen. De nya strandskyddsreglerna innebär att det lokala och regionala inflytandet över strandskyddet har ökat. Kommunerna har fått huvudansvaret för att pröva frågor om upphävande av och dispens från strandskyddet. Länsstyrelsens roll har stärkts genom de nya bestämmelserna om att länsstyrelsen ska bevaka strandskyddets intressen vid kommunal planläggning och överpröva kommunala beslut om upphävanden och dispenser.

Kommunala insatser när det gäller planering är en grundförutsättning för en attraktiv boendemiljö och vad det innebär i form av bl.a. tillgång till strandnära lägen i landsbygdsområden. Brister i tillämpningen av strandskyddsreglerna har förekommit under lång tid och var också en av anledningarna till att regeringen valde att göra förändringar i reglerna.

Det finns indikationer som tyder på att den ändring av strandskyddsreglerna som trädde ikraft 2009 och 2010, med syfte att bland annat underlätta för viss byggnation i strandnära lägen, inte har fyllt sitt syfte, har tillämpats olika över landet och har lett till oavsedda effekter. Medel avsätts för att underlätta för attraktivt boende på landsbygden. En översyn av utfall och tillämpning av det nya regelverket ska göras. Regeringen avser att ge Boverket och Naturvårdsverket i uppdrag att göra en översyn av utfall och tillämpning av det nya regelverket och

vid behov föreslå förändringar. Förslaget innebär även en informations- och kompetensinsats vad gäller strandskyddsreglerna, kompletterat med ett planeringsstöd till landsbygdskommuner. Se utg.omr. 18 avsnitt 4.

8.6 Budgetförslag

8.6.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 8.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	2 321 494	Anslags- sparande	16 841
2011	Anslag	2 349 116 ¹	Utgifts- prognos	2 327 246
2012	Förslag	2 357 432		
2013	Beräknat	2 411 843 ²		
2014	Beräknat	2 454 052 ³		
2015	Beräknat	2 519 102 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 365 338 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 357 122 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 357 123 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till 13 kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne, Västra Götalands och Hallands län samt Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna.

Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, t. ex. inom it-området, och visst europeiskt samarbete.

Anslaget beräknas finansiera cirka hälften av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag, främst genom olika sakanslag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	185 906	-	-	-6 920
Prognos 2011	172 836	15 300	17 300	-2 000
Budget 2012	218 847	15 800	17 300	-1 500

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2012–2014.

De avgifter som får disponeras utgörs bl.a. av avgifter inom djur- och lantbruksområdet samt registreringsavgifter för jaktområden.

Tabell 8.6 Inkomstitlar 2010

Tusental kronor

Inkomstittel	Rubricering	Belopp
2537	Miljöskyddsavgift	80 221
6313	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2007-2013	24 207
2539	Täktavgift	19 108
2511	Expeditions – och ansökningsavgifter	18 532
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	16 136
2552	Övriga offentligt rättsliga avgifter	14 957
	Övriga inkomster mot inkomstittel	12 745
Summa		185 906

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2012–2014.

Sammanlagt redovisades under 2010 inkomster på 19 inkomstitlar. I tabell 8.6 redovisas de volymmässigt största inkomstitlarna.

Tabell 8.7 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	-	-	5 300
Prognos 2011	261 800	263 400	-1 600
Budget 2012	253 800	254 600	-800

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2012–2014.

Uppdragsverksamheten avser till största delen resurssamverkan med anledning av den länsstyrelsegemensamma IT-enheten som är placerad på Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Regeringens överväganden

Tillsyn av åtgärder mot penningtvätt

I samband med budgetpropositionen för 2009 ålades länsstyrelserna i Skåne, Västra Götalands och Stockholms län arbetsuppgifter för genomförandet av det tredje penningtvättsdirektivet. För att säkerställa att berörda länsstyrelser ska kunna genomföra sina uppgifter i enlighet med regeringens intentioner och gällande penningtvättag föreslår regeringen att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* tillförs 5 miljoner kronor fr.o.m. 2012.

Resursförstärkning till vissa länsstyrelser

Bland annat som en följd av de senaste årens större organisatoriska förändringar är den ekonomiska situationen hos vissa länsstyrelser ansträngd. För att överbygga och underlätta omställningen av verksamheten föreslås anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* tillföras 5 miljoner kronor för 2012 och 2013.

Djurskyddskontroller

Länsstyrelserna tillfördes tillfälligt 25 miljoner kronor för 2011 för arbetet med djurskyddskontrollen. För att säkra ett långsiktigt arbete med djurskyddskontrollen avser regeringen bibehålla insatserna på samma nivå som 2011. För detta tillförs medel till anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* Regeringen beräknar att nivån behålls även under 2013, 2014 och 2015.

Havsplaneringslag

Regeringen avser lägga fram ett förslag till riksdagen om en havsplaneringslag. Länsstyrelserna kommer att ha en viktig roll i framtagandet av de havsplaner som Havs- och vattenmyndigheten därmed kommer att ansvara för. För att bygga upp den nya verksamheten inom havsplanering föreslås anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2012 tillföras 8 miljoner kronor. Från och med 2013 beräknas tillskottet för arbetet med havsplanering utgöra 15 miljoner kronor per år.

Tabell 8.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	2 349 116	2 349 116	2 349 116	2 349 116
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	20 814	67 408	118 268	183 675
Beslut	-15 270	-8 570	-13 956	-14 326
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	2 772	3 889	621	638
Förslag/beräknat anslag	2 357 432	2 411 843	2 454 052	2 519 102

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Regeringen föreslår att anslaget för 2012 uppgår till 2 357 432 000 kronor. För 2013 beräknas anslaget till 2 411 843 000 kronor, för 2014 till 2 454 052 000 kronor och för 2015 till 2 519 102 000 kronor.

9 Demokratipolitik

9.1 Omfattning

Demokratipolitiken omfattar frågor om medborgarnas inflytande och delaktighet i samhället, demokrati och allmänna val samt demokratins utveckling. Även Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamhet samt tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) faller inom detta område. Demokratipolitiken omfattar också samordning och utveckling av frågor om mänskliga rättigheter på nationell nivå. Området omfattar vidare stödet till politiska partier.

9.2 Utgiftsutveckling

Under 2012–2014 beräknas anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* öka för att finansiera regeringens handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Anslaget kommer dock för 2012 totalt sett att minska eftersom inga val hålls under året. Anslaget 6:5 *Valmyndigheten* beräknas öka mot bakgrund av att myndigheten tillförs medel för att utöka sin verksamhet.

Tabell 9.1 Utgiftsutveckling inom område Demokratipolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Område Demokratipolitik</i>							
6:1 Allmänna val och demokrati	272	75	28	35	36	36	21
6:2 Justitiekanslern	29	30	29	34	37	40	41
6:3 Datainspektionen	34	37	36	37	38	39	40
6:4 Svensk författningssamling	1	1	1	1	1	1	1
6:5 Valmyndigheten	14	15	15	18	19	19	19
6:6 Stöd till politiska partier	167	171	171	171	171	171	171
Summa område Demokratipolitik	516	330	281	298	303	307	294

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

9.3 Mål

Målet för demokratipolitiken är:

- en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras.

Detta mål fastställdes av riksdagen 2008 (prop. 2008/09:1 bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

En levande demokrati där möjligheterna till inflytande förstärks innebär att makten ska utgå från medborgarna och att varje individ ska ha möjlighet att påverka de beslut som rör den egna vardagen.

Regeringen arbetar för att närheten till de politiska besluten ska öka genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande samt för att skapa en god social sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer.

Demokrati förutsätter förverkligande av de mänskliga rättigheterna. Demokratien stärks av att människor har makt över den egna vardagen och sina möjligheter att påverka.

De beslut som fattas gemensamt måste respektera den enskildes mänskliga rättigheter. Förtroendet för de demokratiska institutionerna förutsätter möjlighet till insyn, inflytande och ansvarsutkrävande.

Sverige måste respektera sina internationella åtaganden avseende de mänskliga rättigheterna. Den svenska rättsordningen ska stå i överensstämmelse med de internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till och dessa ska följas på alla samhällsnivåer.

Målet för demokratipolitiken uppfylls framför allt genom att medborgarens möjligheter till insyn, inflytande och deltagande säkerställs, genom att motverka hot mot demokratin och genom att de mänskliga rättigheterna respekteras. Regeringens viktigaste uppgifter inom området är att stärka och värna demokratin.

Resultatbeskrivningen i de följande avsnitten görs i förhållande till det övergripande målet för demokratipolitiken och i förhållande till de resultat som uppnåtts inom de prioriterade områdena val, insyn och inflytande, insatser för att motverka hot mot demokratin samt insatser för att öka respekten för de mänskliga rättigheterna. Redovisningen sker också i förhållande till resultatredovisningarna för

Valmyndigheten, Justitiekanslern och Datainspektionen.

9.4 Resultatredovisning för val, insyn och inflytande

Valmyndighetens mål för 2010 var att genomföra sina uppgifter med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet.

I detta avsnitt redovisas det arbete som bedrivits av Valmyndigheten inför och i samband med de allmänna valen 2010 och skolvalen.

Resultat redovisas också för omvalen den 15 maj 2011 till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län och till kommunfullmäktige i Örebro kommun, valkrets Örebro Nordöstra.

I samband med de allmänna valen 2010 och omvalen 2011 har de politiska partierna tilldelats särskilda medel för informationsinsatser. En utvärdering av informationsinsatserna inför de allmänna valen 2010 redovisas i detta avsnitt.

Även de projekt för insyn och inflytande som bedrivs i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och inom EU och Europarådet redovisas liksom Vetenskapsrådets arbete med demokratiforskning.

9.4.1 Resultat

Valmyndighetens verksamhet

Valmyndighetens arbete har under 2010 huvudsakligen varit inriktat på att förbereda, genomföra och följa upp de allmänna valen som genomfördes den 19 september 2010.

Förberedelsearbete inför de allmänna valen

Förberedelserna inför valen genomfördes planenligt. Valmaterial och informationsprodukter framställdes och distribuerades i tid. Redan inför Europaparlamentsvalet 2009 införskaffades visst valmaterial i sådana volymer att det täckte behovet även för valen 2010. Produkter som togs fram inför valet 2009 anpassades även till valen 2010. Det gällde såväl valmaterial som informations- och utbildningsmaterial till länsstyrelser och valnämnder. Sammanlagt trycktes cirka 660 miljoner valseklar.

Valmyndighetens information till väljarna inför valen 2010 bestod i huvudsak av

information om röstkort, förtidsröstning och personröstning. Därutöver förekom viss riktad information. För ungdomar bestod denna främst av annonsering på ett antal välbesökta webbplatser. Valmyndigheten annonserade även på olika webbplatser som riktar sig till invandrargrupper. Information om röstningsprocessen översattes till 25 språk, inklusive minoritetsspråken. Samtliga översättningar fanns tillgängliga på Valmyndighetens webbplats. Information om valet producerades också på teckenspråk, i punktskrift, i en lättläst broschyr och inläst på cd-skiva.

I samband med valen stärkte myndigheten sin telefon- och e-postservice genom att anlita ett serviceföretag. Antalet inkomna ärenden uppgick till närmare 100 000 och för första gången översteg antalet förfrågningar via e-post antalet telefonsamtal.

Den modernisering av valdatasystemet som påbörjades inför Europaparlamentsvalet 2009 fullföljdes under 2010.

Genomförandet av valen

Röstlängder och röstkort trycktes och distribuerades enligt fastställd plan. För ett litet antal postnummerområden delades röstkortet ut senare än vad regelverket anger på grund av logistikproblem vid Posten AB.

Antalet röstningslokaler som kunde skriva ut dubblettröstkort till röstberättigade som saknade röstkort ökade betydligt jämfört med föregående val och det totala antalet dubblettröstkort som skrevs ut mer än fördubblades.

Antalet avgivna förtidsröster 2010 ökade markant jämfört med valen 2006 och var högre än vid något tidigare valtillfälle. Andelen mottagna förtidsröster uppgick till 39,4 procent av antalet avgivna röster. Motsvarande andel för 2006 års val var 31,8 procent.

Uppföljning av valen

Det jämna valresultatet samt ett antal handhavandefel gjorde att valsystemet och röstningsprocessen kom att uppmärksammas av media och allmänheten i större utsträckning än vid tidigare val. Möjligheten att överklaga valresultaten utnyttjades i högre grad än vid tidigare val.

Valmyndigheten tog emot och yttrade sig över 120 överklaganden angående riksdagsvalet. Myndigheten yttrade sig även över merparten av de 92 överklaganden som avsåg kommun- och landstingsfullmäktigevalen. Valprövnings-

nämnden beslutade den 17 december 2010 att det inte skulle genomföras något omval eller någon rättelse gällande riksdagsvalet den 19 september 2010.

I februari 2011 lämnade Valmyndigheten en rapport till regeringen som redovisar erfarenheterna från valen den 19 september 2010 (dnr Ju2011/1515). I rapporten behandlas bl.a. frågor om proportionaliteten i valsystemet, offentliga valförberedelser, systemet för valsedlar, regler och rutiner för förtidsröstning samt ansvarsfördelning mellan valmyndigheterna. Valmyndigheten redovisar i rapporten sin bedömning vilka förändringar i valsystemet som bör övervägas.

Valdeltagandet 2010

Valdeltagandet ökade i 2010 års val, och har därmed ökat två val i rad. Valdeltagandet i riksdagsvalet 2010 uppgick till 84,6 procent och vid 2006 års riksdagsval till 82,0 procent.

Antalet röstande var jämnt fördelat mellan kvinnor och män. Samtidigt finns det betydande skillnader i valdeltagande mellan olika grupper. Av den statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB) tagit fram framgår att andelen röstande är lägre bland unga, ensamstående, lågutbildade och arbetslösa än bland medelålders, sammanboende, högutbildade och sysselsatta. Dessa skillnader har funnits sedan tidigare och fanns även i 2010 års val. En ökning av valdeltagandet år 2010 har framför allt skett i grupper med lågt valdeltagande. Därmed har skillnaderna mellan grupperna minskat.

I riksdagsvalet 2010 gick valdeltagandet upp bland unga jämfört med valet 2006. Bland dem under 30 år ökade valdeltagandet med nästan 4 procentenheter, vilket kan jämföras med en ökning uppgående till knappt 2 procentenheter i åldersgruppen 50–64 år. Samtidigt är valdeltagandet fortfarande jämförelsevis lågt bland unga. En annan grupp där valdeltagandet är förhållandevis lågt är utrikes födda. Svenskar som är födda utanför Sverige röstar i betydligt lägre grad än inrikes födda. Även här har dock skillnaden minskat något. I 2010 års riksdagsval steg valdeltagandet bland utrikes födda med nästan 7 procentenheter till 73 procent. Bland inrikes födda steg andelen röstande med knappt 3 procentenheter till 87 procent. Trots att skillnaden i valdeltagande mellan utrikes och inrikes födda har minskat kvarstår dock en skillnad om 14 procentenheter.

Skolval 2010

Inför 2010 års allmänna val gav regeringen Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra projektet Skolval 2010 (dnr IJ2010/2203). Projektet riktades till gymnasieelever och elever i grundskolans årskurs 7–9. Ungdomsstyrelsen disponerade 2 miljoner kronor för uppdragets genomförande. Uppdraget redovisades av Ungdomsstyrelsen i en delrapport i december 2010 och i en slutrapport den 1 juni 2011 (dnr Ju2011/421).

Skolval 2010 genomfördes i samarbete med bl.a. Sveriges elevråds centralorganisation, Sveriges ungdomsråd, Valmyndigheten och Statens skolverk. Totalt deltog 1 383 skolor. Det motsvarar det antal skolor som deltog i skolval 2006. Valdeltagandet var 76,2 procent, vilket är 10 procentenheter lägre än 2006. Att valdeltagandet var lägre 2010 beror troligen på att det i vissa skolor var obligatoriskt för eleverna att delta i 2006 års val. I projekt Skolval 2010 vidtogs flera åtgärder för att säkerställa att valet skulle vara frivilligt för alla elever.

Förutom genomförandet av valet har Ungdomsstyrelsen sammanställt undervisningsmaterial och genomfört tre större utbildningsturnéer. Turnéerna har haft olika innehåll och riktat sig till olika målgrupper. En särskild satsning har gjorts på grundskolor i socialt utsatta områden i Stockholm, Göteborg och Malmö. Ungdomsstyrelsen har också samverkat med Skolverket för att ta fram och sprida skriften Politisk information i skolan.

Särskilda medel till riksdagspartierna för information inför 2010 års allmänna val

Inför 2010 års allmänna val tilldelades riksdagspartierna 29,5 miljoner kronor för informationsinsatser. Mittuniversitetet fick i uppdrag av regeringen att följa upp och utvärdera satsningen. Uppdraget redovisades den 31 maj 2011 (dnr Ju2011/5256).

I utvärderingen konstateras att det inte är möjligt att analysera effekterna av de tilldelade medlen, då dessa av flertalet partier inte särredovisats utan flutit in i partiernas totala valbudgetar. Inför valet 2010 fanns, liksom vid tidigare val, inte några krav på särskild redovisning av hur medlen använts.

I utvärderingen konstateras trots detta att de särskilda medlen och dess användning utgör en viktig del av partiernas valkampanjer. I 2010 års val fanns fler kanaler och arenor för politisk

kommunikation än i något tidigare val. Nya medieplattformar har vuxit fram, inte minst i de sociala medierna. Samtidigt lever traditionella kampanjmetoder i hög utsträckning kvar i svenska valrörelser. Flera partier uppger att de särskilda medlen har bekostat personliga möten med väljarna. För åtminstone de mindre partierna med blygsam budget, har medlen möjliggjort direkta väljarkontakter i former som annars knappast hade varit möjliga att realisera.

Utvärderingen visar att de målgrupper som insatserna generellt har riktats mot är invandrare och unga väljare, d.v.s. de två väljargrupper där valdeltagandet 2010 också ökat mest. När det gäller väljarna och hur de påverkas av olika kampanjinsatser kan konstateras att det politiska intresset under valrörelsen ökade i alla åldersgrupper och allra mest i åldersgruppen 18–29 år. Även förtroendet för politiker, regering och riksdag ökade under perioden. Utvärderingen visar också att väljare i åldersgruppen 18–29 år är de som i störst utsträckning söker upp information på nätet, ser tv-reklam och kontaktas av partierna. De generella positiva förändringarna i ungas attityder under valrörelsens gång kan, enligt utvärderingen, inte hänföras till specifika kampanjaktiviteter eller öronmärkta satsningar. Däremot är det fullt rimligt att söka förklaringar i partiernas allmänna satsningar på unga som prioriterad målgrupp.

De effekter av kampanjinsatser som har kunnat påvisas i utvärderingen är att de väljare som kontaktades via telefon, vanlig post och uppger att de sett politisk tv-reklam säger sig ha blivit mer politiskt intresserade än andra under valrörelsen. Ett ökat politiskt deltagande är tydligt hos dem som nåtts av politisk information via e-post, medan de som haft kontakt via vanlig post visar ökat förtroende för politiker, regering och riksdag. Vad som har påverkat förändringarna går dock inte att säkerställa.

Omval den 15 maj 2011

Valprövningsnämnden beslutade den 11 februari 2011 att omval skulle hållas dels i valet till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län, dels i valet till kommunfullmäktige i Örebro kommun, valkrets Örebro Nordöstra. Valmyndigheten beslutade i samråd med berörda länsstyrelser att omvalen skulle hållas den 15 maj 2011.

Valprovsningsnämnden har sammanställt en promemoria om erfarenheterna av överklagandena av 2010 års allmänna val (dnr Ju2011/2607).

I enlighet med förordningen (2011:273) om statsbidrag för kommunernas medverkan vid 2011 års omval fastställde och betalade Valmyndigheten under april och maj ut 17,4 miljoner kronor till de kommuner som medverkade vid omvalen. Förtida röstning anordnades i 45 kommuner utanför de kommuner där omvalen genomfördes. De kommuner utanför omvalsområdet som anordnade förtida röstning ska återbetala medel som inte har använts.

Valdeltagandet vid omvalet till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län uppgick till 44 procent, vilket kan jämföras med 78 procent vid 2006 års val och 80 procent vid 2010 års ordinarie val. Valdeltagandet vid omvalet till kommunfullmäktige i Örebro, Örebro Nordöstra valkrets, uppgick till 63 procent, vilket kan jämföras med 80 procent vid 2006 års val och 83 procent vid 2010 års ordinarie val.

Medel till politiska partier för informationsinsatser inför 2011 års omval

Inför omvalen den 15 maj 2011 uppdrog regeringen åt Valmyndigheten att fördela medel till informationsinsatser inför 2011 års omval till de i valen deltagande politiska partierna. Valmyndigheten betalade ut 4 793 000 kronor till Västra Götalands läns landsting respektive 406 992 kronor till Örebro kommun som fördelade medlen till partierna utifrån kriterier som landstingsfullmäktige respektive kommunfullmäktige beslutade.

Medel till SCB för studie om valdeltagandet vid omvalen den 15 maj 2011

Regeringen beslutade i april 2011 att ge SCB i uppdrag att genomföra en studie om valdeltagandet vid omvalen den 15 maj 2011 (dnr Ju2011/2779). Uppdraget innebär att SCB ska undersöka hur valdeltagandet i omvalen sett ut i olika grupper av den röstberättigade befolkningen och om det förekommit några skillnader i valdeltagandet i förhållande till de ordinarie valen den 19 september 2010. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

Medborgardialog med stöd av it

Regeringen stödjer sedan 2006 ett projekt som bedrivs i samarbete med SKL och som är inriktat på att utveckla dialog mellan förtroendevalda och medborgare med stöd av it (dnr Ju2011/1793). Tyngdpunkten i arbetet har varit att komplettera de traditionella kanalerna för inflytande med it-baserade verktyg för dialog som har tagits fram med medborgaren och användbarheten i fokus.

Projektet syftar till att stödja kommuner och landsting i deras arbete med att stärka den medborgerliga förankringen. Verktygen prövas nu i praktiken i landets kommuner och landsting.

Erfarenheter från de olika projekten visar att delaktigheten i de politiska beslutsprocesserna ökar när den enskilde medborgaren ges ökade möjligheter att involveras. Projektet syftar därför även till att öka kunskapen om nya metoder för politiskt deltagande. Det finns ett ökat intresse bland kommuner och landsting för att använda sig av medborgardialog och SKL:s dialogverktyg. Hittills har SKL beviljats 6,1 miljoner kronor för projektet. Resultaten ska redovisas senast den 15 december 2013.

Beslutsfattande på distans

Förutsättningarna och formerna för beslutsfattande på distans utreds för närvarande inom ramen för Kommittén för förstärkning av den kommunala demokratins funktionssätt (dir. 2010:53). Kommitténs uppdrag är att överväga och föreslå åtgärder för att utveckla formerna för kommunalt beslutsfattande och stärka den kommunala representativa demokratins funktionssätt. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2012.

EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna

EU:s program Ett Europa för medborgarna, som pågår under perioden 2007–2013, syftar till att överbrygga klyftan mellan medborgarna och EU-institutionerna, att stärka sammanhållningen mellan européer och att öka den ömsesidiga toleransen och förståelsen medborgare emellan.

I mars 2011 presenterade Europeiska kommissionen en halvtidsutvärdering av programmet.

SKL var under 2010 nationell kontaktpunkt och hade i uppgift att fortsätta marknadsföra och lansera programmet i Sverige. Målet för verksamheten var att öka antalet svenska projektansökningar till programmet genom

informationsspridning och olika synliggörande aktiviteter.

Trots SKL:s arbete har det totala antalet ansökningar minskat under 2010. År 2010 inkom 16 ansökningar, att jämföras med 18 ansökningar 2009. SKL redovisar i sin slutrapport att troliga orsaker till denna utveckling är de krav på medfinansiering som ställs upp i programmet och att vissa aktörer har haft svårigheter med att hitta rätt antal partners (dnr Ju2011/85).

Europarådet

Sverige deltar i ett flertal kommittéer och grupper inom Europarådet som har till uppgift att stärka arbetet med demokrati och mänskliga rättigheter. Deltagandet inom demokratiområdet sker främst genom Europarådets ministerkommitté, Styrkommittén för lokal och regional demokrati (CDLR). Kommittén fungerar som styrkommitté för frågor rörande demokratiutveckling, huvudsakligen på de lokala och regionala nivåerna.

Sedan 2005 har Sverige deltagit i Europarådets Forum för den framtida demokratin. Det syftar till ett internationellt erfarenhetsutbyte inom demokratipolitiken. Forumet utvärderades under 2010 på uppdrag av ministerkommitténs arbetsgrupp för demokrati och politiska frågor (GR-DEM) och har därefter genomgått en omstruktureringsprocess.

Några av de områden som forumet identifierat som viktiga att arbeta med de närmaste åren är stärkt social sammanhållning, motverka och förebygga hot mot demokratin samt öka medborgarnas möjligheter till inflytande genom it-verktyg.

EPACE-projektet för utbyte av erfarenheter för medborgerligt deltagande i EU

År 2008 beviljades Sverige tillsammans med Finland och Estland medel från Europeiska kommissionen för ett projekt om gemensamt kunskapsutbyte för att främja medborgerligt deltagande i Europeiska unionen (EPACE). Första delen av projektet påbörjades i januari 2009 och pågick till och med juni 2010, med Finland som projektägare samt Estland och Sverige som projektpartners.

Inom ramen för projektet har forskning bedrivits för att samla och utvärdera goda exempel från deltagarländernas arbete med medborgarinflytande. Det fortsatta arbetet är inriktat på att dels sprida den kunskap som är

resultat av forskningen på områdena för e-demokrati och delaktighet, dels arbeta med frågan hur det politiska deltagandet kan ökas med hjälp av internet.

Demokratiforskning

På regeringens uppdrag beviljar Vetenskapsrådet medel till forskning om demokrati (dnr IJ2010/2203). I maj 2007 utlyste Vetenskapsrådet forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010. På Vetenskapsrådets webbplats presenteras de projekt som ingår i Vetenskapsrådets demokratisatsning. Webbplatsen tillhandhåller även information om demokratinätverk och dokumentation från konferenser. De sex projekt som fått medel avslutades 2010. Slutrapporteringen av forskningsresultaten samt den vetenskapliga och ekonomiska redovisningen ska ske till Vetenskapsrådet i mars 2012.

I mars 2011 utlyste Vetenskapsrådet nya forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning, denna gång för perioden 2011–2013. Inriktningen omfattar hot mot det demokratiska samhällets grundvalar (särskilt extremism) och respons mot sådana hot, liksom frågor om medborgarnas inflytande, representation, deltagande, insyn och ansvarsutkrävande.

Under 2011 beviljades medel till tre forskningsprojekt som planeras att bedrivas under 3 år framöver. Den vetenskapliga och ekonomiska redovisningen ska göras till Vetenskapsrådet under 2015.

9.4.2 Analys och slutsatser

Allmänna val 2010

Regeringen bedömer att Valmyndigheten har uppfyllt målet och genomfört de allmänna valen 2010 med största möjliga tillförlitlighet och effektivitet för de delar av valadministrationen som ligger inom Valmyndighetens ansvarsområde, d.v.s. den centrala valadministrationen. Den ökade förtidsröstningen kan ha varit en orsak till ett antal brister i handhavandet av rösterna, både vid den preliminära rösträkningen i kommunerna på valkvällen och vid valnämndernas rösträkning på onsdagen efter valdagen.

Regeringen överväger hur myndighetens stöd till regional och lokal valadministration på länsstyrelser och kommuner kan förändras eller ökas i syfte att valprocessen totalt sett ska bli mer effektiv och tillförlitlig.

Insyn och inflytande

Genom regeringens stöd till den demokratiska utvecklingen inom kommuner och landsting skapas förutsättningar för ett ökat deltagande i de demokratiska processerna.

En levande demokrati innebär att alla människor ska ha goda möjligheter att påverka beslut som rör den egna vardagen. Insyn, transparens, öppenhet och lättillgänglig samhällsinformation är grundläggande förutsättningar för att människor ska kunna utöva det inflytandet. Regeringens långsiktiga samarbete med SKL i fråga om medborgardialog med stöd av it är därför särskilt värdefullt.

Regeringens satsning på demokratiforskning och ett kunskapsutbyte kring medborgardialog inom EU bidrar till en högre medvetenhet om demokratifrågorna. En förutsättning för att medborgarna ska kunna utöva sina demokratiska rättigheter är att de känner till dessa. Information och forskning är därför viktiga komponenter för att öka möjligheterna till insyn och inflytande i de politiska beslutsprocesserna.

9.5 Resultatredovisning för arbetet med att motverka och förebygga hot mot demokratin

Det demokratiska systemet kan aldrig tas för givet utan måste ständigt värnas. Regeringen vidtar åtgärder för att värna demokratin och för att motverka faktorer som utgör grogrunden till en framväxt av extremistmiljöer.

Arbetet har de senaste åren varit en del av området hot mot demokratin. Det framtida arbetet inom området kommer att redovisas inom ramen för arbetet med att värna demokratin.

9.5.1 Resultat

Regeringen har under de senaste åren vidtagit ett antal åtgärder för att få kunskap om grupper

som är beredda att använda våld för att uppnå politiska mål.

Under 2007 gav regeringen Forsvarshögskolan i uppdrag att göra en kunskapsöversikt om förebyggande insatser mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Uppdraget redovisades i en rapport 2009 (dnr IJ2009/150).

År 2008 gav regeringen Brottsförebyggande rådet (Brå) och Säkerhetspolisen (Säpo) i uppdrag att beskriva den våldsamma politiska extremismen i Sverige vad gäller vitmaktmiljön och den vänsterautonoma miljön. Uppdraget redovisades i juli 2009 (dnr IJ2009/1841).

Mot bakgrund av Brås och Säpos rapport beslutade regeringen att i november 2009 bevilja SKL bidrag för att göra en sammanställning av lokala åtgärder för att motverka och bemöta våldsbejakande politisk extremism (dnr IJ2009/2126). Sammanställningen redovisades i november 2010 (dnr SB2010/8793). I mars 2011 genomförde regeringen en konferens i samarbete med SKL för att sprida kunskap om våldsamt extremism till dem som arbetar förebyggande på lokal nivå.

En slutsats från Brås och Säpos rapport 2009 är att det finns behov av fler organisationer som stödjer avhoppare från extremistiska miljöer. Regeringen gav därför i december 2009 Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utvärdera befintlig verksamhet samt undersöka behovet av ytterligare verksamhet som hjälper unga att lämna grupper som använder hot och våld för att nå politiska mål och som stödjer de som har lämnat sådana grupper. Uppdraget slutredovisades i augusti 2010 (dnr IJ2010/1466).

Regeringen beslutade i december 2010 att avsätta medel till Ungdomsstyrelsen att fördela till EXIT Fryshusets verksamhet för att stödja avhoppare från vitmaktmiljön (dnr IJ2010/2220).

För att få en helhetsbild över den våldsbejakande islamistiska extremismen i Sverige gav regeringen i februari 2010 Säpo i uppdrag att beskriva den våldsbejakande islamistiska extremismen i Sverige, de radikaliseringsprocesser som kan urskiljas i den våldsbejakande islamistiska miljön och de verktyg och strategier som kan användas för att motverka radikaliserings. Uppdraget redovisades i december 2010 (dnr IJ2010/2191). I rapporten konstaterar Säpo att våldsbejakande islamistisk extremism utgör såväl ett konkret hot mot

människor i andra länder som ett potentiellt hot mot människor i Sverige. Säpo konstaterar också att det oavsett ideologi finns betydande likheter när det gäller orsakerna till att människor radikaliserar.

Sedan 2008 har regeringen genomfört en satsning för att stimulera till dialog om samhällets värdegrund och för att stärka den sociala sammanhållningen i samhället. Regeringen redogjorde för satsningens inriktning i skrivelsen Dialog om samhällets värdegrund (skr. 2009/10:106).

Under 2010 gav regeringen Ungdomsstyrelsen i uppdrag att samla kunskap och erfarenhet om hur arbete i syfte att stärka den sociala sammanhållningen kan bedrivas och hur konkreta projekt och verksamheter ska utvecklas. Uppdraget redovisades i december 2010 (dnr IJ2010/2243).

Ungdomsstyrelsen har på uppdrag av regeringen även etablerat webbportalen www.dialogvardegrund.nu. Den fungerar som mötesplats och informationskälla för dem som är verksamma inom dialogarbetet, t.ex. organisationer inom föreningsliv och kommuner. Satsningen på Dialog för samhällets värdegrund var framför allt riktad mot ungdomar.

Undersökningar visar att de ytterlighetsgrupper av individer som hyser starkt intoleranta åsikter har tilltagit. För att arbeta mer riktat mot dessa grupper har regeringen avsatt 7 miljoner kronor och gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att arbeta med att främja demokratiska värderingar bland unga (dnr IJ2010/2203). Insatser bör inriktas mot ungdomar i riskmiljöer. Det är viktigt att ett verkningsfullt demokratifrämjande arbete bedrivs utifrån ungas villkor. Uppdraget ska redovisas den 1 mars 2012.

Regeringen har även under 2011 givit Forum för levande historia i uppdrag att utveckla metoder och arbetsmaterial för att stärka ungdomars demokratiska värderingar och förebygga att unga utvecklar ett antidemokratiskt agerande (dnr IJ2010/2203). Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2012.

Förekomsten av hot och våld mot förtroendevalda och deras anhöriga utgör ett angrepp mot demokratin och det representativa systemet. Regeringen har givit Brå i uppdrag att under 2011 utveckla metoder för en periodiskt återkommande undersökning av omfattningen

och utvecklingen av hot och våld mot förtroendevalda (dnr IJ2010/2203). Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

9.5.2 Analys och slutsatser

Regeringen har inom området för hot mot demokratin, som i framtiden sorterar under arbetet med att värna demokratin, hittills främst fokuserat på att inhämta kunskap om grupper som är beredda att använda våld för att uppnå politiska mål. Regeringen har tagit initiativ till konferenser, deltagit i internationell samverkan och beslutat om uppdrag och bidrag till externa aktörer.

Säpo konstaterar i rapporten om våldsbejakande islamistisk extremism att det, oavsett ideologi, finns betydande likheter när det gäller orsakerna till att människor radikaliserar. Åtgärder för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism kan därför delvis bygga på liknande metoder oavsett om det handlar om våldsbejakande islamistisk extremism eller våldsam extremism inom vitmaktmiljön eller den vänsterautonoma miljön.

Mot bakgrund av det insamlade underlaget finns därför anledning att vidta åtgärder för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

9.6 Resultatredovisning för mänskliga rättigheter

9.6.1 Resultat

Utvärdering av den förra nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter

Regeringens skrivelse En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (skr. 2005/06:95) avsåg perioden 2006–2009. Regeringen gav i december 2009 en särskild utredare i uppdrag att utvärdera handlingsplanen och med utgångspunkt från utvärderingen lämna rekommendationer inför det fortsatta systematiska arbetet med mänskliga rättigheter på nationell nivå (dir. 2009:03). Uppdraget redovisades i april 2011 i betänkandet Samlat, genomtänkt och uthålligt? (SOU 2011:29). I betänkandet framförs bl.a. rekommendationen att regeringen även fortsättningsvis bör använda sig av en nationell

handlingsplan eller motsvarande samlat dokument i arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Utredaren rekommenderar också att regeringen ytterligare bör utveckla formerna för samrådsprocessen kring handlingsplanens utformning och innehåll. Vidare framförs en rad rekommendationer om bl.a. styrning och samordning av arbetet för mänskliga rättigheter, en förstärkt infrastruktur för de mänskliga rättigheterna i Sverige och om ett urval sakområden.

Förslag om en ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter i Sverige

Som en av åtgärderna i regeringens förra handlingsplan för de mänskliga rättigheterna (skr. 2005/06:95) inrättades Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige. Delegationen hade bl.a. i uppdrag att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting i deras arbete med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i verksamheten samt att lämna förslag om hur det fortsatta stödet till arbetet för full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige kan lämnas efter det att delegationen avslutat sitt uppdrag (dir. 2006:27).

I oktober 2010 slutredovisade delegationen sitt uppdrag i betänkandet Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter (SOU 2010:70). Betänkandet innehåller ett flertal förslag som syftar till att sammantaget förstärka skyddet för mänskliga rättigheter i Sverige. Förslagen handlar bl.a. om att tydligare lyfta fram de mänskliga rättigheterna i olika författningar, att utreda lämpligheten av en eventuell inkorporering av fler konventioner om mänskliga rättigheter, att förtydliga myndigheternas ansvar för rättigheterna, inrätta en nationell institution för mänskliga rättigheter i enlighet med FN:s s.k. Parisprinciper samt om kunskapsutveckling genom forskning och statistik. Betänkandet har remissbehandlats och förslagen bereds i Regeringskansliet.

Kartläggning av situationen för de mänskliga rättigheterna i Sverige

Såsom gjorts inför tidigare handlingsplaner och som aviserades i budgetpropositionen för 2011 har ett arbete med att kartlägga situationen för de mänskliga rättigheterna i Sverige påbörjats. Som ett första steg har en sammanställning gjorts av domar, synpunkter och rekommendationer som framförts av internationella organ med uppgift att övervaka efterlevnaden av

konventioner och andra internationella dokument om de mänskliga rättigheterna. I kartläggningsarbetet ingår som ett andra steg att inhämta information, synpunkter och förslag som olika svenska samhällsaktörer lämnar, bl.a. genom det samråd som nämnts ovan. Samrådsprocessen har inletts i maj 2011 och kommer att fortsätta under hösten 2011. Syftet med kartläggningsarbetet är att identifiera eventuella brister i skyddet och arbetet för de mänskliga rättigheterna och på så sätt skapa ytterligare underlag för regeringens bedömning av hur arbetet bör bedrivas framöver.

Arbetet för grundläggande rättigheter inom EU

I december 2009, när Lissabonfördraget trädde i kraft, blev EU:s stadga om grundläggande rättigheter juridisk bindande för medlemsstaterna, med en rättslig status motsvarande fördragen. Stadgan utgörs främst av bestämmelser som återspeglar medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner. Stadgans bindande karaktär har medfört att arbetet för grundläggande rättigheter inom EU har förtydligats och intensifierats. Sverige har deltagit aktivt i detta arbete. I februari 2011 antog rådet för rättsliga och inrikes frågor slutsatser om rådets roll för att garantera den konkreta tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna. Rådsslutsatserna utarbetades bl.a. mot bakgrund av kommissionens strategi för konkret tillämpning av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, vilken antogs i oktober 2010. Av rådsslutsatserna, som är allmänt hållna, framgår bl.a. att det är viktigt att EU har ett effektivt system för arbetet inom ramen för redan existerande strukturer. Rådsslutsatserna lyfter bl.a. fram den roll som rådsarbetsgruppen för grundläggande rättigheter, medborgerliga rättigheter och fri rörlighet för personer (FREMP) har. Det framgår även att denna rådsarbetsgrupp har ansvar för att utarbeta riktlinjer för hur man löser och identifierar problem när det gäller implementering av stadgan. I slutsatserna uppmanas vidare rådsarbetsgruppen att bibehålla och stärka samarbetet med EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

EU:s byrå för grundläggande rättigheter är EU:s allmänna och oberoende sakkunskapsorgan i frågor som rör grundläggande rättigheter. Sverige har under 2010 och 2011

deltagit aktivt i byråns arbete, bl.a. i projektet *Joined Up Governance*, som syftar till att finna modeller och mekanismer för hur aktörer på olika nivåer inom offentlig förvaltning, på både nationell och lokal nivå, kan förbättra samarbetet i frågor om mänskliga rättigheter. Projektet ska pågå till 2012.

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande finns en skyldighet för EU att ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Rådet beslutade i juni 2010 att ge kommissionen mandat att inleda förhandlingar med Europarådet om anslutningen. Förhandlingarna har därefter pågått och förväntas kunna avslutas under hösten 2011. En överenskommelse om EU:s anslutning till konventionen kräver att samtliga stater i EU och övriga Europarådet som är parter till konventionen godkänner anslutningen. Regeringens övergripande målsättning i förhandlingsarbetet har varit att anslutningen ska komma till stånd så snart som möjligt och att den ska bidra till att stärka både den enskildes och Europakonventionens ställning.

Rapportering till internationella organ

En viktig del av det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter är den svenska rapporteringen till de internationella organ som övervakar hur staterna efterlever sina internationella åtaganden på området. Under 2010 granskades efterlevnaden av mänskliga rättigheter i Sverige för första gången av FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève. Det skedde inom ramen för rådets allmänna ländergranskning, *Universal Periodic Review (UPR)*. Sverige har i januari 2011 lämnat sin första rapport om genomförandet av konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder. Den kommitté som övervakar konventionens genomförande har ännu inte yttrat sig över Sveriges rapport.

I oktober 2010 lämnade Sverige sin fjärde rapport om genomförandet av Europarådets stadga om landsdels- eller minoritetsspråk. Den expertkommitté som övervakar konventionsstaternas genomförande av stadgan har ännu inte kommenterat den svenska rapporten. I juni 2011 har Sverige också lämnat sin tredje rapport om genomförandet av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

I maj 2011 har Sverige vidare lämnat sin fjärde rapport till Europarådets kommission mot rasism och intolerans (ECRI). Slutligen har Sverige under året även lämnat sin tionde rapport till Europarådet om genomförandet av den (reviderade) europeiska sociala stadgan.

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter www.manskligarattigheter.se fortsätter att vara ett viktigt verktyg i regeringens arbete med att informera om mänskliga rättigheter. På webbplatsen redovisas såväl nyheter om de mänskliga rättigheterna som ett stort urval rapporter och andra dokument, bl.a. Sveriges periodiska rapporter till FN och Europarådet, övervakningskommittéernas slutsatser om Sverige samt svenska sammanfattningar av Europadomstolens domar i mål mot Sverige. Under 2010 hade webbplatsen i genomsnitt cirka 25 000 unika besökare i månaden.

9.6.2 Analys och slutsatser

Det internationella arbetet för de mänskliga rättigheterna utvecklas och stärks, liksom EU:s arbete för de grundläggande rättigheterna. Frågor om mänskliga rättigheter på den internationella, regionala och nationella nivån vävs allt tätare samman. Detta ställer krav på att Sverige fortsatt deltar aktivt i EU:s arbete för grundläggande rättigheter och samtidigt arbetar kontinuerligt med att utveckla metoderna för nationellt genomförande av de åtaganden som gjorts internationellt och inom EU.

För att det långsiktiga målet om respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige ska kunna uppnås krävs ett fortsatt systematiskt arbete, främst inom den offentliga förvaltningen. Med systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna avses här att, med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden, regelbundet se över vilka brister som kan finnas i skyddet och främjandet av rättigheterna, att göra genomgångar och bedömningar av synpunkter som framförs om hur Sverige efterlever sina internationella åtaganden på området, bl.a. av internationella övervakningsorgan och genom samråd, samt att genomföra insatser som är ett resultat av medvetna överväganden utifrån dessa översyner och genomgångar.

I övrigt har perioden präglats av att utredningar har utvärderat regeringens tidigare arbete för mänskliga rättigheter, sett över vilka behov av stöd i arbetet som finns och lämnat förslag om hur skyddet och arbetet för mänskliga rättigheter kan stärkas framöver. De två utredningsbetänkanden som nyligen presenterats, Ny struktur för skydd av mänskliga rättigheter (SOU 2010:70) och Samlat, genomtänkt och uthålligt? (SOU 2011:29), utgör viktigt underlag för regeringens egen bedömning av hur arbetet bör bedrivas framöver. Ett brett samråd pågår för närvarande utifrån dessa två underlag och den tidigare nämnda kartläggningen av situationen för mänskliga rättigheter i Sverige. De mänskliga rättigheterna utgör en internationell och nationell värdegrund för samhället som berör alla. Det är därför angeläget att denna samrådsprocess får genomföras innan regeringen drar sina slutsatser om på vilket sätt det arbete som hittills bedrivits kan bedrivas i fortsättningen. Det kan dock observeras att det finns områden och frågor som återkommer både i de två utredningsbetänkandena och i de synpunkter och rekommendationer som framförts från internationella organ. Förslagen och synpunkterna är föremål för en samlad behandling.

9.7 Resultatredovisning för Justitiekanslern och Datainspektionen

9.7.1 Mål för Justitiekanslern och Datainspektionen

Justitiekanslern hade under 2010 som mål att värna integriteten, yttrandefriheten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Myndigheten ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt. Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen blir effektiv och av hög kvalitet.

Datainspektionen hade under 2010 som mål att upptäcka och förebygga hot mot den personliga integriteten. Verksamheten ska främst inriktas på områden som bedöms vara särskilt känsliga ur ett integritetsperspektiv, nya företeelser och användningsområden av teknik samt områden där risken för missbruk eller felaktig användning bedöms vara särskilt stor.

En samlad resultatbedömning görs för Justitiekanslern respektive Datainspektionen utifrån hur väl de har uppfyllt de uppgifter som åligger dem.

9.7.2 Resultat

Justitiekanslerns verksamhet

Antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern 2010 var i princip oförändrat jämfört med 2009 eller drygt 8 300 ärenden. Antalet ärenden i balans minskade med över 200 till drygt 1 500 ärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden ökade under 2010 till 90 dagar jämfört med 78 dagar 2009. Ökningen beror framförallt på att myndigheten har prioriterat att avgöra äldre ärenden.

Antalet inkomna tillsynsärenden minskade med cirka 400 ärenden jämfört med 2009. Justitiekanslerns tillsynsverksamhet har främst bedrivits genom klagomålshantering och genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar. Myndighetens egeninitierade ärenden och inspektionsverksamhet har på grund av ett ansträngt arbetsläge fått stå tillbaka.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har främst skett genom att pröva inkomna anmälningar om brott mot Tryckfrihetsförordningen (TF) och Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Liksom tidigare år har en stor del av anmälningarna under 2010 avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagskydd. Många ärenden rör således publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattats av den så kallade databasregeln i 1 kap. 9 § YGL. Detta innebär att ärendena ska hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast avsett anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2010 inkom drygt 2 800 skadestandsärenden till Justitiekanslern vilket är drygt 100 färre än föregående år. Drygt hälften av de inkomna ärendena avsåg ersättningsanspråk enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. Myndigheten avgjorde drygt 1 500 sådana ärenden under 2010. Av dessa beviljades skadestånd i drygt 90 procent av fallen.

Antalet inkomna ärenden rörande integritetsfrågor ökade under 2010. Ökningen hänförs till ärenden om allmän kameraövervakning och

beror på att antalet ansökningar till länsstyrelser om tillstånd till allmän kameraövervakning har ökat.

Under 2010 inkom cirka 2 200 ärenden om rättshjälp till myndigheten vilket är en ökning med cirka 300 ärenden jämfört med 2009. Justitiekanslern har under året överklagat beslut i 54 rättshjälpsärenden och av de överklagade ärendena som har prövats av domstol under året har Justitiekanslern helt eller delvis vunnit bifall i 71 procent av fallen.

Datainspektionens verksamhet

Datainspektionen har under året arbetat för att säkra individens rätt till integritet genom sin tillsyn över behandlingen av personuppgifter samt tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Under 2010 lade Datainspektionen cirka 90 procent av sina resurser på tillsyn över behandlingen av personuppgifter. Myndigheten har riktat in verksamheten mot känsliga områden, nya företeelser samt områden där risken för integritetskränkning är särskilt stor. Exempel på frågor som stått i fokus för tillsynen är personuppgiftsbehandlingen inom hälso- och sjukvården, användningen av GPS-positionering för att övervaka eller kontrollera arbetstagare, samt kameraövervakning i skolor, flerfamiljshus och på arbetsplatser.

Tillsynen har omfattat kommuner, statliga myndigheter samt privata företag och har utformats som fältinspektioner, skrivbordsinspektioner och enkätinspektioner. Det totala antalet inledda tillsynsärenden av behandlingen av personuppgifter uppgick 2010 till 214. Antalet avslutade ärenden uppgick till 210.

Datainspektionen har under 2010 fortsatt att arbeta aktivt med sin informationsverksamhet i syfte att synliggöra integritetsfrågorna i samhället. Representanter för Datainspektionen har medverkat i radio och tv. Myndigheten har vidareutvecklat sin hemsida, arrangerat utbildningstillfällen för personuppgiftsombud och besvarat frågor genom myndighetens upplysningstjänst.

För att öka effektiviteten i sin verksamhet samverkar Datainspektionen med andra myndigheter och organisationer. Under året har samverkan skett med bl.a. Post- och Telestyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden i syfte att utbyta

information om handläggning av ärenden och att diskutera gränser mellan myndigheternas tillsynsansvar.

Vidare har Datainspektionen under året deltagit i internationellt samarbete i frågor som rör skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet.

Datainspektionens arbete med att värna den personliga integriteten i samband med utvecklingen av den elektroniska förvaltningen fortsatte under 2010. Arbetet utgjordes bl.a. av inspektioner, remissyttranden och samverkan med andra myndigheter.

Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet

Under 2010 lade Datainspektionen cirka 10 procent av sina resurser på tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet. Under året påbörjade Datainspektionen 16 tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen. Nio ärenden avgjordes.

Kreditupplysningsbranschen har under 2010 fortsatt att präglas av de tjänster som erbjuder kreditupplysningsinformation via internet med stöd av utgivningsbevis. Dessa tjänster har tillhandahållits under åberopande av grundlagsskydd, vilket har inneburit att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte har behövt tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. En översyn av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken har bedrivits inom Justitiedepartementet. Översynen har utmynnat i ändringar i kreditupplysningslagen som har trätt i kraft den 1 januari 2011.

Vad gäller Datainspektionens arbete med tillsyn och tillstånd enligt inkassolagen bedömer myndigheten att inkassobolagen i allt väsentligt följer god inkassosed. Under året har 84 tillsynsärenden påbörjats och 86 ärenden har avslutats.

9.7.3 Analys och slutsatser

Justitiekanslern

Under 2010 har Justitiekanslern i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten.

Det är positivt att myndigheten har minskat balanserna under året. Det har dock bidragit till en viss försämring vad gäller handläggnings-tiderna som har ökat för merparten av ärendetyperna. Det är av vikt att Justitiekanslern under kommande år bedriver ett aktivt utvecklingsarbete för att ytterligare förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten.

Datainspektionen

Under 2010 har Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. När det gäller tillsynen över behandlingen av personuppgifter bedöms målet för 2010 ha uppnåtts.

Målet för kreditupplysningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Beträffande inkassoverksamheten har verksamhetsmålet uppfyllts. Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2010 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

9.8 Politikens inriktning

Sammanfattning

Regeringens arbete med demokratipolitik kommer att fokusera på att värna och stärka demokratin och de mänskliga rättigheterna.

För att stärka demokratin genom ökad insyn och ökat inflytande, kommer regeringen att fortsätta verka för ett ökat användar- och medborgarinflytande med hjälp av verktyg för e-demokrati.

Regeringen kommer vidare att fortsätta utveckla arbetet med att värna demokratin för att säkerställa att enskildas möjligheter att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter inte begränsas av grupper eller aktörer med en icke-demokratisk agenda.

Regeringen kommer att verka för en samhällsutveckling som kännetecknas av respekt för olikheter mellan individer, samtidigt som den enskildes uttryck för åsikter och agerande måste ske inom ramarna för samhällets demokratiska grundvalar.

Regeringen avser även att intensifiera sitt arbete för de mänskliga rättigheterna, bl.a. mot bakgrund av delar av förslagen i de betänkanden som överlämnats inom detta område.

Vidgat inflytande med hjälp av e-verktyg

Ett av regeringens prioriterade områden för demokratipolitiken är att öka möjligheterna till insyn, inflytande och deltagande. Det kan ske genom den ökade användningen av e-verktyg. Regeringen kommer därför att fortsätta stödja det arbete som bedrivs inom detta område.

I ett fortsatt nära samarbete med SKL ska de metoder för dialog som har tagits fram sedan 2006 vidareutvecklas, synliggöras och tillgängliggöras. Regeringen ser samtidigt fortlöpande över vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att ytterligare öka medborgarinflytandet.

Den ökade användningen av it skapar möjligheter för större transparens i den offentliga förvaltningen. Regeringens satsning på en effektivare och mer enhetlig förvaltning är en viktig del i arbetet för ökad insyn i det demokratiska systemet (se vidare under utg.omr. 2 avsnitt 3 samt utg.omr. 22 avsnitt 4.3).

En Digital agenda för Sverige

Regeringen kommer under 2011 att presentera en Digital agenda för Sverige som är en sammanhållen strategi för att tillvarata de möjligheter som digitaliseringen erbjuder människor och företag (se vidare under utg.omr. 22 avsnitt 4.3).

Medborgarinitiativ

Från den 1 april 2012 kan enskilda EU-medborgare direkt begära att Europeiska kommissionen ska lägga fram ett förslag i deras intresse. Medborgarinitiativet innebär en ny möjlighet för EU-medborgare att påverka genom att gå samman och uppmana Europeiska kommissionen att lägga fram förslag.

För ett sådant medborgarinitiativ krävs att frågan omfattas av EU:s kompetens, att minst en miljon unionsmedborgare undertecknar initiativet samt att de som undertecknar initiativet ska komma från minst en fjärdedel av EU:s medlemsländer. Namninsamlingen får pågå i högst ett år.

Värna demokratin

Det långsiktigt förebyggande arbetet för att värna demokratin kommer även fortsättningsvis att prioriteras av regeringen.

Regeringen har under tidigare år inhämtat kunskap om den våldsbejakade extremismen. Underlaget pekar på att arbetet med att förebygga att individer ansluter sig till våldsbejakande extremistmiljöer behöver stärkas.

Regeringen avser därför att under vintern 2011 presentera en nationell handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Den nationella handlingsplanen kommer att beskriva den våldsbejakande extremismen samt presentera ett åtgärdsprogram med insatser för att stärka och värna demokratin, öka kunskapen om extremism och utveckla det förebyggande arbetet.

Ett område som kommer vara fortsatt prioriterat i arbetet för att värna demokratin är att bidra till motverkande av hot och våld som riktas mot förtroendevalda. Regeringen avser därför att genomföra en kartläggning av hot och våld mot förtroendevalda.

Vidare kommer regeringen att fortsätta verka för att den verksamhet som bedrivs för att hjälpa individer att lämna våldsbejakande extremistiska miljöer ska utökas samt att stödformerna för detta samordnas. Regeringen avser även att uppmärksamma hur antidemokratiska budskap förmedlas via internet. Regeringen kommer även att fortsätta en satsning för att stärka demokratiska värderingar bland unga.

För att kunna tillförsäkra en bred kunskapsbas och dela erfarenheter med andra länder i arbetet med att värna demokratin fortsätter regeringen att arbeta med dessa frågor internationellt. Detta sker främst genom erfarenhetsutbyte vid internationella konferenser, genom bilaterala möten och genom deltagande i europeiska nätverk för samarbete kring det förebyggande arbetet.

Mänskliga rättigheter

Folkrätten och respekt för mänskliga rättigheter är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Det är centralt att Sverige bedriver ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att säkerställa att de internationella åtagandena respekteras också nationellt.

Det har redan tidigare aviserats att regeringen under mandatperioden avser att återkomma till riksdagen om hur det fortsatta systematiska arbetet för mänskliga rättigheter i Sverige ska bedrivas. Regeringen avser att återkomma med en skrivelse till riksdagen om detta under 2012. Flera viktiga underlag om vilka brister och behov som kan finnas inom området har inhämtats under 2010 och 2011 i form av de två tidigare nämnda utredningsbetänkandena (SOU 2010:70 och SOU 2011:29) och kartläggningen av situationen för de mänskliga rättigheterna,

inklusive det pågående samrådet med olika samhällsaktörer. Regeringens egna bedömningar och prioriteringar utifrån detta breda underlag kan och bör inte färdigställas förrän samrådsprocessen har slutförts.

Det kan dock konstateras att de underlag som lagts fram har gemensamma nämnare. För det första framhåller de att det i Sverige inte finns någon funktion att utifrån ett helhetsperspektiv främja respekten för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. För det andra framhålls det i underlagen att Sveriges internationella åtaganden på detta område inte är synliga i svensk rätt, med undantag för Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. För det tredje framhålls kommunernas och landstingens viktiga ansvar för de mänskliga rättigheterna. Ytterligare områden som nämns är utbildning, kompetensutveckling och kunskapsutveckling om de mänskliga rättigheterna.

9.9 Budgetförslag

9.9.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 9.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	272 099	Anslags-sparande	30 990
2011	Anslag	74 590 ¹	Utgifts-prognos	28 482
2012	Förslag	35 340		
2013	Beräknat	36 340		
2014	Beräknat	36 340		
2015	Beräknat	21 340		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommunerna för biträde i samband med val. Anslaget används också för uppföljning och utveckling av demokrati-politiken, arbete med att värna och stärka demokratin och mångvetenskaplig demokrati-forskning. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Anslagets storlek beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013–2015.

Regeringen har riksdagens bemyndigande att under innevarande år ingå ekonomiska åtaganden. Fortsatt stöd till mångvetenskaplig demokratiforskning förutsätter att långsiktiga åtaganden om forskningsbidrag kan göras även fortsättningsvis. Regeringen bör därför bemyndigas att besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under perioden 2013–2015.

Tabell 9.3 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015–
Ingående åtaganden		5 000	0	15 000	10 000	10 000
Nya åtaganden		0	15 000			
Infriade åtaganden		-5 000	0	-5 000	- 10 000	
Utestående åtaganden	5 000	0	15 000	10 000	0	0
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 000	15 000	15 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget utökas med 10 000 000 kronor under 2012 till följd av insatser och åtgärder inom ramen för Handlingsplanen för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Förslaget innebär även att anslaget beräknas öka med 15 000 000 kronor per år under 2013 och 2014.

Anslaget föreslås minska med 2 750 000 kronor till följd av omfördelning av medel för att finansiera en utökning av Valmyndighetens verksamhet. Medlen omfördelas till anslag 6:5 *Valmyndigheten*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 35 340 000 kronor anvisas anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2012. För åren 2013 och 2014 beräknas anslaget till 36 340 000 kronor per år. För 2015 beräknas anslaget till 21 340 000 kronor.

År 2014 kommer allmänna val och val till Europaparlamentet att genomföras. Regeringen avser återkomma med anledning av detta.

Tabell 9.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	30 090	30 090	30 090	30 090
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	8 000	9 000	9 000	-6 000
Överföring till/från andra anslag	-2 750	-2 750	-2 750	-2 750
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	35 340	36 340	36 340	21 340

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

9.9.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 9.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	28 591	Anslags-sparande	-1 499
2011	Anslag	30 191 ¹	Utgifts-prognos	28 692
2012	Förslag	34 488		
2013	Beräknat	37 134 ²		
2014	Beräknat	39 873 ³		
2015	Beräknat	40 934 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 451 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 38 332 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 38 332 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskade-fonderna.

Regeringens överväganden

För att Justitiekanslern ska kunna upprätthålla en godtagbar nivå på verksamheten utifrån det uppdrag myndigheten har, bland annat som tillsynsmyndighet över andra myndigheter och deras ärendehantering, ökas anslaget med 4 000 000 kronor från och med år 2012. Anslaget beräknas öka med ytterligare 2 000 000 kronor 2013 och ytterligare 2 000 000 kronor 2014. Anslag 1:1 *Polisorganisationen* under utgiftsområde 4 minskas med motsvarande belopp dessa år.

Regeringen föreslår att 34 488 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2012. Åren 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 37 134 000 kronor, 39 873 000 kronor respektive 40 934 000 kronor.

Tabell 9.6 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	30 191	30 191	30 191	30 191
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	297	868	1 523	2 367
Beslut	4 000	6 075	8 203	8 421
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-44	-45
Förslag/ beräknat anslag	34 488	37 134	39 873	40 934

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.9.3 6:3 Datainspektionen

Tabell 9.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	33 530	157	
2011	Anslag 37 028 ¹		36 407
2012	Förslag 37 393		
2013	Beräknat 38 117 ²		
2014	Beräknat 38 869 ³		
2015	Beräknat 39 911 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 37 438 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 37 386 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 37 386 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkasso-verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget 6:3 *Datainspektionen* för 2012 uppgår till 37 393 000 kronor. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 38 117 000 kronor, 38 869 000 kronor respektive 39 911 000 kronor.

Tabell 9.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:3 Datainspektionen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	37 028	37 028	37 028	37 028
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	365	1 043	1 848	2 890
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³		46	-7	-7
Förslag/ beräknat anslag	37 393	38 117	38 869	39 911

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsfri avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.9.4 6:4 Svensk författningssamling

Tabell 9.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	1 156	-29	
2011	Anslag 1 200 ¹		1 125
2012	Förslag 1 200		
2013	Beräknat 1 300		
2014	Beräknat 1 300		
2015	Beräknat 1 300		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används bland annat för den kostnadsfria tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den så kallade frilistan.

Regeringens överväganden

Statens utgifter för den kostnadsfria tilldelningen av SFS har ökat. I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.12.4) redovisades behovet av en höjning av anslaget med 200 000 kronor från och med 2011 och med ytterligare 100 000 kronor från och med 2013.

Regeringen föreslår att anslaget för 2012 ska uppgå till 1 200 000 kronor. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 1 300 000 kronor för respektive år.

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:4 Svensk författningssamling

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 200	1 200	1 200	1 200
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut		100	100	100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 200	1 300	1 300	1 300

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

9.9.5 6:5 Valmyndigheten

Tabell 9.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	Utfall	14 076	1 249
2011	Anslag	15 341 ¹	15 458
2012	Förslag	18 246	
2013	Beräknat	18 619 ²	
2014	Beräknat	18 985 ³	
2015	Beräknat	19 477 ⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 245 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 225 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 224 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndigheten är en förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Regeringens överväganden

För att Valmyndigheten ska kunna upprätthålla hög kvalitet i verksamheten föreslår regeringen att myndighetens anslag ökas med 2 750 000 kronor från och med 2012. Ökningen finansieras genom omföreling av medel från anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att anslaget 6:5 *Valmyndigheten* uppgår till 18 246 000 kronor 2012. För 2013, 2014 respektive 2015 beräknas anslaget uppgå till 18 619 000 kronor, 18 985 000 kronor respektive 19 477 000 kronor.

Tabell 9.12 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:5 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	15 341	15 341	15 341	15 341
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	155	472	801	1 220
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	2 750	2 806	2 865	2 939
Övrigt			-22	-23
Förslag/beräknat anslag	18 246	18 619	18 985	19 477

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

9.9.6 6:6 Stöd till politiska partier

Tabell 9.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	Utfall	166 554	3 646
2011	Anslag	171 200 ¹	171 200
2012	Förslag	171 200	
2013	Beräknat	171 200	
2014	Beräknat	171 200	
2015	Beräknat	171 200	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för stöd till de politiska partierna. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag.

Partistödet delas ut som ett bidrag per riksdagsplats. Resultatet i de senaste två valen räknas. Bidraget är för närvarande 333 300 kronor per plats och år.

Kanslistödet lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av Partibidragsnämnden.

Regeringens överväganden

Vid 2010-års allmänna val tillkom ytterligare ett parti i riksdagen. Mandaten för flera av de stora partierna ändrades även markant. Med anledning av ytterligare ett kanslistöd samt en avräkningsprincip för de partier som förlorade mandat i valet 2010 behöver anslagsnivån ökas med 1 000 000 kronor för åren 2012–2015.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kronor 2013.

Enligt lagen (2006:999) med ekonomiska administrativa bestämmelser för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Rikskrevisionen krävs bemyndigande för beslut om bland annat bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2012 besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 171 200 000 kronor under 2013.

Tabell 9.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015–
Ingående åtaganden		171 200	171 200	171 200		
Nya åtaganden		171 200	171 200			
Infriade åtaganden		-171 200	-171 200	-171 200		
Utestående åtaganden	171 200	171 200	171 200			
Erhållet/föreslaget bemyndigande						

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 171 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 171 200 000 kronor för respektive år.

Tabell 9.15 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 6:6 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	170 200	170 200	170 200	170 200
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 000	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	171 200	171 200	171 200	171 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

10 Nationella minoriteter

10.1 Omfattning

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken.

10.2 Utgiftsutveckling

År 2012 beräknas utgifterna inom området öka med 16 miljoner kronor jämfört med 2011 då anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* tillförs medel för att ge fler kommuner möjlighet att ansluta sig till de språkliga förvaltningsområdena och för en särskild satsning för den judiska minoritetens säkerhetsarbete. Ett nytt anslag, 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer*, förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2012 för utvecklingsarbete avseende romers rättigheter och livsvillkor.

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom område Nationella minoriteter

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Område Nationella minoriteter</i>							
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	70	85	86	90	86	86	86
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer		0		12	12	12	12
Summa område Nationella minoriteter	70	85	86	101	97	97	97

Anm. Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summa.

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

10.3 Mål

Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83):

- att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Målet ska följas upp inom följande delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272):

- diskriminering och utsatthet,
- inflytande och delaktighet, samt
- språk och kulturell identitet.

10.4 Resultatredovisning

10.4.1 Resultat

Diskriminering och utsatthet

Att skydda de nationella minoriteterna innebär att värna om de mänskliga rättigheterna, motverka diskriminering av personer som tillhör nationella minoriteter samt främja respekt i samhället för olikheter i ursprung, identitet, kultur och språk. Diskriminering på grund av etnicitet eller tillhörighet till nationell minoritet ska således bekämpas aktivt och de nationella minoriteterna ska ges förutsättningar att delta i samhällslivet på lika villkor.

Diskrimineringsombudsmannens arbete

Sedan Diskrimineringsombudsmannen (DO) inrättades i januari 2009 har myndigheten utrett, eller utreder fortfarande, anmälningar som bedöms ha anknytning till någon nationell minoritet. Anmälningar om diskriminering av romer rör främst området varor och tjänster (t.ex. bostäder, affärer) rättsväsendet, socialtjänsten och utbildningssektorn. Av anmälningarna kommer 70 procent från kvinnor. DO presenterade i april 2011 en rapport om diskriminering av romer som baseras på en analys av ca 230 ärenden, där romer gjort anmälningar om diskriminering. I rapporten konstateras att romer utsätts för diskriminering i

vardagliga situationer, trots att detta är förbjudet i lag.

Särskilda insatser för romer

Regeringen har även under 2010 arbetat särskilt för att förbättra romers situation både i Sverige och internationellt. Regeringskansliet bereder de förslag som Delegationen för romska frågor (dir. 2006:101) överlämnade till regeringen i juli 2010 i betänkandet Romers rätt – en strategi för romer i Sverige (SOU 2010:55).

Länsstyrelsen i Stockholms län har i uppdrag att stödja de kommuner som inom ramen för delegationens arbete påbörjat ett utvecklingsarbete avseende den romska minoriteten. Länsstyrelsen har inom ramen för detta uppdrag samarbetat med ett antal regionala nätverk (Skåne, Mälardalen och Östkusten). I samarbetet har ingått samråd kring frågor om romers situation och stöd till kommuner, tjänstemän och romska organisationer. Även andra samarbeten och utbildningsinsatser med kommuner, myndigheter och andra aktörer har inletts under året. Länsstyrelsen har också förmedlat kontakter mellan romska minoriteter och myndigheter. Ärendena har främst handlat om frågor kring utbildning, socialtjänst, sjukvård och boende respektive om bemötande inom dessa verksamheter. En särskild handbok om arbetet med romska frågor har tagits fram. Behovet av insatser inom dessa områden har visat sig vara stort enligt Länsstyrelsen.

Internationellt har arbetet bedrivits främst inom ramen för Europarådet och EU. Sverige har i detta arbete deltagit aktivt och bl.a. bidragit till rådsslutsatser om en EU-ram för nationella strategier eller motsvarande insats för romers integrering.

Jämställdhetsatsningen inom minoritetspolitiken

Under 2008–2010 genomförde regeringen en särskild satsning för att stärka nationella minoritetskvinnors ställning i samhället (prop. 2007/08:1) finansierad med medel från den särskilda jämställdhetsatsningen (anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet). Satsningen har bestått av flera delar och har under 2010 genomförts av Ungdomsstyrelsen, Sametinget, Statens folkhälsoinstitut och Folkbildningsrådet.

Ungdomsstyrelsens arbete att fördela stöd för jämställdhetsprojekt bland de nationella minoriteterna har bidragit till ökad medvetenhet

om jämställdhetsfrågor. Vissa minoritetsorganisationer uppger att arbetet har lett till förändrade attityder hos deltagare i projekten. Ett nätverk mellan nationella minoritetskvinnor har startats och erfarenhetsutbytet och samverkan mellan minoriteterna i jämställdhetsfrågor har ökat.

Folkbildningsrådet har genomfört jämställdhetsinsatser inom folkbildningen med särskild inriktning mot kvinnors entreprenörskap i syfte att bl.a. öka kunskap om entreprenörskap, erfarenhetsutbyte och att skapa nätverk i syfte att öka möjligheterna till självförsörjning och större deltagande i samhället. En del av satsningen har fokuserat på kvinnor som tillhör nationella minoriteter. Enligt Folkbildningsrådet har kvinnorna ökat sin förmåga och därmed stärkt sitt entreprenörskap.

Sametinget har under 2010 genomfört utbildnings- och informationsinsatser om jämställdhetsfrågor. Aktiviteterna har riktat sig till Sametingets kanslipersonal och politiker samt till samebyar och sameföreningar

Regeringen gav 2008 Statens folkhälsoinstitut (FHI) i uppdrag att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter och hur kvinnor vill bli bemötta. FHI har bl.a. också genomfört informationsinsatser och pilotutbildningar för myndighetspersoner samt fördelat ekonomiskt stöd till organisationer som arbetar med att stödja nationella minoriteters eget arbete för jämställdhet, kvinnofrid och samverkan. Utvärderingar av arbete visar bl.a. att det saknas kunskap om nationella minoriteter bland myndigheterna.

Internationella rekommendationer rörande den judiska minoriteten

Den av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, utsedda rapportören för bekämpning av antisemitism genomförde ett besök i Sverige i juni 2010. Bland de rekommendationer som lämnades till regeringen efter besöket finns en uppmaning om att Sverige ska öka insatserna mot antisemitism. Rapportören rekommenderade bland annat mer dialog mellan myndigheter som arbetar med frågor om hatbrott och den judiska gruppen samt utökning av utbildning och kompetensutveckling för att bekämpa antisemitism.

Hemsida om nationella minoriteter

För att öka kunskapen om de nationella minoriteterna och minoritetsrättigheterna driver Sametinget hemsidan minoritet.se. Under 2010 har hemsidan fungerat som ett viktigt stöd för statliga och kommunala myndigheter i reformarbetet, bl.a. har ett intranät skapats för att underlätta erfarenhetsutbyte och informationsspridning mellan myndighetshandläggare som arbetar med nationella minoritetsfrågor.

Inflytande och delaktighet

Regeringens arbete syftar till att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem inom viktiga samhällsområden och därmed öka dessa gruppers egenmakt.

Samrådsmöten och samrådsformer

Under 2010 och 2011 har liksom tidigare samrådsmöten genomförts med ansvarigt statsråd och företrädare för de nationella minoriteterna. Som en del i remissförfarandet av betänkandet Romers rätt har Regeringskansliet även ordnat flera särskilda dialogmöten för att diskutera förslagen med romska representanter.

Länsstyrelsen och Sametinget har under 2010 fokuserat på att förmedla kunskap och erfarenheter när det gäller den lagstadgade skyldigheten att samråda med nationella minoriteter som införts från och med den 1 januari 2010. En del kommuner och några landsting inom de numera utvidgade förvaltningsområdena har kommit igång med organiserade samråd med nationella minoriteter. I andra kommuner och landsting, särskilt i sådana som inte ingår i förvaltningsområden, återstår mycket arbete och det gäller särskilt i landstingen. I en del kommuner och landsting har det också varit svårt att identifiera vem samrådet ska genomföras med. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget bedömer att ytterligare informationsinsatser och annat riktat stöd beträffande samråd behövs.

Statsbidrag till företrädare för de nationella minoriteterna

För 2010 och 2011 har 4,6 miljoner kronor utbetalats årligen i statsbidrag enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter till fem av elva sökande

organisationer. Bidrag till samiska organisationer till stöd för verksamhet inom minoritetspolitiska området utbetalas av Sametinget med sammanlagt 200 000 kronor per år.

Därutöver har regeringen avsatt särskilda medel under 2010 och 2011 på 400 000 kronor var till Sametinget, Sverigefinländarnas delegation respektive Svenska tornedalingarnas riksförbund i syfte att stärka samers, sverigefinnars och tornedalingars förutsättningar för samråd och dialog med kommunerna inom respektive förvaltningsområde.

Språk och kulturell identitet

Det allmännas särskilda ansvar att skydda och främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken har kommit till uttryck i språklagen (2009:600) och lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Det innebär att de nationella minoriteterna ska ges möjligheter att tillägna sig, använda och utveckla sitt modersmål samt utveckla en egen kulturell identitet.

Regeringens arbete med minoritetsspråk inom utbildningsväsendet redovisas under utgiftsområde 16, Barn och ungdomsutbildning.

Utvidgade förvaltningsområden

Det förstärkta minoritetsskyddet inom de språkliga förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska syftar till att höja minoritetsspråkens status, synliggöra språket och att öka samhällsservicen på minoritetsspråk. Under 2010 och 2011 har ytterligare tio kommuner och två landsting anslutits frivilligt till ett förvaltningsområde efter ansökan hos regeringen. Regeringens reform innebär därmed en utvidgning av det förstärkt minoritetsskyddet för minoritetsspråken från sju kommuner och ett landsting år 2009 till sammanlagt 47 kommuner och tio landsting år 2011.

Reformarbetet inom kommuner och landsting har under 2010 och 2011 handlat om att förmedla kunskap inom organisationen, kartlägga personalens språkkunskaper i syfte att kunna ge service på minoritetsspråk, skapa lokala samrådsformer och påbörja en dialog med de nationella minoriteterna om det fortsatta arbetet och för att kartlägga minoriteternas behov.

Den kraftiga utvidgningen av förvaltningsområdena sedan 2009 innebär att behovet av stöd bland berörda kommuner och landsting

ökat kraftigt. Ett antal statliga myndigheter berörs också av arbetet. Regeringen har därför avsatt särskilda resurser under 2010 och 2011 för samordning, kunskapshöjande insatser och spridning av information. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har därmed kunnat genomföra en rad insatser, bl.a. har ett stort antal informationsmöten, konferenser och utbildningsseminarier genomförts, besök har gjorts i samtliga kommuner inom förvaltningsområdena. Därutöver har informationsmaterial utarbetats och skickats till samtliga kommuner i landet. Sametingets språkhandbok har lanserats aktivt bland de samiska förvaltningskommunerna och en handbok om minoritetsarbete som riktar sig till kommuner och landsting har även tagits fram.

I februari 2010 lämnade Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget en första rapport rörande uppföljningen av minoritetsreformen. Resultaten från arbetet inom förvaltningsområdena under 2010 visar att det saknas en tydlig bild av tillgängliga resurser när det gäller t.ex. personalens kunskaper i minoritetsspråk inom kommuner och landsting och av minoriteternas behov. Rörande de samiska kommunerna lyfter Sametinget särskilt fram bristen på personal som talar samiska. Kommunerna har kommit olika långt i sitt minoritetsarbete. Hos landstingen har man inte kommit lika långt. Länsstyrelsen och Sametinget har identifierat följande framgångsfaktorer för genomförandet i kommuner och landsting; att verksamheten har tydliga mål och en klar förankring i både den politiska och verksamhetsmässiga ledningen, att det finns en tydlig samordnande funktion för minoritetsverksamheten, samt att ett fungerande samråd med berörd nationell minoritet kommit igång.

Det har också visat sig att flera kommuner som anslutits frivilligt varit framgångsrika i sitt arbete. Detta bedöms bero på att den berörda nationella minoriteten varit starkt mobiliserad för att åstadkomma anslutningen och kommunen genomfört en förankringsprocess inom den kommunala förvaltningen i samband med ansökan om anslutning. Detta har gjort att arbetet med kartläggning och liknande gått smidigare eftersom det redan funnits en större förståelse för och medvetenhet om vad som behöver uppnås. Möjligheten till frivillig anslutning har också inneburit att olika minoritetsorganisationer mobiliserat sig för att

driva frågan. Detta har varit särskilt påtagligt i den sverigefinska minoriteten. Inför 2012 har ytterligare nio kommuner ansökt om frivillig anslutning.

Kommuner och landsting som ingår i ett förvaltningsområde uppbär riktade statsbidrag för merkostnader som föranleds av det förstärkta skyddet för minoritetsspråken och för andra insatser som syftar till att främja bevarandet av dessa minoritetsspråk. Från och med 2011 uppgår statsbidraget till drygt 56 miljoner kronor. Länsstyrelsen och Sametinget konstaterar att med undantag för de sju kommuner i Norrbotten som ingått i förvaltningsområden sedan 2000 har de flesta kommuner och landsting endast använt en mindre del av statsbidraget för 2010. Enligt Länsstyrelsen har det även funnits en osäkerhet bland kommuner och landsting hur statsbidraget får användas. I en del kommuner och landsting har man inte heller hunnit så långt i kartläggningsfasen att man hunnit nyttja medlen för insatser.

Grundskyddet i lagen om nationella minoriteter

Enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ett grundskydd säkerställas för samtliga fem nationella minoriteter i alla landets kommuner och landsting. Länsstyrelsen och Sametinget konstaterar att detta endast gjorts i begränsad utsträckning.

Under 2010 har Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget främst fokuserat på att ge stöd till kommuner och landsting inom förvaltningsområdena. Ytterligare insatser bedöms därför behövas under 2011 och 2012 för att lyfta fram skyldigheten att ge grundskydd.

Statliga myndigheters minoritetsarbete

Elva statliga myndigheter har i uppdrag att under perioden 2010–2012 följa upp, analysera och redovisa till Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget hur deras insatser bidragit till att uppnå det minoritetspolitiska målet och effekterna av dessa. Länsstyrelsen och Sametinget konstaterar i sin uppföljningsrapport att det hos de myndigheter som kommit längst med detta arbete finns en positiv samverkan mellan riktade regeringsuppdrag, samråd med de nationella minoriteterna, kompetensutveckling inom myndigheten och förekomsten av en utsedd samordnare/projektledare med tydligt mandat.

Viktiga utvecklingsområden år 2011 bedöms därför vara att få igång samråd och kartläggning av varje nationell minoritets specifika behov kopplat till respektive myndighets verksamhet på de myndigheter där detta saknas, att myndigheterna utser ansvariga i ledningsfunktion och att det finns tydliga mandat, samt att myndigheterna fortsätter arbetet med att sprida kunskap om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk både internt och externt.

Aktiva revitaliseringsinsatser

Under 2010 fördelade Institutet för språk och folkminnen 3,4 miljoner kronor till olika typer av språkprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Intresset för statsbidraget har varit mycket stort. Sammanlagt ansöktes det om statsbidrag om 26 miljoner kronor. Statsbidraget för revitaliseringsinsatser fördelades under 2010 enligt följande: 35 procent till insatser för samiska, 24 procent till insatser för finska, 17 procent till insatser för meänkieli, 15 procent till insatser för romani chib och fem procent till insatser för jiddisch. Intresset är fortsatt stort. Ansökningar avseende bidrag under 2011 uppgår till drygt 18 miljoner kronor.

Under 2010 har Sametinget etablerat samiska språkcentrum i Tärnaby respektive Östersund. Språkcentren har bland annat kartlagt situationen för samiska, tillgången på lärare i samiska, samers behov av revitaliseringsinsatser samt inventerat revitaliseringsmetoder och verktyg. Kartläggningen bekräftar att situationen för samiska är allvarlig. De mindre varieteterna är starkt hotade och behovet av revitaliseringsinsatser bedöms vara stort. Bristen på lärare i samiska är mycket stor. Bland insatserna finns utvecklandet av ett språkmentorsprogram samt riktat material till förskolor.

Uppsala universitet genomförde en forskningskonferens om revitalisering i Uppsala i oktober 2010 med finansiering från anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*. Syftet var att sprida kunskap om revitalisering och utbyta erfarenheter mellan språkforskare och unga som är en nyckelgrupp i bevarandet av hotade språk. Som ett resultat av konferensen skapades ett nätverk med ungdomar för revitaliseringsfrågor.

Kultur och språkvård

Institutet för språk och folkminnen har fått utökade anslag under 2010 för språkvårdande

insatser avseende jiddisch och arbete med insamling och godkännande av ortnamn på minoritetsspråk.

Sedan år 2002 disponerar Kulturrådet medel för att främja de nationella minoriteternas språk och kultur finansierade från anslag inom utgiftsområde 17. Myndigheten har fortsatt att prioritera verksamheter och projekt som ska stärka och främja de nationella minoriteternas egna strukturer och som riktar sig till barn och ungdom. Utöver detta beviljades under år 2010 stöd för utgivning av litteratur samt produktionsstöd för kulturtidskrifter inom anslaget för litteratur och kulturtidskrifter. Sammanlagt beviljades stöd motsvarande drygt 9,1 miljoner kronor till verksamheter rörande de nationella minoriteterna.

Vidare disponerar Sametinget 8,9 miljoner kronor från anslag inom utgiftsområde 17 till insatser för samisk kultur och samiska organisationer. Därutöver får Sametinget drygt 5,4 miljoner kronor till den samiska teatern Giron Sámi Teáther.

Europarådets granskning av minoritetskonventionernas efterlevnad

I mars 2011 genomförde Europarådets expertkommitté ett granskningsbesök i Sverige för att undersöka efterlevnaden av den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Besöket var en uppföljning av den av regeringen lämnade fjärde rapporten om efterlevnad som lämnades i september 2010.

Regeringen lämnade i juni 2011 den tredje periodiska rapporten rörande efterlevnaden av ramkonventionen för skydd om nationella minoriteter till Europarådet.

10.4.2 Analys och slutsatser

Regeringens minoritetspolitiska strategi innebär den hittills mest genomgripande reformen inom politikområdet sedan Sverige ratificerade Europarådets minoritetskonventioner år 2000. Reformen syftar till att förverkliga enskildas minoritetsrättigheter på framför allt lokal nivå, där beslut fattas som rör enskilda. Resultaten från det första reformåret visar att det tar tid att förändra attityder och förhållningssätt, att öka kunskapen om rättigheter och att få ansvariga myndigheter att genomföra de förändringar som krävs för att förverkliga den nya minoritets-

lagens intentioner. Större förståelse för de nationella minoriteternas förutsättningar är grundläggande för att minoritetsfrågorna ska kunna bli en naturlig del av ordinarie verksamhet.

Införandet av ett nationellt uppföljningsansvar innebär att regeringen nu får en tydligare bild av situationen än tidigare. Arbetet under 2010 och 2011 har framför allt präglats av ökad aktivitet och en rad insatser för att säkerställa ett genomförande. Arbetet på lokal nivå har kunnat underlättas genom de stödinsatser som Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget bistått kommuner och landsting med. Enligt myndigheterna är det fortsatta behovet av stöd och ökad kunskap mycket stort hos kommuner och landsting, eftersom kunskapen om de nationella minoriteterna på många håll varit begränsad.

Reformarbetet har också inneburit att de nationella minoriteterna har stärkts i sitt arbete att bevara språk och kultur samt ett ökat engagemang när det gäller skapandet av samrådsgrupper på lokal nivå. Förstärkningen av statsbidraget till organisationer som företräder nationella minoriteter, och även de kunskaps- och kapacitetshöjande insatser som gjorts, har förbättrat minoriteternas kapacitet att aktivt driva minoritetspolitiska frågor. Regeringen bedömer att insatserna förbättrat de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande.

Arbetet med att kartlägga de nationella minoriteternas behov och önskemål inom förvaltningsområdena har påbörjats under 2010. Eftersom 2010 var första reformåret är det förstärkt att statsbidrag som utgått till kommuner och landsting inte nyttjats fullt ut under året. Kartläggning och kunskaps- och kapacitetshöjande insatser leder dock till att man på lokal nivå efter hand utarbetar arbetssätt och beslutar om lämpliga insatser för att förverkliga uppgifterna i minoritetslagen och för att de nationella minoriteterna ska kunna återta sitt språk.

Möjligheten för kommuner att ansöka om frivillig anslutning till förvaltningsområden har visat sig vara ett viktigt sätt att vidareutveckla minoritetspolitiken i enlighet med regeringens minoritetspolitiska strategi. Frågan om frivillig anslutning engagerar många enskilda samer, sverigefinnar och tornedalingar. Efterfrågan på äldreomsorg och även förskola på minoritetsspråk ute i kommunerna driver på denna process. Många kommuner ställde sig före reformen negativa till att ingå i ett förvaltnings-

område. Att allt fler kommuner nu aktivt tar ställning för att ingå i förvaltningsområde tyder på att förståelsen för regeringens minoritetspolitik och de nationella minoriteternas behov ökat i många kommuner.

Regeringens satsning på jämställdhet som riktat sig till de nationella minoriteterna bedöms ha lett till en ökad medvetenhet bland grupperna och att ett mer systematiskt jämställdhetsarbete påbörjats. Det har också bidragit till viktigt erfarenhetsutbyte mellan minoriteterna och att nätverk har skapats. Regeringen bedömer att arbetet bidragit till att stärka minoriteternas egenmakt och då särskilt romska kvinnor som under våren 2011 själva genomfört en konferens.

Länsstyrelsens arbete när det gäller den romska minoriteten tyder på ett fortsatt behov av stöd både från enskilda romer och kommuner. Underlag från Länsstyrelsen i Stockholms län, Diskrimineringsombudsmannen och samråden med romska representanter indikerar att det finns problem för den romska minoriteten, när det gäller utbildning, socialtjänst, sjukvård, boende och arbete.

10.5 Politikens inriktning

Under det gångna budgetåret har ett systematiskt minoritetsarbete påbörjats inom ramen för regeringens minoritetsstrategi. Detta har varit särskilt påtagligt inom de språkliga förvaltningsområdena för finska, samiska och meänkieli där kommuner och landsting fått större möjligheter att genomföra kartläggningar av minoriteternas behov och förutsättningar. Arbetet inom förvaltningsområdena visar att förbättringar kan uppnås på kort tid genom systematiskt arbete och genom att minoriteternas delaktighet ökas.

Uppföljningen visar att en rad insatser kommer att behövas även under det kommande budgetåret för att underlätta arbetet och för att effektivisera genomförandet. De brister som redan nu har identifierats behöver hanteras. Arbetet med att säkerställa ett genomförande av Europarådets minoritetskonventioner behöver därför fortsätta. I delar kan arbetet också behöva utvecklas för att öka måluppfyllelsen i regeringens minoritetsstrategi.

Diskriminering och utsatthet

Det finns fortfarande exempel på enskilda som tillhör en nationell minoritet som utsätts för diskriminering och negativt bemötande. En del är också mer ekonomiskt och socialt utsatta i samhället än majoritetsbefolkningen. Det är särskilt påtagligt bland romer. Regeringen bedömer att en rad insatser kommer att krävas för att romers situation ska kunna förbättras och för att välfärdsgapet till majoritetsbefolkningen ska bli mindre. En satsning för den romska gruppen kommer att presenteras närmare i en skrivelse till riksdagen under hösten 2011. Under perioden 2012–2015 avsätter regeringen medel för att finansiera satsningen.

Sverige kommer även fortsättningsvis aktivt delta i det internationella arbetet för att bekämpa diskriminering av romer och för att öka romers sociala och ekonomiska inkludering i samhället.

Även den judiska befolkningen är utsatt. Undersökningar visar att trots att toleransen ökar i samhället, har antisemitiska åsikter inte minskat i samma omfattning. Den judiska minoriteten utsätts för antisemitiska hatbrott och trakasserier vilket även drabbar barnen. Antisemitiska yttringar och annat negativt bemötande som grundar sig på rasistiska föreställningar är enligt regeringen aldrig acceptabla i ett demokratiskt samhälle. Den judiska minoriteten vidtar i dag insatser för att öka säkerheten vid synagogor och judiska arrangemang. Dessa åtgärder behövs för att människor ska känna sig säkra när de besöker en synagoga. En särskild satsning för den judiska minoritetens eget interna säkerhetsarbete genomförs 2012. Insatserna ska utformas i samråd med den judiska minoriteten.

På jämställdhetsområdet fortsätter insatserna för de nationella minoriteterna. Ungdomsstyrelsen har i juli 2011 fått förnyat uppdrag att fördela projektbidrag för att stärka jämställdhetsarbetet bland de nationella minoriteternas organisationer. Uppdraget löper under perioden 2011–2014.

Inflytande och delaktighet

Uppföljningen av minoritetspolitiken visar att fungerande samrådsformer är av avgörande betydelse för ett lyckat genomförande. Genom samråd kan minoriteternas delaktighet förbättras och det ger beslutsfattare och tjänstemän bättre beslutsunderlag för det minoritetspolitiska arbetet. Det ger också möjligheter till en bättre

samsyn om vilka frågor som behöver prioriteras på det lokala planet. Det minoritetspolitiska arbetet ska ske tillsammans med de nationella minoriteterna.

Inom förvaltningsområdena har samrådsarbete kommit igång. Däremot kommer ytterligare insatser att behövas för att förbättra genomförandet av det så kallade grundskyddet av nationella minoriteter som gäller i samtliga landets kommuner. Det lagstadgade grundskyddet gäller också samtliga fem nationella minoriteter och utgör en minimistandard för minoritetsarbetet. Det innebär bl.a. att kommuner och landsting ska genomföra samråd i frågor som berör de nationella minoriteterna och att det allmänna har ett ansvar för att främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken. Under 2012 kommer uppföljningsarbetet att fokusera på ett bättre genomförande av grundskyddet utanför förvaltningsområdena.

Inom ramen för det lokala arbetet behöver också arbetet med att öka kunskapen om de nationella minoriteterna och minoritetsrättigheter fortsätta. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget kommer därför även fortsättningsvis att tilldelas resurser för att arbeta med informations- och kunskaphöjande insatser.

Språk och kulturell identitet

Arbetet med att revitalisera de nationella minoritetsspråken har tagit flera steg framåt under det gångna året. Framför allt har medvetenheten om de nationella minoritetsspråkens utsatta situation ökat. De nationella minoriteterna har också på ett tydligare sätt definierat de konkreta behoven av revitaliseringsinsatser.

Revitalisering är ett långsiktigt arbete och en rad beslutsamma insatser kommer att behövas innan de mest hotade minoritetsspråkens situation stabiliserats. Minoritetsstrategin har givit de nationella minoriteterna bättre verktyg att själva arbeta med att återta språket. Det stora intresset för medel till språkprojekt visar att viljan att revitalisera minoritetsspråken är stark bland minoriteterna. Ett stort antal revitaliseringsprojekt har också påbörjats under det första reformåret. Det är särskilt glädjande att flera av projekten riktar sig till barn och ungdomar. De samiska språkcentrens arbete är viktigt för att sprida kunskap om metoder och

revitaliseringsverktyg och för att inspirera samer att återta sitt språk.

I flera kommuner inom förvaltningsområdena har insatser påbörjats för att främja minoritetsspråken. Statsbidraget ger möjligheter att vidta olika åtgärder för att öka användningen av minoritetsspråken. Det är enligt regeringens mening glädjande att resurserna används på ett sådant sätt att intresset för revitalisering ökar och att barns möjligheter att tillägna sig minoritetsspråket stärks.

Ett antal kommuner visar nu större intresse för det minoritetspolitiska arbetet och de möjligheter som anslutning till ett förvaltningsområde ger. Detta intresse är också resultatet av aktivt minoritetsarbete på lokal nivå. Regeringens ambition är att fortsätta utvidgningen av förvaltningsområdena genom att möjliggöra att fler kommuner kan ansluta sig. Genom en ökning av statsbidraget till nya kommuner och landsting kommer fler enskilda att omfattas av det förstärkta minoritetsskyddet från och med 2012.

10.6 Budgetförslag

10.6.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 10.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	70 192	Anslags-sparande	10 225
2011	Anslag	85 417 ¹	Utgifts-prognos	85 881
2012	Förslag	89 917		
2013	Beräknat	85 917		
2014	Beräknat	85 917		
2015	Beräknat	85 917		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används till åtgärder för nationella minoriteter såsom statsbidrag till kommunerna i språkliga förvaltningsområden. Anslaget används även för Länsstyrelsens i Stockholms län och Sametingets kostnader för uppföljning enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Regeringens överväganden

Anslaget ökas med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för att finansiera statsbidrag till de kommuner som genom särskilt regeringsbeslut ansluts till de språkliga förvaltningsområdena.

Vidare ökas anslaget med 4 miljoner kronor under 2012 för att finansiera en satsning i syfte att öka säkerheten och minska utsattheten för den judiska minoriteten i samhället.

För att finansiera en satsning för den nationella minoriteten romer föreslår regeringen att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* minskas med 1,5 miljoner kronor. Vidare ökas anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* inom detta utgiftsområde med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag på 89 917 000 kronor för 2012. För åren 2013–2015 beräknas anslaget till 85 917 000 kronor per år.

Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	85 417	85 417	85 417	85 417
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	6 000	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	89 917	85 917	85 917	85 917

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

10.6.2 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Tabell 10.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010			0
2011	Anslag	0 ¹	0
2012	Förslag	11 500	
2013	Beräknat	11 500	
2014	Beräknat	11 500	
2015	Beräknat	11 500	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för utvecklingsarbete avseende romers rättigheter och livsvillkor.

Regeringens överväganden

Ett nytt anslag, 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer*, förs upp på statsbudgeten fr.o.m. 2012.

Anslaget tillförs 10 miljoner kronor årligen under 2012–2015 för att finansiera en satsning för den nationella minoriteten romer.

För att finansiera denna satsning ytterligare föreslår regeringen att anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* ökas med 1,5 miljoner kronor. Vidare minskas anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* med 1,5 miljoner kronor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag på 11 500 000 kronor för 2011. För åren 2013–2015 beräknas anslaget till 11 500 000 kronor per år.

Tabell 10.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	10 000	10 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag	1 500	1 500	1 500	1 500
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	11 500	11 500	11 500	11 500

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

11 Medier

11.1 Omfattning

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid. I den del av budgetpropositionen som behandlar det senare utgiftsområdet återfinns en mer utförlig beskrivning och analys av medieområdet.

11.2 Budgetförslag

11.2.1 8:1 Presstödsnämnden

Tabell 11.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	6 501	Anslags-sparande	476
2011	Anslag	6 128 ¹	Utgifts-prognos	6 070
2012	Förslag	6 543		
2013	Beräknat	6 681 ²		
2014	Beräknat	6 811 ³		
2015	Beräknat	6 987 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 543 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 534 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 535 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Presstödsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen.

Regeringens överväganden

Tabell 11.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:1 Presstödsnämnden

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	6 128	6 128	6 128	6 128
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	65	196	327	494
Beslut	350	357	365	374
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-9	-9
Förslag/ beräknat anslag	6 543	6 681	6 811	6 987

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

För att förstärka myndighetens verksamhet tillförs anslaget 350 000 kronor från och med 2012.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 6 543 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 Presstödsnämnden för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 6 681 000 kronor, 6 811 000 kronor respektive 6 987 000 kronor.

11.2.2 8:2 Presstödet

Tabell 11.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	569 538	Anslags-sparande	-2 419
2011	Anslag	567 119 ¹	Utgifts-prognos	555 135
2012	Förslag	567 119		
2013	Beräknat	567 119		
2014	Beräknat	567 119		
2015	Beräknat	567 119		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagspressen. Presstödet lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Regeringens överväganden

Tabell 11.4 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:2 Presstödet

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	567 119	567 119	567 119	567 119
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	567 119	567 119	567 119	567 119

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 567 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Presstödet* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 567 119 000 kronor, 567 119 000 kronor respektive 567 119 000 kronor.

11.2.3 8:3 Myndigheten för radio och tv

Tabell 11.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall		Anslags-sparande	0
2011	Anslag	25 178 ¹	Utgifts-prognos	24 475
2012	Förslag	25 432		
2013	Beräknat	25 934 ²		
2014	Beräknat	26 439 ³		
2015	Beräknat	27 130 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 25 432 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 397 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 25 396 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Myndigheten för radio och tv:s förvaltningskostnader. Myndigheten ansvarar för bl.a. tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och tv-sändningar riktade till allmänheten, för granskning och tillsyn av programföretagen samt bevakning av utländska radio- och tv-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Anslaget får även användas för att täcka underskott på äldreanslagen 8:4 *Radio- och TV-verket* samt 8:5 *Granskningsnämnden för radio och TV*.

Regeringens överväganden

Tabell 11.6 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 8:3 Myndigheten för radio och tv

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	25 178	25 178	25 178	25 178
Förändring till följd av:				
Pris- och löneomräkning ²	254	756	1 298	1 990
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-37	-38
Förslag/beräknat anslag	25 432	25 934	26 439	27 130

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Delar av verksamheten vid Myndigheten för radio och tv finansieras genom att medel anvisas från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2012 föreslås att 7 651 000 kronor delfinansierar myndighetens verksamhet (se utg.omr. 17 avsnitt 14.6).

Regeringen föreslår att 25 432 000 kronor anvisas under anslaget 8:3 *Myndigheten för radio och tv* för 2012. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 25 934 000 kronor, 26 439 000 kronor respektive 27 130 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 11.7 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	129 897	0		
Prognos 2011	199 037 ¹	0		
Budget 2012	124 193	0		

¹ Varav 62 844 tkr är engångsbelopp 2011.

Tabell 11.8 Offentligrättslig verksamhet – Särskild avgift och viten

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	2 600	-		
Prognos 2011	4 000	-		
Budget 2012	-	-		

Myndigheten för radio och tv ansvarar för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (2010:696). Under 2010 inkasserades sammanlagt ca 2 600 000 kronor i särskilda avgifter.

Tabell 11.9 Offentligrättslig verksamhet – Avgifter för tillstånd att sända tv samt digital kommersiell radio

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	1 200			
Prognos 2011	-			
Budget 2012	1 650 ¹		1 650	0

¹ Ansökningsavgifter för tillstånd att sända digital kommersiell radio.

Möjligheten att utlysa och meddela tillstånd för marksänd tv är beroende av hur stort frekvens-

utrymme som fördelats för sådana sändningar. Hur många tillstånd som kan meddelas är också beroende av hur det tillgängliga utrymmet fördelats mellan olika tjänster och tekniska lösningar. Ansökningsavgiften uppgick 2010 till 30 000 kronor per ansökt programtjänst.

Tabell 11.10 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	224	612	-388
(varav tjänsteexport)	200		
Prognos 2011	200	800	-600
(varav tjänsteexport)			
Budget 2012	200	800	-600
(varav tjänsteexport)			

Myndigheten för radio och tv ansvarar för att utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. En ansökningsavgift om 2 000 kronor per ansökan eller ändringsansökan tas ut enligt förordningen (2002:916) om avgifter i vissa yttrandefrihetsärenden. Verksamheten är avgiftsfinansierad och målet är att eftersträva att avgifterna ska täcka myndighetens kostnader fullt ut. Myndigheten för radio och tv arbetar aktivt med att informera om möjligheten att söka utgivningsbevis för att på detta sätt öka avgiftsintäkterna.

11.3 Kommersiell radio och tv

Ändrade avgifter för analog kommersiell radio

Regeringens förslag: Avgifterna för dem som sänder analog kommersiell radio och har tillstånd som ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, sänks med totalt 12 miljoner kronor per år från och med 2012. Sänkningen ska fördelas proportionellt mellan tillståndshavarna i förhållande till respektive tillstånds andel av de totala avgifterna. Bestämmelse om avgifts-sänkningen ska införas i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen. Den föreslagna lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2012. Myndigheten för radio och tv ska senast den 31 januari 2012 fastställa de belopp som ska betalas under 2012.

Ärendet och dess beredning: Inom Kulturdepartementet har en promemoria med förslag till ändring i radio- och tv-lagen (2010:696) om avgifter för analog kommersiell radio utarbetats (dnr Ku2011/1117). Promemorian har remitterats.

Förslaget är av sådan beskaffenhet att något yttrande från Lagrådet inte har inhämtats.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har haft något att invända mot förslaget i sak. Några remissinstanser har dock framfört att sänkningen borde ha varit större för att uppnå önskat resultat. Det har också inkommit synpunkter på utformningen av författningstexten.

Bakgrund: Den 1 april 1993 blev det genom lokalradiolagen (1993:120) tillåtet att sända kommersiell radio i Sverige, förutsatt att tillstånd beviljades. Varje tillstånd auktionerades ut till den som betalade mest och auktionsbudet blev sedan den årliga koncessionsavgift som tillståndshavaren fick betala.

I syfte att öka mångfalden och den lokala förankringen i lokalradion beslutades nya regler som trädde i kraft den 1 juli 2001. De innebar dels att koncessionsavgiften bestämdes till 40 000 kronor per tillstånd och år, dels att tillstånden skulle fördelas utifrån särskilda kriterier där den mängd eget och lokalt material som en aktör åtog sig att sända blev utslagsgivande. För tillstånd beviljade före den 1 juli 2001 utgick dock oförändrad avgift.

Den 1 augusti 2010 trädde den nya radio- och tv-lagen (2010:696) i kraft, med bl.a. ett nytt regelsystem för kommersiell radio. Övergångsregleringen innebär emellertid att befintliga tillståndshavare betalar avgifter enligt de tidigare gällande bestämmelserna.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 17 s. 35 f.) konstateras att aktörer på mediemarknaden möter konkurrens i allt större utsträckning, bl.a. eftersom det nu är möjligt att ta del av radio, tv och tidningar på fler sätt än tidigare. Vidare konstaterades att de ekonomiska förutsättningarna för olika medier skiljer sig åt, bl.a. genom att de aktörer som har tillstånd att sända kommersiell radio sedan mitten av 1990-talet betalar höga avgifter för att sända.

I budgetpropositionen anges vidare att regeringens ambition är att skapa goda förutsättningar för en livskraftig kommersiell

radio och ökad konkurrens på hela radioområdet. Regeringen aviserade mot denna bakgrund en sänkning av avgifterna från och med 2012 med 12 miljoner kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den kommersiella radion har haft stora lönsamhetsproblem sedan starten i början av 1990-talet. De tillståndshavare som fick tillstånden före den 1 juli 2001 betalar generellt de högsta avgifterna, samtidigt som innehållskraven numera är lika för alla tillståndshavare. För de förstnämnda tillståndshavarna kan den nuvarande avgiften minska deras möjlighet att utveckla verksamheten.

I och med den nya radio- och tv-lagen togs betydande steg för att förbättra villkoren för den kommersiella radion, bl.a. genom slopad innehållsreglering och bättre möjligheter till sponsring. De ekonomiska förutsättningarna för de olika medieslagen bör emellertid bli mer likvärdiga. Det är också angeläget att främja mångfalden på mediemarknaden.

Regeringen föreslår därför att avgifterna för dem som sänder analog kommersiell radio, och har tillstånd som ursprungligen meddelades före den 1 juli 2001, sänks med totalt 12 miljoner kronor per år från och med 2012. Sänkningen ska fördelas proportionellt mellan tillståndshavarna i förhållande till respektive tillståndsandel av de totala avgifterna.

Föreslagen avgiftssänkning bör framgå av punkt 7 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till radio- och tv-lagen. Därutöver bör några smärre redaktionella ändringar göras.

Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 2012. För att avgiftssänkningen ska få avsett genomslag bör Myndigheten för radio och tv kunna fastställa avgifter för 2012 senast den 31 januari 2012. Avgiftssänkningen får på så sätt regleras genom förfallodagarna i april, juli och oktober 2012.

2011 års koncessionsavgifter uppgick, enligt beslut av Myndigheten för radio och tv den 24 november 2010, till cirka 136 miljoner kronor. Förslaget om sänkning av avgifterna innebär att statens intäkter av koncessionsavgifter från och med 2012 sänks med totalt 12 miljoner kronor per år.

Förslaget bidrar till att minska skillnaderna när det gäller de ekonomiska förutsättningarna för olika medieslag och innebär att avgifterna

sänks för den grupp av tillståndshavare som i dag betalar de högsta avgifterna. Regeringen bedömer att en avgiftssänkning utgör ytterligare ett led i arbetet med att skapa goda förutsättningar för den kommersiella radion och förslaget bedöms skapa bättre möjligheter för radion att utveckla sin verksamhet.

Förslaget bedöms inte ha någon påverkan på miljön. Inte heller i övrigt bedöms förslaget ha någon påverkan på den kommunala självstyrelsen, det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

12 Sieps samt EU-information

12.1 Omfattning

Området omfattar den forsknings- och analysverksamhet som bedrivs av Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps). Inom detta område finansieras vidare verksamhet gällande information om EU och om utvecklingen av samarbetet inom unionen.

12.2 Politikens inriktning

En majoritet av de frågor som ryms inom samhällspolitiken har en EU-dimension. Politiska processer på EU-nivå påverkar det offentliga samtalet och den politiska diskussionen i Sverige. Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet.

En viktig del i detta och i en demokrati är att det finns underlag för en aktiv och initierad debatt. Det är också av vikt att forskning och analys kring de långsiktiga politiska problemställningarna bedrivs och kan bli en del av det offentliga samtalet. Det gäller såväl på nationell nivå som i överväganden kring Sveriges EU-politik och de vägar som Sverige bör förordas för unionens långsiktiga utveckling. I sammanhanget är det vidare värdefullt med kunskaper om hur EU:s gemensamma institutioner fungerar och deras betydelse för medborgarna.

Regeringen vill därför även under 2012 på olika sätt bidra till att det finns en god kunskapsgrund kring EU och att det kan föras en initierad, mångfasetterad och livlig debatt kring EU-politiska överväganden.

Sieps

Svenska institutet för europapolitiska studier spelar härvid en viktig roll.

EU står inför många utmaningar under det kommande decenniet. Frågan om den europeiska integrationens framtida utveckling är ständigt aktuell och har fått ny näring av vissa euro-länders ekonomiska svårigheter. Behovet av utveckling inom den fria rörlighetens område och vad gäller den inre marknaden är en långsiktig utmaning liksom att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt och fler jobb inom EU. Klimatpolitiken kommer inom överskådlig framtid att stå i fokus för initiativ på EU-nivå, till viss del kopplat till energifrågorna. EU är en aktör på en världspolitiska arenan och externa relationer är av växande betydelse. Den av Sieps fastlagda inriktningen på forsknings- och utredningsverksamheten bestående av sex ramprojekt ligger i linje med behovet att av få initierad belysning kring dessa problemställningar, ge regeringen och andra beslutfattare underlag för överväganden och lägga grund för ett offentligt samtal i dessa frågor. En förutsättning därvidlag är att det sker en bra spridning av resultat och rapporter. Regeringen lägger därför vikt vid att Sieps även fortsättningsvis har en hög målsättning när det gäller spridning, bl.a. genom publikationer och seminarier.

Kommunikationsinsatser på EU-området

EU:s gemensamma institutioner rekryterar och anställer varje år hundratals personer. En ny och mer ambitiös rekryteringsprocedur har införts fr.o.m. 2010. Under senare år är andelen svenska medborgare i institutionerna minskande. Det finns således ett behov för nyrekrytering av

svenskar till dessa institutioner, ett behov som är tilltagande på grund av att många kommer att avgå med pension inom det närmast decenniet. Inom ramen för EU-informationen avser regeringen att fr.o.m. 2012 använda medel inom anslaget för att genom särskilda informationsinsatser höja kunskapsnivån i Sverige kring detta viktiga område. Det är regeringens ambition att insatsen ska leda till att fler svenska medborgare söker tjänst i EU:s gemensamma institutioner och också får anställning.

Sverige har en lång tradition av att samhällsfrågor debatteras i samhällets alla förgreningar. Folkrörelserna och andra aktörer har spelat och spelar fortfarande en aktiv roll i dessa sammanhang. Det gäller även det offentliga samtalet kring Sveriges EU-politik. Regeringen avser avsätta medel från anslaget för att ge stöd till olika aktörer i syfte att stimulera en mångsidig debatt kring EU:s framtidsfrågor.

Åtgärder vidtas även på andra områden när det gäller kommunikation kring EU-frågor, bl.a. inom ramen för ett initiativ av EU-kommissionen, det s.k. förvaltningspartnerskapet. Regeringen har inom den ramen ingått avtal med kommissionen och med Europaparlamentet för perioden 2009–2012, med målet att öka kunskapen om och engagemanget för EU-frågor främst hos gymnasielärare i samhällskunskap. Medel för detta ändamål har avsatts under utgiftsområde 16, anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*.

12.3 Budgetförslag

12.3.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 12.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	18 521	Anslags-sparande	426
2010	Utfall	18 521		
2011	Anslag	18 899 ¹	Utgifts-prognos	18 627
2012	Förslag	19 042		
2013	Beräknat	19 485 ²		
2014	Beräknat	19 854 ³		
2015	Beräknat	20 351 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 19 042 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 19 015 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 19 016 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för att finansiera verksamheten vid myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget används även för att informera om EU, om EU:s gemensamma institutioner samt om utvecklingen av samarbetet inom unionen.

Regeringens överväganden

För 2012 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 19 042 000 kronor. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget uppgå till 19 485 000 kronor, 19 854 000 kronor respektive 20 351 000 kronor.

Tabell 12.2 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	18 899	18 899	18 899	18 899
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	143	586	983	1 481
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-28	-29
Förslag/beräknat anslag	19 042	19 485	19 854	20 351

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas fr.o.m. 2014 till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

Bilaga 1

Förteckning över
Sveriges
utlandsmyndigheter samt
ackrediteringar för de
Stockholmsbaserade
ambassadörerna

Bilaga 1

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Innehållsförteckning

I. Beskickningar	5
II. Delegationer	6
III. Karriärkonsulat	6
IV. Stockholmsbaserade ambassadörer	6

1.1 Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

I. Beskickningar

(sidackrediteringar inom parentes)	(Lilongwe, Port Louis)
Abu Dhabi	Havanna
(Doha, Manama)	Helsingfors
Abuja	Islamabad
(Accra, Banjul, Lomé, Porto Novo)	Jakarta
Addis Abeba	Kabul
(Djibouti)	Kampala
Alger	Kairo
Amman	Khartoum
Ankara	(N'Djamena, Juba)
Astana ¹	Kiev
Athen	Kigali ¹
Bagdad	Kinshasa
Bamako	(Bangui, Brazzaville, Libreville, Malabo, Yaoundé)
(Niamey, Nouakchott, Ouagadougou)	Kuala Lumpur
Bangkok	Köpenhamn
(Manila, Rangoon, Vientiane)	La Paz ¹
Belgrad	Lissabon
(Podgorica)	(Bissau, Praia, Sao Tomé)
Berlin	London
Bern	Luanda
(Vaduz)	Lusaka
Bogotá D.C.	Madrid
(Caracas, La Paz, Quito)	(Andorra la Vella)
Brasilia	Maputo
Budapest	(Mbabane)
Buenos Aires	Mexico
(Asunción, Montevideo)	Minsk
Bukarest	Monrovia ¹
Canberra	(Abidjan, Conakry, Dakar, Freetown)
(Apia, Nuku`alofa, Suva, Honiara, Port Moresby, Port Vila, Wellington)	Moskva
Chisinau	Nairobi
Damaskus	(Bujumbura, Kigali, Moroni, Victoria, Mogadishu)
(Beirut)	New Delhi
Dar es Salaam	(Colombo, Kathmandu, Thimphu, Malé)
(Antananarivo)	Nicosia
Dhaka	Oslo
Guatemala	Ottawa
(San Salvador, Tegucigalpa, San José, Managua, Panamá)	(Nassau)
Haag	Ouagadougou ¹
(Luxemburg)	Paris
Hanoi	(Monaco)
Harare	Peking
	(Ulan Bator)
	Phnom Penh
	Prag

Pretoria
 (Gaborone, Maseru, Windhoek)
 Pristina¹⁾
 Pyongyang
 Rabat
 Reykjavik
 Riga
 Riyadh
 (Muscat, Kuwait, Sana'a)
 Rom
 (San Marino)
 Santiago de Chile
 (Lima)
 Sarajevo
 Seoul
 Singapore
 (Bandar Seri Bagawan)
 Skopje
 (Pristina, Tirana)
 Tallinn
 Tbilisi
 (Jerevan)
 Teheran
 Tel Aviv
 Tirana¹⁾
 Tokyo
 (Koror, Majuro, Pohnpei)
 Vilnius
 Warszawa
 Washington
 Wien
 (Bratislava, Ljubljana)
 Zagreb

¹⁾ Beskickningen förestås av en chargé d'affaires

II. Delegationer

Sveriges ständiga representation vid Europeiska Unionen (EU) i Bryssel

Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna i New York

Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève

Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris

Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg

Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Wien

Sveriges delegation vid NATO i Bryssel

III. Karriärkonsulat

a) Generalkonsulat

Hongkong
 Istanbul
 Jerusalem
 Mariehamn
 S:t Petersburg
 Shanghai

IV. Stockholmsbaserade ambassadörer

De tio sändebuden har följande ackrediteringar:

1. Basseterre (St Christopher och Nevis), Belmopan (Belize), Bridgetown (Barbados), Castries (St Lucia), Georgetown (Guyana), Kingston (Jamaica), Kingstown (St Vincent och Grenadinerna), Nassau (Bahamas), Paramaribo (Surinam), Port-au-Prince (Haiti), Port of Spain (Trinidad och Tobago), Roseau (Dominica), Santo Domingo (Dominikanska Republiken), St George's (Grenada), St John's (Antigua och Barbuda)
2. Tripoli (Libyen), Tunis (Tunisien)
3. Heliga Stolen, Valletta (Malta)
4. Asmara (Eritrea)
5. Astana (Kazakstan), Asjchabad (Turkmenistan), Bisjkek (Kirgizistan), Dusjanbe (Tadzjkistan), Tasjkent, (Uzbekistan)
6. Baku (Azerbajdzjan)
7. Sofia (Bulgarien)
8. Abidjan (Elfenbenskusten), Conakry (Guinea), Dakar (Senegal), Freetown (Sierra Leone), Monrovia (Liberia)
9. Dublin (Irland)
10. Bryssel (Belgien)